

~ Stroomgebied
beheerplan

Rijndelta

BIJLAGEN





Colofon

Het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan Rijndelta is een uitgave van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. De totstandkoming is mogelijk geworden dankzij de bijdragen van de Nederlandse provincies, waterschappen, het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu.

Het ontwerp-stroomgebiedbeheerplan Rijndelta is te downloaden op www.kaderrichtlijnwater.nl.

Uitgegeven door:	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Meer informatie en bestellen:	Helpdesk Water
Telefoon:	0800-659 28 37
E-mail:	contact@helpdeskwater.nl
Coördinatie drukwerk:	Ministerie van Verkeer en Waterstaat Directoraat-Generaal Water
Vormgeving:	Ministerie van Verkeer en Waterstaat en Trichis, Communicatieadvies, vormgeving BNO en publishing, Rotterdam
Fotografie:	Henri Cormont, kaft
Druk:	Trichis, Rotterdam
Oplage:	850
Datum:	December 2008

Dit document is gedrukt op chloorvrij papier.
Aan dit document kunnen geen rechten ontleend worden.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage A	Internationaal afstemmingsdocument Rijndelta	3
Bijlage B	Koppelingstabel SGBP en bijlage VII KRW	6
Bijlage C	PlanMER Cumulatie effecten stroomgebiedbeheerplan Rijndelta	8
Bijlage D	Beschrijving watertypen Rijndelta	38
Bijlage E	Goede chemische toestand oppervlaktewateren	44
Bijlage F	Afleiding biologische doelen voor vrijwel ongestoorde, sterk veranderde en kunstmatige waterlichamen	48
Bijlage G	Milieukwaliteitseisen voor overige relevante stoffen	51
Bijlage H	Toelichting op afleidingsmethodiek drempelwaarden en toetswaarden voor toestandbepaling grondwater	57
Bijlage I	Richt- en streefwaarden voor oppervlaktewater bestemd voor de bereiding van voor menselijke consumptie bestemd water	62
Bijlage J	Maatregelen communautaire waterbeschermingswetgeving	66
Bijlage K	Maatregelen bescherming drinkwater	82
Bijlage L	Overzichtstabel uitvoeringsprogramma diffuse bronnen – voortgang rijk	83
Bijlage M	Maatregelen prioritaire stoffen	89
Bijlage N	Overzicht aanvullende generieke maatregelen	91
Bijlage O	Basisgegevens per beheergebied	97
Bijlage P	Toelichting maatregelen per beheergebied	132
Bijlage Q	Register gedetailleerde programma's en beheerplannen Rijndelta	140
Bijlage R	Deelnemende organisaties samenstelling klankbordgroepen Rijndelta	144

Bijlage A Internationaal afstemmingsdocument Rijndelta

Rijn, deel A Rijn; stand van zaken internationale coördinatie

1. Inleiding over monitoring uitgebracht. Het Rijn deel A-rapport gebruikt bei

De landen in het internationale stroomgebieddistrict Rijn stellen gezamenlijk een overkoepelend stroomgebiedbeheerplan voor het gehele internationale stroomgebieddistrict Rijn op. Dit internationale beheerplan wordt ook wel aangeduid als 'Rijn, deel A'.

De landen in het Rijnstroomgebied hebben op basis van de gezamenlijke beschrijving en beoordeling van milieueffecten (2005) een lijst gemaakt van de belangrijke grensoverschrijdende beheerskwesaties. De internationale coördinatie richt zich vooral op deze problemen. Daarnaast beperkt de internationale coördinatie zich tot de rivier de Rijn en zijn belangrijke zijrivieren, de kust- en overgangswateren alsmede de Waddenzee.

2. Werkproces

Voor de internationale coördinatie van de implementatie van de KRW voor het stroomgebieddistrict Rijn is gebruik gemaakt van de infrastructuur van de Internationale Commissie ter bescherming van de Rijn (ICBR). In de ICBR participeren de EU-lidstaten Duitsland, Frankrijk, Nederland en Luxemburg alsmede niet EU-lidstaat Zwitserland. Omdat ook Oostenrijk, België/Wallonië en Italië alsmede niet EU-lid Liechtenstein tot het Rijndistrict behoren is een samenwerkingsverband aangegaan (het Coördineringscomité Rijn), waarbij de infrastructuur van ICBR is gebruikt en waarbij alle genoemde landen samenwerken teneinde de internationale coördinatie van de implementatie van de KRW vorm te geven. Dit betekent dus ook dat een tweetal niet-EU landen hieraan hun medewerking verlenen. Er zijn geen bevoegdheden aan het Coördineringscomité Rijn of de ICBR overgedragen. Het ontwerp-Rijn deel A-rapport is te vinden op zowel de website <http://www.kaderrichtlijnwater.nl> als op <http://www.iksr.org/stroomgebiedbeheerplan>.

3. Inhoud SGBP Rijn deel A

3.1 Beschrijving

In 2005 hebben de landen gezamenlijk de overkoepelende KRW Artikel 5-rapportage voor het internationale Rijndistrict uitgebracht. Daarin staan op hoofdlijnen de kenmerken, beoordeling van de milieueffecten van menselijke activiteiten en een economische analyse van het watergebruik voor het gehele stroomgebieddistrict. Daarnaast is in 2007 een gezamenlijk rapport de rapporten als uitgangspunt. Voor het

internationale stroomgebiedbeheerplan Rijn zijn een aantal zaken nader uitgewerkt.

Ten behoeve van de afstemming van de ecologische doelen voor de hoofdstroom en belangrijke zijrivieren is een gezamenlijke ecologische typologie opgesteld.

3.2 Belangrijke beheerkwesties

In het Rijndistrict zijn de navolgende beheerkwesties aangegeven die een internationaal karakter hebben en die ook een internationaal gecoördineerde aanpak vragen.

- Herstel biologische passeerbaarheid, verhoging diversiteit aan habitats;
- Vermindering lozingen uit diffuse bronnen (nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen, metalen, gevaarlijke stoffen afkomstig uit historische verontreinigingen etc.);
- Verdere reductie belastingen door industriële en communale puntbronnen;
- Op elkaar afstemmen van gebruiksfuncties van water (scheepvaart, energieopwekking, bescherming tegen hoogwater, gebruiksfuncties met ruimtelijke consequenties enz.) en milieudoelstellingen van de KRW.

3.3 Doelstellingen

Nagenoeg alle waterlichamen in de hoofdstroom van de Rijn, de belangrijke zijrivieren en de overgangswateren zijn sterk veranderd. Een klein deel is kunstmatig (parallelkanalen Bovenrijn, Nieuwe Waterweg). De landen in het Rijnstroomgebied schatten in dat voor al deze wateren het halen van de doelstellingen in 2015 niet haalbaar is. Er vinden (nog) geen doelverlagingen plaats. Vooralsnog wordt uitgegaan van termijnverlenging.

Uit onderzoek blijkt dat van de prioritaire en prioritair gevaarlijke stoffen een beperkt aantal de normen overschrijden: ftalaten (DEHP), fenolen (4-para-nonylfenol, 4-tert-octylfenol), broomdifenylethers (PBDE), diuron, isoproturon, HCB, PAK's en TBT. Van de Rijnrelevante stoffen zijn er mogelijk drie stoffen die de door de Rijnlanden gezamenlijk vastgestelde normen overschrijden: zink, koper en PCB's¹.

Naast het halen van de nutriëntenconcentraties die passen bij bepaalde watertypen is ten behoeve van de vereisten voor mariene wateren (met name de Waddenzee) voor het Rijnstroomgebied een gezamenlijke stikstof-reductiedoelstelling geformuleerd. De staten, deelstaten en regio's in het internationale Rijnstroomgebieddistrict streven naar een reductie van de totale stikstofvracht met 15-20% door vermindering van de stikstoflozingen aan de bron. Daartoe zijn per land in het internationale Rijndistrict de totale stikstofemissies weergegeven voor het jaar 2000, de actuele emissies (2004, 2005 en 2006) en de prognose van de emissies in 2015 die het gevolg zijn van geplande stikstofmaatregelen. Voor Nederland zijn dit de geplande maatregelen conform bestaand beleid (3^e Nitraatactieprogramma). De prognose is

¹ Monitoringdata uit 2007 kunnen nog tot aanpassingen van deze lijsten met stoffen leiden.

dat met de aangegeven maatregelen de nutriëntennormen in 2015 niet worden gehaald, zodat een gezamenlijke termijnverlenging is voorzien. Indien de discussie over het 4^e nitraatactieprogramma en de komende voorziene derogatie conform de mogelijkheden van de Europese nitraatrichtlijn bekend zijn kunnen voor het Nederlandse deel bijstellingen van het maatregelenpakket worden meegenomen.

Verder is een gezamenlijke aanpak gestart op het gebied van de klimaatverandering. De landen onderzoeken gezamenlijk welke kwantitatieve afvoer- en temperatuurveranderingen ten gevolge van klimaatverandering in de Rijn te verwachten zijn en wat dit betekent voor de functies die het Rijnwater vervult. Daarbij kan worden gedacht aan de effecten van temperatuurverandering op de ecologie, de veiligheid (relatie hoogwater) en de productie van drinkwater uit Rijnwater. De resultaten van deze activiteit zullen hun doorwerking hebben op het tweede stroomgebiedbeheerplan Rijn.

3.4 Stroomgebiedspecifieke stoffen

In Rijnkader zijn op dit moment voor 12 van de 15 stroomgebiedrelevante stoffen waterkwaliteitsnormen afgeleid. Deze zijn ook door alle landen in het Rijnstroomgebied bekrachtigd. Aan de normering van de resterende stoffen wordt nog gewerkt. Op dit moment hebben de internationaal overeengekomen normen voor 12 stoffen de status van werkwaarde. Nederland heeft de normen voor deze stoffen verwerkt in de Besluit kwaliteitseisen en monitoring 2009.

3.5 Effecten van maatregelen

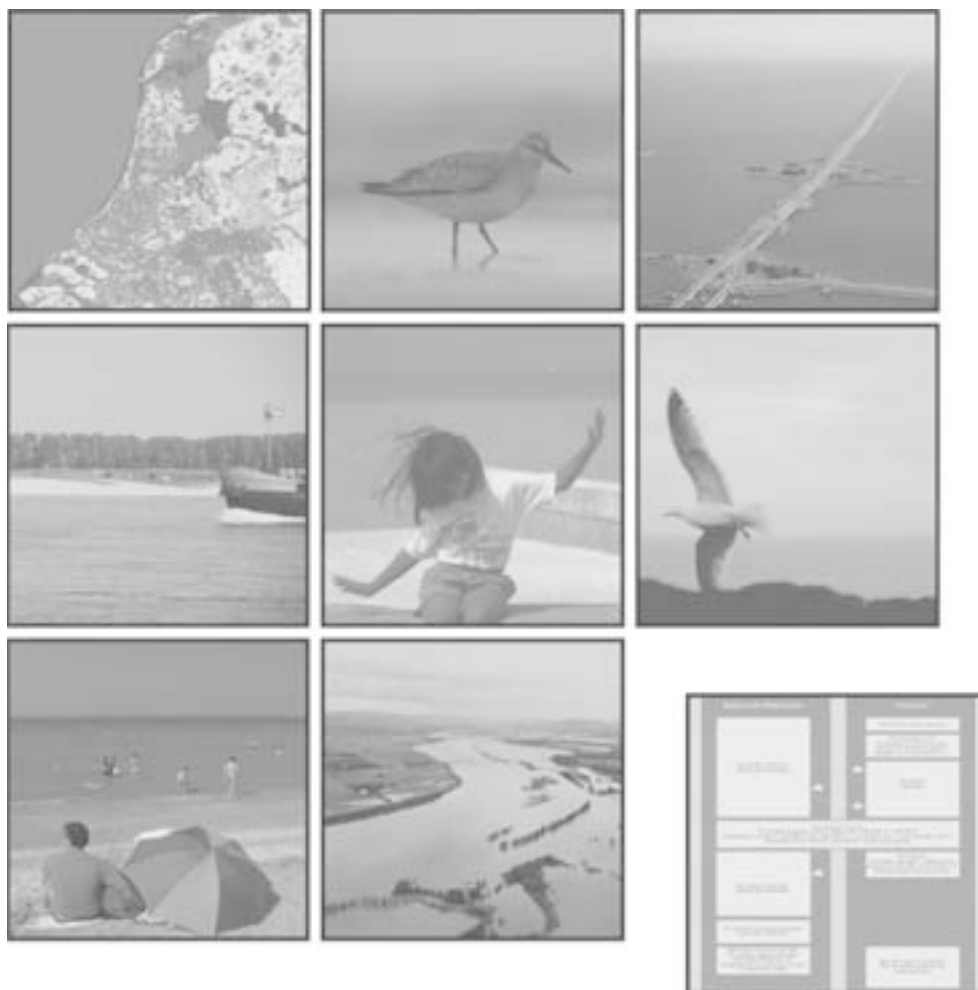
Aanvullende maatregelen om de lozingen van prioritair en prioritair gevaarlijke stoffen nog verder te verminderen zullen op EU-niveau genomen moeten worden. Verder is bij deze stoffen ook de historische belasting een probleem (bijvoorbeeld vervuilde waterbodems). Ondanks alle reeds uitgevoerde en nog te nemen maatregelen zal naar verwachting de ecologische kwaliteit in de hoofdstroom van de Rijn niet zodanig herstellen dat van een natuurlijk watersysteem sprake kan zijn. Zo zullen de waterplanten naar verwachting blijvend last hebben van het feit veel ondiepe delen permanent verdwenen zijn. De golfslag en stroming door scheepvaart belemmert de groei van waterplanten. Ook de ongewervelde waterdiertjes (macrozoöbenthos) zal naar verwachting niet tot een goede ecologische toestand herstellen. Oorzaak is de afname in variatie en dynamiek van het bodemmateriaal (stenen, grind en zand) en afname aandeel substraat dat rijk is aan organische stoffen. Ook de sterke stroming in de gekanaliseerde delen vormt een probleem. Een bijkomend probleem vormt de invloed van niet-inheemse soorten (exoten), veroorzaakt door de uitzetting en verspreiding van exoten door de scheepvaart.

De samenstelling en de omvang van de vispopulatie zal blijvend last blijven houden van de (sterk) verminderde toegankelijkheid van paai- en leefgebieden. Dit ondanks het feit dat de bouw van een groot aantal vispassages hier wel zal resulteren in een sterke verbetering van de visstand.

Bijlage B: Koppelingstabel Stroomgebiedbeheerplan en bijlage VII KRW

Voorwaarden KRW-Bijlage VII		Behandeld in stroomgebiedbeheerplan in		
Stroomgebiedbeheerplannen dienen de volgende elementen te omvatten:		Hoofdttekst	Bijlagen	Kaartenatlas
1. Een algemene beschrijving van de kenmerken van het stroomgebiedsdistrict zoals voorgeschreven in artikel 5 en bijlage II. Deze moet bevatten:		1		1-7
	1.1. voor oppervlaktewateren: - kaarten met de ligging en de grenzen van de waterlichamen, - kaarten van de ecoregio's en typen oppervlaktewaterlichamen in het stroomgebied.	1.2		3, 4 5
	- bepaling van de referentieomstandigheden voor de typen oppervlaktewaterlichamen; 1.2. voor grondwater: - kaarten met de ligging en de grenzen van de grondwaterlichamen;	3.3	E	
	2. een overzicht van de significante belastingen en effecten van menselijke activiteiten op de toestand van oppervlakte- en grondwater, met inbegrip van:	1.3		7
		5		2
		5.1.2 / 5.2.3		22-23
		5.1.3 / 5.2.2		2
		5.1.4 / 5.1.5 / 5.2.4 / 5.2.5		9a
		5.1.6 / 5.2.1		
3. vermelding en kaarten van beschermde gebieden zoals voorgeschreven in artikel 6 en bijlage IV;		1.4		8-12
4. een kaart van de voor de doeleinden van artikel 8 en bijlage V gevormde monitoringsnetwerken en een presentatie in kaartvorm van de resultaten van de monitoringsprogramma's die uit hoofde van die bepalingen zijn uitgevoerd voor de toestand van:		4		13-21
		4.2		13-15/18-19
		4.3		16-17/20-21
		4.4		
	4.1. oppervlaktewater (ecologisch en chemisch); 4.2. grondwater (chemisch en kwantitatief); 4.3. beschermde gebieden;	3.3 - 3.6	E, M	
5. een lijst van de overeenkomstig artikel 4 vastgestelde milieudoelstellingen voor oppervlaktewateren, grondwater en beschermde gebieden, met inbegrip van in het bijzonder aanduiding van de gevallen waarin gebruik is gemaakt van artikel 4, leden 4, 5, 6 en 7, en de overeenkomstig dat artikel voorgeschreven, daarmee verband houdende informatie;		2		
6. een samenvatting van de economische analyse van het watergebruik zoals voorgeschreven in artikel 5 en bijlage III;		6		
7. een samenvatting van het overeenkomstig artikel 11 vastgestelde maatregelenprogramma, met inbegrip van de wijze waarop de overeenkomstig artikel 4 vastgestelde doelstellingen daardoor moeten worden bereikt;		6.2	H	
	7.1. een samenvatting van de maatregelen die vereist zijn om de communautaire waterbescherminswetgeving toe te passen; 7.2. een verslag over de praktische stappen en maatregelen die zijn genomen om het beginsel van de terugwinning van de kosten van watergebruik in overeenstemming met artikel 9 toe te passen; 7.3. een samenvatting van de maatregelen die zijn genomen om aan de voorschriften van artikel 7 te voldoen;	6.3		
		6.5	I	

	7.4. een samenvatting van de beheersingsmaatregelen voor wateronttrekking en opstuwning, met inbegrip van een verwijzing naar de registers en vermelding van de gevallen waarin vrijstelling is verleend overeenkomstig artikel 11, lid 3, onder e);	6.6	
	7.5. een samenvatting van de beheersingsmaatregelen welke zijn vastgesteld voor puntbronlozingen en andere activiteiten die de watertoestand beïnvloeden, in overeenstemming met artikel 11, lid 3, onder a) en i);	6.8	
	7.6. aanduiding van de gevallen waarin toestemming is verleend voor directe lozing in grondwater, in overeenstemming met artikel 11, lid 3, onder j);	6.11	
	7.7. een samenvatting van de in overeenstemming met artikel 16 in verband met prioritair stoffen genomen maatregelen;	6.12	K
	7.8. een samenvatting van de ter voorkoming of beperking van de gevolgen van accidentele verontreiniging genomen maatregelen;	6.13	
	7.9. een samenvatting van de maatregelen volgens artikel 11, lid 5, voor waterlichamen die waarschijnlijk de doelstellingen van artikel 4 niet kunnen bereiken;	6.14	
	7.10. nadere gegevens over de bijkomende maatregelen die noodzakelijk worden geacht om de vastgestelde milieudoelstellingen te bereiken;	6.15	L, N
	7.11. nadere gegevens over de maatregelen in overeenstemming met artikel 11, lid 6, om toename van de verontreiniging van mariene wateren te voorkomen;	6.16	
	8. een register van alle meer gedetailleerde programma's en beheersplannen voor het stroomgebiedsdistrict, die betrekking hebben op specifieke deelstroomgebieden, sectoren, aangelegenheden of watertypen, alsmede een samenvatting daarvan;	7	0
	9. een samenvatting van de maatregelen inzake voorlichting en raadpleging van het publiek, de resultaten daarvan alsmede de planwijzigingen die daarvan het gevolg zijn;	8	
	10. een lijst van de bevoegde autoriteiten in overeenstemming met bijlage I;	9	
	11. de contactpunten en procedures om de achtergrondinformatie en de in artikel 14, lid 1, bedoelde informatie te verkrijgen, met name nadere gegevens over de in overeenstemming met artikel 11, lid 3, onder g) en i), vastgestelde beheersingsmaatregelen en de in overeenstemming met artikel 8 en bijlage V verzamelde concrete monitoringsgegevens.	8 (procedures) en 9 (contactpunten)	0



Bijlage C PlanMER

Cumulatie effecten stroomgebiedbeheerplan Rijndelta

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Definitief rapport
10 november 2008





Barbarossastraat 35

Postbus 151

6500 AD Nijmegen

+31 (0)24 328 42 84

024-3604737

info@nijmegen.royalhaskoning.com

www.royalhaskoning.com

Arnhem 09122561

Telefoon

Fax

E-mail

Internet

KvK

Documenttitel	PlanMER stroomgebiedbeheerplan Cumulatieve effecten stroomgebiedbeheerplannen
Status	Definitief rapport
Datum	10 november 2008
Projectnaam	PlanMER Nationaal Waterplan
Projectnummer	9T4834.C0
Opdrachtgever	Ministerie van Verkeer en Waterstaat Directoraat Generaal Water Dhr. J. van Dalen
Referentie	9T4834.C0/R001/902609/Nijm

Auteur(s) Xenia Hageman

Collegiale toets Christiaan Elings

Datum/paraaf

Vrijgegeven door Erik Zigterman

Datum/paraaf



SAMENVATTING

Om de waterkwaliteit in de planperiode tot 2015 te verbeteren zijn in vier stroomgebied-beheerplannen (SGBP's), Eems, Maas, Rijndelta en Schelde, doelen en maatregelen opgenomen op het gebied van inrichting, beheer, waterketen en immisiebeperking. De SGBP's zijn formele bijlagen bij het Nationaal Waterplan. De gebiedsgerichte waterkwaliteitsdoelen en -maatregelen die in de SGBP's zijn opgenomen zijn totstandgekomen via een bottom-up proces. Ze zijn verankerd in de waterhuishoudingplannen of omgevingplannen van provincies, in de waterbeheerplannen van waterschappen en in het beheerplan voor de rijkswateren van Rijkswaterstaat.

Met het oog op de bevordering van duurzame ontwikkeling dient het milieu bij de besluitvorming over plannen van de overheid volwaardig te worden meegewogen. Daarom kennen verscheidene van de zojuist genoemde plannen een eigen planmer-procedure met (indien nodig) daaraan gekoppeld een passende beoordeling. Ook voor de besluitvorming over het Nationaal Waterplan, waarvan de SGBP's onderdeel uitmaken, is de planmer-procedure gevolgd. Het SGBP is een compilatie van maatregelen van bovengenoemde provinciale plannen en waterbeheerplannen en het beheerplan van Rijkswaterstaat. Op het niveau van deze planMER wordt volstaan met een beoordeling van de cumulatieve effecten van de maatregelen per stroomgebiedbeheerplan. De reden hiervan is dat op alle geëigende niveaus reeds planMERren zijn gemaakt en indien nodig is daaraan een passende beoordeling gekoppeld.

Alle maatregelen uit de SGBP's dienen ertoe de chemische waterkwaliteit (grond- en oppervlaktewater) en de ecologische kwaliteit van het watersysteem te verbeteren. Ook worden maatregelen getroffen waarbij de waterkwantiteitsdoelen (grondwater) in beschermde gebieden (natuur en drinkwatergebieden) worden gediend. Alle SGBP's leveren daarmee een positieve bijdrage aan natuur, de waterkwaliteit en waterkwantiteit. Ook de veiligheid, het landschap, de beleving en recreatie worden in de verschillende stroomgebieden over het algemeen positief beïnvloed. Waar maatregelen ten bate van natuur worden getroffen, kunnen echter lokaal wel negatieve effecten voor andere gebruiksfuncties optreden, zoals de landbouw.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	12
1.1	Aanleiding	12
1.2	PlanMER voor de SGBP's	13
1.3	Planmer-procedure	14
1.4	Leeswijzer	15
2	STROOMGEBIEDBEHEERPLANNEN	16
2.1	Achtergrond en context	16
2.2	Inhoud van de SGBP's	16
2.3	Relatie met andere plannen	17
3	WERKWIJZE	18
3.1	Totstandkoming maatregelenpakketten en alternatieven	18
3.2	Aanpak	19
3.3	Beoordelingskader en waarderingssystematiek	19
4	STROOMGEBIED RIJNDELTA	22
4.1	Referentiesituatie	22
4.2	Maatregelen	24
4.3	Cumulatieve effecten	26
5	CONCLUSIE	31



1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Voorliggend document geeft een beschrijving van de cumulatieve (milieu)effecten van de maatregelen die opgenomen zijn in het stroomgebiedbeheerplan (SGBP) Rijndelta. Het SGBP komt voort uit de verplichting van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) om voor elk stroomgebied onder meer een gebiedsbeschrijving, economische analyse, doelstellingen en maatregelen ten aanzien van de kwaliteit van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen te rapporteren aan de Europese Commissie. Het SGBP is een bijlage bij het Nationale Waterplan en dit document is onderdeel van een bijlage bij het planMER over het Nationaal Waterplan.

Het Nationale Waterplan

Om ook de volgende generaties van Nederland te laten genieten van een veilig en welvend waterland, zullen nu antwoorden moeten worden geformuleerd op ontwikkelingen ten aanzien van klimaat, demografie en economie en investeringen in een duurzaam waterbeheer. Een goede bescherming tegen overstromingen, het zoveel mogelijk voorkómen van wateroverlast en droogte en het bereiken van een goede waterkwaliteit zijn basisvoorwaarden voor welvaart en welzijn. Nederland heeft verworvenheden die voor een belangrijk deel te danken zijn aan het water en aan haar gunstige ligging. Haar uitstekende zoetwatervoorziening is van groot belang voor de vele vormen van watergebruik.

Het Nationaal Waterplan is het formele beleidsplan van het Rijk op het gebied van water, dat eens in de zes jaar wordt opgesteld. Het plan is de opvolger van de 4e Nota Waterhuishouding. Het plan beschrijft het beleid voor de periode 2010-2015 en geeft een doorkijk naar de decennia daarna. Het Nationaal Waterplan is een wettelijk verplicht plan op grond van artikel 3 van de Wet op de waterhuishouding respectievelijk artikel 4.1 van de toekomstige Waterwet. Ten aanzien van de ruimtelijke aspecten van het waterbeleid is het plan tevens een structuurvisie zoals bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening.

De KRW is onder meer gericht op het verbeteren van de chemische en ecologische oppervlaktewaterkwaliteit en de chemische grondwaterkwaliteit binnen Europa. Om deze verbetering in het jaar 2015 te realiseren kent de KRW een aanpak op het niveau van internationale stroomgebieden van rivieren. Alle landen binnen een stroomgebied moeten gezamenlijk bepalen hoe zij een goede grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit kunnen realiseren. De Nederlandse wateren behoren tot vier stroomgebieden, namelijk die van Eems, Maas, Rijn en Schelde. De vier SGBP's zijn formele bijlagen bij het Nationaal Waterplan en moeten uiterlijk op 22 december 2009 vastgesteld zijn.

De gebiedsgerichte chemische en ecologische waterkwaliteitsdoelen en -maatregelen die in de SGBP's zijn opgenomen, zijn totstandgekomen via een bottom-up proces. Ze worden verankerd in het beheerplan voor de rijkswateren van Rijkswaterstaat, de provinciale waterhuishouding- of omgevingsplannen en de waterbeheerplannen van de waterschappen. Daarnaast leggen gemeenten hun waterbeleid ten behoeve van de KRW vast in het Gemeentelijk Rioleringsplan, een gemeentelijke structuurvisie en/of waterplan of nemen hier een raads- en of collegebesluit over.

In de onderliggende bijlage bij het planMER worden de cumulatieve effecten van de maatregelen uit de SGBP's beschouwd. Het gaat hierbij alleen om delen van de

stroomgebieden die in Nederland liggen. Maatregelen uit beheerplannen van aangrenzende landen zijn in deze beoordeling niet meegenomen. Als er in aangrenzende landen KRW-maatregelen worden genomen, zal het effect hiervan benedenstrooms (ondermeer in Nederland), altijd in meer of mindere mate positief zijn voor de waterkwaliteit.

1.2 PlanMER voor de SGBP's

Milieu dient ter bevordering van een duurzame ontwikkeling bij de besluitvorming over plannen en programma's volwaardig te worden meegewogen. Het gaat hierbij om plannen waarin keuzes worden gemaakt, die uiteindelijk kunnen leiden tot activiteiten (waarvoor concrete projectbesluiten en/of vergunningen noodzakelijk zijn) met mogelijke gevolgen voor het milieu. Sinds 2004 is het op grond van Europese Richtlijn 2001/42/EG verplicht voor dergelijke plannen een strategische milieubeoordeling uit te voeren. In 2006 is deze richtlijn in Nederland geïmplementeerd in de Wet milieubeheer en het hieraan gekoppelde Besluit milieueffectrapportage 1994 (Besluit m.e.r. 1994). Daarmee is de procedure voor de milieueffectrapportage voor plannen (planmer) geïntroduceerd, naast de al eerder bekende milieueffectrapportage voor projectbesluiten (projectmer). De bijbehorende milieueffectrapporten heten respectievelijk planMER en projectMER. Voordat een overheid besluiten neemt over bepaalde plannen, waarvoor een planmer-plicht geldt, is zij verplicht de planmer-procedure te doorlopen. Dit betekent onder meer dat op het moment dat een plan ter inzage wordt gelegd, het daarop betrekking hebbende planMER gereed moet zijn. Een planmer is nodig voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen die:

1. het kader vormen voor toekomstige projectmer-plichtige of projectmer-beoordelingsplichtige besluiten, of
2. waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Het Nationaal Waterplan is op grond van het Besluit m.e.r. 1994 een planmer-plichtig plan. Hoewel de SGBP's niet expliciet in het Besluit m.e.r. worden genoemd, zijn ze wel planmer-plichtig. Als bijlage zijn de vier SGBP's immers formeel onderdeel van het Nationaal Waterplan, dat een planmer-plichtig plan is. Daarnaast bevatten de SGBP's een pakket maatregelen waaraan Nederland zich heeft gecommitteerd ze uit te voeren. De SGBP's vormen zo het formele kader voor toekomstige projectmer-plichtige of projectmer-beoordelingsplichtige besluiten over waterkwaliteitsmaatregelen.



1.3 Planmer-procedure

De planmer-procedure van het Nationaal Waterplan bestaat uit een aantal stappen:

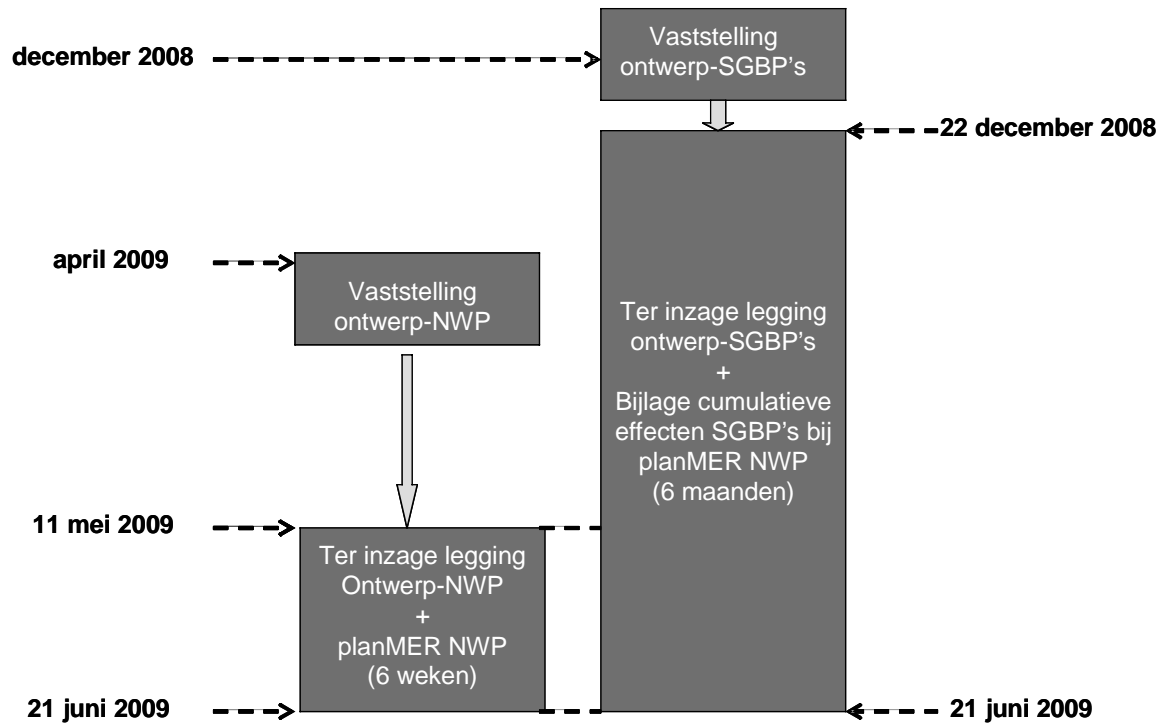
1. Openbare kennisgeving. Door middel van een publicatie in de Staatscourant heeft de overheid in augustus 2008 aangegeven hoe zij omgaat met de verdere voorbereiding van het Nationaal Waterplan.
2. Raadplegen van bestuursorganen. In september 2008 zijn de betrokken bestuursorganen geraadpleegd over de beoogde reikwijdte en het detailniveau van het planMER voor het Nationaal Waterplan.
3. Opstellen van het planMER voor het Nationaal Waterplan.
4. Start formele besluitvormingsprocedure planMER en ontwerp Nationaal Waterplan:
 - Terinzagelegging;
 - Inspraak;
 - Raadplegen van betrokken lidstaten bij grensoverschrijdende effecten;
 - Toetsing door de Commissie m.e.r. voor wat betreft natuuraspecten, indien het plan een kader vormt voor projectmer-plichtige activiteiten binnen de ecologische hoofdstructuur (EHS) en/of voor het plan een passende beoordeling nodig is. De toetsing betreft het hele plan;
 - Motiveren van de gevolgen van het planMER, de inspraak, de raadpleging van buurlanden en het advies van de Commissie m.e.r. in het definitieve Nationaal Waterplan;
 - Bekendmaking van het Nationaal Waterplan;
 - Monitoring en evaluatie van de milieueffecten na vaststelling van het Nationaal Waterplan.

De Minister van Verkeer en Waterstaat is belast met de voorbereiding van het Nationaal Waterplan, inclusief de vier SGBP's en het opstellen van het planMER. Het Nationaal Waterplan, inclusief de SGBP's worden uiteindelijk vastgesteld door Onze Ministers, die daarmee het bevoegd gezag zijn voor de plannen.

De vier ontwerp-SGBP's worden op 22 december 2008 voor een half jaar tot en met 21 juni 2009 ter inzage gelegd. De duur van de inspraakperiode is een verplichting die vanuit de KRW wordt opgelegd. Het ontwerp-Nationaal Waterplan zal gedurende de laatste zes weken van die periode, dat wil zeggen vanaf 11 mei 2009 tot en met 21 juni 2009, voor inspraak ter inzage wordt gelegd. Het ontwerp-Nationaal Waterplan zal wel vanaf 22 december 2008 tot en met 11 mei 2008 kunnen worden ingezien, maar de formele terinzagelegging is dan nog niet begonnen.

De procedureplanning van de betreffende ontwerpen is in onderstaande figuur 1.1 samengevat.

Figuur 1.1 Planning ter inzage legging ontwerp-NWP en ontwerp-SGBP's



1.4 Leeswijzer

Dit rapport kent de volgende opbouw. Hoofdstuk 2 beschrijft de achtergrond en context van de SGBP's, geeft een beknopte uitleg over de inhoud van de SGBP's met de belangrijkste maatregelen en de relatie tot andere plannen. Hoofdstuk 3 gaat in op de voor de cumulatieve beoordeling gehanteerde werkwijze: de totstandkoming van de maatregelenpakketten, de beoordelingswijze en de beoordelingssystematiek. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 de referentiesituatie, de voor dat gebied belangrijkste maatregelen uit het SGBP en de cumulatieve milieubeoordeling daarvan beschreven. Hoofdstuk 5 sluit af met een conclusie.



2 STROOMGEBIEDBEHEERPLANNEN

2.1 Achtergrond en context

De Europese doelstellingen die betrekking hebben op het bereiken en instandhouden van een goede ecologische en chemische waterkwaliteit en voor het instandhouden van natuurwaarden in vogel- en habitatgebieden zijn verankerd in de Europese Kaderrichtlijn Water en Natura 2000. In Nederland werken deze Europese kwaliteitsdoelstellingen door in het beleid van Rijkswaterstaat, de provincies, de waterschappen en de gemeenten.

Sinds een paar jaar is Nederland op grote schaal bezig met het voorbereiden van een groot aantal water(beheer)plannen op alle schaalniveaus. Deze verschillende processen verlopen parallel aan elkaar. Doel is om op 22 december 2009 te voldoen aan de Europese eis om voor ieder stroomgebied een beheerplan vastgesteld te hebben. De resultaten van deze stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's) zijn dan verankerd in bestaande en nieuwe wettelijke planvormen. Daartoe moeten het Nationaal Waterplan, de provinciale waterhuishoudingplannen of de provinciale omgevingsplannen en de waterbeheerplannen van de waterschappen¹ worden opgesteld of herzien. Onder regie van het Rijk zijn in de afgelopen jaren hierover afspraken gemaakt met de afzonderlijke overheden, ondermeer in het Landelijk Bestuurlijk Overleg Water. Een groot deel van die afspraken zijn ook opgenomen in de Decemhernota 2005 en 2006 en het werkprogramma KRW/WB21 2008-2009. Gezien de in de SGBP's voorgestelde maatregelenpakketten, zullen op drie niveaus strategische milieueffectrapportages worden opgesteld, namelijk op het waterschapsniveau, het provinciale niveau en het Rijksniveau.

2.2 Inhoud van de SGBP's

Nederland is verdeeld in vier stroomgebieden: Eems, Maas, Rijndelta en Schelde. In de SGBP's worden per stroomgebied doelen met bijbehorende maatregelen vastgesteld ten aanzien van de oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit. De in de SGBP's geformuleerde maatregelen voor de periode eind 2009- eind 2015 dienen ook binnen deze planperiode uitgevoerd te worden. Hiervoor geldt een resultaatverplichting.

In de SGBP's wordt een aantal vaste elementen behandeld. Beschreven worden de algemene kenmerken van het stroomgebied en van de grond- en oppervlaktewaterlichamen, de belangrijkste economische sectoren in het stroomgebied, de invloed van deze sectoren op het water en de toekomstige ontwikkelingen. Er wordt een overzicht gegeven van de afgeleide milieudoelstellingen voor de waterlichamen en de belangrijkste menselijke activiteiten c.q. ingrepen in de waterlichamen, die ten grondslag liggen aan een ontoereikende kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. Deze belastingen vormen de aanknopingspunten voor te nemen maatregelen, waarvan tevens een overzicht wordt gegeven. Daarnaast worden de meetnetten voor oppervlaktewater en grondwater beschreven en wordt aangegeven wat op basis van die meetnetten de huidige toestand is van de waterlichamen. Een overzicht wordt gegeven van alle plannen en besluiten waarin de doelen en maatregelen in het stroomgebied zijn vastgelegd en aangegeven wordt wie de bevoegde autoriteiten zijn in het stroomgebied. Ten slotte wordt

¹ Gemeentelijke plannen zijn geen wettelijk verplichte plannen bij de implementatie van de KRW. Dit betekent dat het formeel niet noodzakelijk is de plannen uiterlijk in 2009 te herzien. De in de SGBP's opgenomen gemeentelijke maatregelen zijn vastgesteld in een college- en/of raadsbesluit, in gemeentelijke rioleringsplannen, in gemeentelijke structuurvisies of stedelijke waterplannen.

beschreven op welke wijze bij de totstandkoming van het SGBP in het stroomgebied invulling is gegeven aan participatie en inspraak door maatschappelijke organisaties en burgers.

2.3 Relatie met andere plannen

Voor het waterbeleid zijn de afgelopen jaren velerlei beleidskaders vastgesteld, maatregelenprogramma's opgesteld en zijn diverse besluiten genomen. Veel van deze beleidskaders, besluiten en maatregelenprogramma's hebben positieve effecten voor het behalen van de doelen die van de KRW. Een overzicht van de beleidskaders, uitvoeringsprogramma's die bijdragen aan het behalen van de doelen wordt gegeven op pagina's 23-26. De lijst is niet limitatief omdat er daarnaast nog veel overig waterbeleid is zoals bijvoorbeeld het waterbeleid ten behoeve van het oppervlaktewater in het stedelijk gebied: de basisinspanning, het afkoppelbeleid en het waterkwaliteitsspoor. De maatregelen en effecten van al deze verschillende beleidskaders en uitvoeringsprogramma's dragen voor een groot deel bij aan het behalen van de doelen van de KRW.

In het Nationale Waterplan wordt het grootste deel van het bestaande beleid, de bestaande uitvoeringsprogramma's en de bestaande bestuurlijke afspraken opnieuw verankerd.



3 WERKWIJZE

3.1 Totstandkoming maatregelenpakketten en alternatieven

In deze effectbeschrijving worden de cumulatieve milieueffecten van het SGBP Rijndelta beoordeeld. De alternatievenafweging, te weten de keuze voor het type maatregel, de locatie waar deze genomen moet worden en de motivatie van deze keuzes, was onderdeel van het proces voorafgaand aan de totstandkoming van het SGBP Rijndelta en de andere SGBP's.

In Nederland hebben de waterschappen in een proces van drie jaar maatregelenpakketten voor de regionale watersystemen geformuleerd. Daarbij hebben ze rekening gehouden met de huidige waterkwaliteitsituatie en de waterkwaliteitsdoelen die vanuit de KRW zijn gesteld. Dit proces kende een opzet van grof naar fijn waarbij eerst naar de typen maatregelen is gekeken die nodig zijn om bepaalde doelen te behalen. Hierbij speelden de effectiviteit en de kosteneffectiviteit van maatregelen een belangrijke rol. Vervolgens werden in een volgende ronde per waterlichaam of per clustering van waterlichamen maatregelenpakketten vastgesteld en de kosten hiervan bepaald. Deze processen werden door de waterschappen samen met provincie en gemeenten en vaak ook met Rijkswaterstaat en de ministeries van VROM en LNV uitgevoerd. Op regelmatige momenten vond terugkoppeling plaats met belangenorganisaties. De gemaakte keuzes over het soort in te zetten maatregelen en de omvang ervan zijn per stroomgebied verschillend en vaak gerelateerd aan gebiedskenmerken van het stroomgebied en aan de uitgangssituatie van de waterkwaliteit. Daarnaast is rekening gehouden met en aangesloten bij bestaande maatregelenprogramma's zoals Programma Landelijk Gebied (de "Reconstructie zandgebieden"), het bestaande waterkwaliteitsbeleid en andere gebiedsgebonden programma's die al in gang gezet zijn.

Rijkswaterstaat heeft voor het opstellen van de maatregelenpakketten ten behoeve van de KRW voor de rijkswateren eveneens een proces gevolgd in meerdere rondes en in meerdere jaren. Ook Rijkswaterstaat heeft hierover met verschillende bestuursniveaus en belangenorganisaties afgestemd. De gemaakte keuzes over de in te zetten maatregelen en de omvang ervan zijn door Rijkswaterstaat per waterlichaam (of per geclusterde waterlichamen) verschillend ingevuld. Ook hierbij zijn de pakketten gerelateerd aan de gebiedskenmerken van het waterlichaam en aan de uitgangssituatie van de waterkwaliteit. Daarnaast is veelal aangesloten bij maatregelenprogramma's zoals Ruimte voor de Rivier, Nadere Uitwerking Rivierengebied en de Maaswerken, die al in gang gezet zijn.

In voorliggende cumulatieve effectbeschrijving is sprake van één alternatief, namelijk de maatregelen zoals die in de SGBP's beschreven zijn. Bij de beoordeling van de effecten uit de SGBP's vormt de huidige situatie het referentiekader. Hierin is de autonome ontwikkeling niet inbegrepen. De maatregelenpakketten uit de SGBP's zijn voor een groot deel gebaseerd op allerlei bestaande uitvoeringsprogramma's, zoals de Reconstructieuitvoeringsprogramma's en de Ruimte voor de Rivier programma's. Slechts een beperkt deel omvat nieuwe specifiek voor de KRW uit te voeren maatregelen. Ook de maatregelen uit deze laatste groep worden vaak onderdeel van een bestaand programma of beleidskader. Het is bij de effectbeoordeling niet mogelijk deze twee typen pakketten maatregelen in de SGBP's van elkaar te scheiden. Daar waar in dit document gesproken wordt van de referentiesituatie, wordt dan ook de huidige situatie bedoeld.

3.2 Aanpak

De maatregelen uit het SGBP zijn gericht op het verbeteren van de ecologische en chemische kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater in het betreffende stroomgebied. In totaal zijn ongeveer 7500 maatregelen geformuleerd om de gewenste kwaliteitsverbetering te kunnen realiseren. Deze maatregelen hebben echter betrekking op de periode van eind 2009 tot eind 2027 en slechts een deel van de maatregelen wordt voor het eind van het jaar 2015 uitgevoerd. Voor het merendeel van de waterlichamen zal het gewenste doelbereik pas in 2027 worden behaald. Voor de beoordeling van de cumulatieve effecten per stroomgebied worden alleen die maatregelen beoordeeld die aan de Europese Unie worden gemeld en die worden uitgevoerd in de periode eind 2009 tot eind 2015. Ook maatregelen die in geringe mate worden ingezet en een marginaal effect veroorzaken op het aangehouden schaalniveau, zijn niet meegewogen in de beoordeling. Hierdoor zijn er 3200 maatregelen die ter beoordeling overblijven.

Om te kunnen bepalen welke maatregelen tot de belangrijkste effecten in een stroomgebied leiden zijn aan alle 3200 maatregelen individueel scores toegekend. Daarbij is uitgegaan van het effect per eenheid en de omvang van de maatregel. Vervolgens zijn per deelgebied² de meest effectieve maatregelen bepaald. Deze 'top' van meest effectieve maatregelen is als tool voor de effectbeoordeling gebruikt, waarbij gebiedsspecifieke kennis doorslaggevend was. De beoordeling vond geclusterd plaats op het schaalniveau van elk van de vier stroomgebieden. De beoordeling is kwalitatief uitgevoerd door expert judgement van specialisten van Royal Haskoning aan de hand van een aantal thema's en daarvan afgeleide beoordelingscriteria (paragraaf 3.4). De wijze van effectbeoordeling en -beschrijving sluit aan bij het abstractieniveau en het strategische karakter van het planMER voor het Nationaal Waterplan.

3.3 Beoordelingskader en waarderingssystematiek

In voorliggend document worden de cumulatieve (milieu)effecten van de maatregelen uit de SGBP's per stroomgebied in beeld gebracht. Dit wordt gedaan door het effect van de belangrijkste maatregelen te vergelijken met de referentiesituatie (= de huidige situatie).

De effectbeschrijving is op een abstract niveau uitgevoerd en sluit aan bij het abstractieniveau van het NWP zelf en het bijbehorende planMER, waarvan voorliggend document onderdeel uitmaakt. Eventuele tijdelijke effecten als gevolg van werkzaamheden voor de uitvoering van de maatregelen zijn niet bij de beoordeling meegenomen. Door het grote schaalniveau waarop de effectbeschrijving plaatsvindt, is het mogelijk dat lokaal (zeer) significante effecten op de grote schaal nauwelijks effect opleveren.

De alternatieven zijn beoordeeld aan de hand van zes thema's. Elk thema is gesplitst in één of meer beoordelingscriteria. Het beoordelingskader geldt voor het planMER van het NWP als geheel en daarom ook voor onderliggende beschrijving van de cumulatieve effecten van de maatregelen uit de SGBP's.

In onderstaande tabel is voor elk beoordelingscriterium aangegeven welke vraag aan de orde is.

² Nederland is tijdens de beoordeling verdeeld in 200 deelgebieden.



thema	beoordelingscriterium	Toelichting
Klimaat	Natuurlijke processen	<p>Wordt er gebruik gemaakt van natuurlijke processen of ontstaan kansen om natuurlijke processen te versterken?</p> <p>Wordt er niet gebruik gemaakt van natuurlijke processen of worden natuurlijke processen verstoord?</p>
	Robuustheid	<p>Kan een grotere klimaatwijziging makkelijk worden opgevangen, is het alternatief flexibel?</p> <p>Kan een grotere klimaatwijziging moeilijk worden opgevangen, is het alternatief niet flexibel?</p>
	Afhankelijkheid van techniek en energie	<p>Neemt de afhankelijkheid van techniek en energie af?</p> <p>Neemt de afhankelijkheid van techniek en energie toe?</p>
Water	Waterkwaliteit	<p>Neemt de waterkwaliteit toe?</p> <p>Neemt de waterkwaliteit af?</p>
	Waterkwantiteit	<p>Neemt de waterkwantiteit toe?</p> <p>Neemt de waterkwantiteit af?</p>
Natuur	Gebieden	<p>Ontwikkelt zich natuur die kenmerkend is voor het gebied en oorspronkelijk voorkomt in het gebied?</p> <p>Ontwikkelt zich natuur die niet kenmerkend is voor het gebied en oorspronkelijk niet voorkomt in het gebied?</p>
	Soorten	<p>Worden soorten, waarvoor instandhoudingdoelstellingen zijn opgesteld, positief beïnvloed?</p> <p>Worden soorten, waarvoor instandhoudingdoelstellingen zijn opgesteld, negatief beïnvloed?</p>
	Biodiversiteit	<p>Ontstaan er nieuwe gewenste structuren en gradiënten?</p> <p>Worden gewenste structuren en gradiënten afgebroken?</p>
	Landschap	<p>Sluit het alternatief aan bij de maat en schaal van het landschap?</p> <p>Wordt de maat en schaal van het landschap verstoord?</p>
Leefomgeving	Beleving	<p>Heeft het alternatief een positief effect op de beleving?</p> <p>Wordt de beleving van het landschap negatief beïnvloed?</p>
	Recreatie	<p>Ontstaan er nieuwe mogelijkheden voor recreatie?</p> <p>Wordt de recreatie bemoeilijkt of onmogelijk gemaakt?</p>



Gebruiksfuncties	Volksgesondheid	Zijn er positieve effecten op de volksgezondheid? Zijn er negatieve effecten op de volksgezondheid?
	Gebouwde omgeving	Kan de bebouwde omgeving intact blijven? Moet er bebouwing verdwijnen of ontstaat er schade, bijvoorbeeld door kwel?
	Landbouw	Ontstaan er kansen voor de landbouw? Wordt de landbouw beperkt doordat het areaal afneemt of er onvoldoende zoet water beschikbaar is?
	Drinkwaterwinning	Wordt de drinkwaterwinning vergemakkelijkt? Wordt de drinkwaterwinning bemoeilijkt?
	Energiewinning	Ontstaan er kansen om duurzame energie te winnen? Wordt de winning van duurzame energie bemoeilijkt?
	Beroepsscheepvaart	Ontstaan er kansen voor de beroepsscheepvaart? Wordt de beroepsscheepvaart belemmerd?
	Beroepsvisserij	Ontstaan er kansen voor de beroepsvisserij? Wordt de beroepsvisserij belemmerd?
	Delfstoffenwinning	Ontstaan er kansen om delfstoffen te winnen? Wordt de delfstoffenwinning bemoeilijkt?
	Luchtvaart	Ontstaan er kansen voor de luchtvaart? Wordt de luchtvaart bemoeilijkt?



4 STROOMGEBIED RIJNDELTA

4.1 Referentiesituatie

Het Nederlandse deel van het stroomgebied Rijn beslaat de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Gelderland, Flevoland, Overijssel, Friesland en delen van Drenthe en Groningen, inclusief de Waddeneilanden en het kustwater. De Rijn en zijn vertakkingen IJssel en Waal vormen samen met de Overijsselse Vecht de grote stromende wateren in de Rijndelta. Op de hoge zandgronden in het oosten zijn veel beken, terwijl in het lager gelegen poldergebied in het (noord)westen vooral sprake is van sloten en meren. Centraal in het Rijnstroomgebieddelta ligt het IJsselmeergebied als grote zoetwatervoorraad, maar ook de merengebieden in Friesland, Utrecht en Zuid-Holland beslaan een relatief grote oppervlakte. De Waddenzee en Noordzeekusten zijn grote zoutwateroppervlakten.

Binnen het stroomgebied is er sprake van een grote diversiteit in geologie, bodemopbouw, landschap, reliëf en klimaat. In heel grote lijnen is er sprake van kusten, laagland en rivierengebied in het westelijk deel, zandgronden en heuvelland in het oostelijk deel, de Waddenzee en –kust in het noorden en het IJsselmeergebied in het centrum van het gebied. Het stroomgebied Rijndelta kent een hoge bevolkingsdichtheid van meer dan 360 inwoners per vierkante kilometer. Voor oppervlaktewater zijn in het Nederlandse deel van Rijndelta 490 oppervlaktewaterlichamen onderscheiden. Dit betreft ruim 90% van het aanwezige oppervlaktewater.

Voor bijna alle meren, rivieren, overgangswateren en kustwateren in het stroomgebied geldt dat de ecologische doelen zijn gebaseerd op een sterk veranderde inrichting. Dit, omdat er heel veel gegraven waterlopen zijn en omdat van oorsprong natuurlijke wateren vaak onomkeerbaar zijn veranderd door functies als landbouw, wonen en werken en scheepvaart. De wateren uit deze laatste groep zijn niet zonder (te) zeer ingrijpende maatregelen terug te brengen in de natuurlijke toestand. In zeven wateren komt de morfologie vrijwel overeen met de oorspronkelijke situatie of kan die voldoende worden hersteld. Dit zijn het Naardermeer, een drietal wateren in duingebieden (Noord-Holland, waaronder Texel), Waddenzee, Waddenzee kustzone en Noordzeekustzone. De vastelandkust van de Waddenzee is aangemerkt als sterk veranderd. Voor grondwater zijn in het Nederlandse deel van Rijndelta elf grondwaterlichamen onderscheiden.

Op de zandgronden in het midden en oosten van stroomgebied Rijndelta liggen beeksystemen. Dit zijn van oorsprong natuurlijke wateren die in de loop der eeuwen zijn aangepast aan vooral de landbouwkundige functie. Door de beken te kanaliseren is de waterafvoer geoptimaliseerd en door het aanleggen van stuwen worden de peilen gereguleerd. Daarnaast kent het gebied een aantal kanalsystemen. Bij het bepalen van de doelen is rekening gehouden met de sterk veranderde inrichting van de huidige beken.

Binnen het stroomgebied is het westen het meest verstedelijkt. Het westelijke deel van het stroomgebied bestaat, voor wat betreft het oppervlaktewater, vooral uit polders. Een uitgebreid netwerk van dijken, kanalen, sloten, stuwen en gemalen maakt dat de bewoners van polders veilig kunnen wonen en werken. De waterhuishouding wordt in deze gebieden volledig gereguleerd en de sloten en kanalen hebben een belangrijke waterhuishoudkundige functie. Alle wateren zijn in de loop der eeuwen aangelegd of ingrijpend aangepast. Bij het bepalen van de ecologische doelen is dus rekening gehouden met deze kunstmatige inrichting.

Knelpunten en opgave voor het gebied

In de huidige situatie voldoet de chemische waterkwaliteit in het stroomgebied Rijndelta nog niet aan alle Europese normen. Op dit moment is ook de ecologische kwaliteit van de rivieren, meren en overige wateren binnen Rijndeltastroomgebied niet optimaal, vooral door eutrofiëring (stikstof en fosfaat), de waterregulering en de niet op flora en fauna gerichte inrichting en onderhoud van de wateren. Ook de kust- en overgangswateren kennen nog niet de gewenste ecologische kwaliteit. Door met name eutrofiëring is er sprake van teveel algen en een minder goede kwaliteit van de bodemfauna.

De huidige situatie voor de elf grondwaterlichamen in het Rijnstroomgebieddelta is ten aanzien van kwantiteit in het algemeen goed. Er is geen sprake van verdere uitputting van de hoeveelheid beschikbaar grondwater, onttrekkingen van grondwater worden in voldoende mate aangevuld door het neerslagoverschot. Wel is er in veel natuurgebieden sprake van verdroging door te lage grondwaterstanden. Voor wat betreft de kwaliteit van het grondwater is er in beperkte mate sprake van problemen met nitraat, zware metalen en bestrijdingsmiddelen. In het westelijk deel van het Rijndelta stroomgebied is er sprake van hoge chloridegehalten. Ruim de helft van de grondwaterwinningen voor menselijke consumptie (drinkwater en voedingsmiddelenindustrie) loopt risico's op verslechtering van de grondwaterkwaliteit.

Het stroomgebied Rijndelta kent vier Nederlandse werkgebieden: Rijn-Noord, Rijn-Midden, Rijn-West en Rijn-Oost.



Fig. 4.1: Het Nederlandse deel van het stroomgebied de Rijn



4.1.1 Rijn-Noord

Bij de beoordeling van de effecten van de maatregelen in het district Rijn-Noord is dit gebied in drie (deel)gebieden verdeeld: (1) de Waddeneilanden, (2) de Waddenzee en (3) het vasteland en de Friese meren. Daar waar nodig wordt dit onderscheid in de effectbeschrijving aangehouden; als de effecten zich over het gehele stroomgebied uitstrekken, wordt dit onderscheid niet gemaakt.

4.1.2 Rijn-Midden

Het stroomgebied Rijn-Midden is bij de beoordeling in drieën gedeeld: (1) het IJsselmeer, (2) de Veluwe en (3) het Oude Land en de polders. Daar waar nodig wordt dit onderscheid in de effectbeschrijving aangehouden; als de effecten zich over het gehele stroomgebied uitstrekken, wordt dit onderscheid niet gemaakt.

4.1.3 Rijn-West

Het stroomgebied Rijn-West is bij de beoordeling verdeeld in drie gebieden: (1) de grote rivieren en de uiterwaarden, (2) de (veen)polders en (3) de duinen. Daar waar nodig wordt dit onderscheid in de effectbeschrijving aangehouden; als de effecten zich over het gehele stroomgebied uitstrekken, wordt dit onderscheid niet gemaakt.

4.1.4 Rijn-Oost

Rijn-Oost is bij de beoordeling als één gebied beschouwd en niet verdeeld in deelgebieden.

4.2 Maatregelen

4.2.1 Rijn-Noord

Op de Waddeneilanden zijn de belangrijkste maatregelen antiverdrogingsmaatregelen, het verbreden van watergangen en het aanleggen van natuurvriendelijke oevers. Op de Waddenzee worden diverse inrichtingsmaatregelen genomen ter versterking van de dynamiek op kwelders en de aanleg van vispassages. Op het vasteland en de Friese meren zijn de belangrijkste maatregelen het verbreden van watergangen en –systemen, de aanleg van natuurvriendelijke oevers en antiverdrogingsmaatregelen.

Tabel 4.1: Belangrijkste maatregelen stroomgebied Rijn-Noord per deelgebied

Waddeneilanden	<ul style="list-style-type: none">• antiverdrogingsmaatregelen• verbreden van watergangen en -systemen• aanleggen van natuurvriendelijke oevers
Waddenzee	<ul style="list-style-type: none">• versterken van de dynamiek van kwelders• aanleg van vispassages
Vasteland en Friese Meren	<ul style="list-style-type: none">• verbreden van watergangen en –systemen• aanleggen van natuurvriendelijke oevers• antiverdrogingsmaatregelen

4.2.2 Rijn-Midden

De maatregelen op het IJsselmeer zijn voornamelijk gericht op het vispasseerbaar maken van kunstwerken en het verwijderen van vervuilde bagger. Op de Veluwe en het Oude Land zijn de belangrijkste maatregelen het verwijderen van eutrofe bagger, het vispasseerbaar maken van kunstwerken, het verbreden van watergangen en het aanleggen van natuurvriendelijke oevers. In de polders zijn de belangrijkste maatregelen het verbreden van watergangen, het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en op waterkwaliteit gericht onderhouds- en maaibeheer.

Tabel 4.2: Belangrijkste maatregelen stroomgebied Rijn-Midden per deelgebied

IJsselmeer	<ul style="list-style-type: none"> • vispasseerbaar maken van kunstwerken • verwijderen van vervuilde bagger
Veluwe en het Oude Land	<ul style="list-style-type: none"> • verwijderen van eutrofe bagger • vispasseerbaar maken van kunstwerken • verbreden van watergangen en -systemen • aanleggen van natuurvriendelijke oevers
Polders	<ul style="list-style-type: none"> • verbreden van watergangen • aanleggen van natuurvriendelijke oevers • op waterkwaliteit gericht onderhouds- en maaibeheer

4.2.3 Rijn-West

De belangrijkste maatregel in de grote rivieren en de uiterwaarden is het baggeren van eutrofe bagger. In de (veen)polders zijn de belangrijkste maatregelen het verbreden van watergangen met natuurvriendelijke oevers, het verwijderen van eutrofe bagger, het verondiepen van watergangen en het vispasseerbaar maken van kunstwerken. In het duingebied vormen het vasthouden van water en andere antiverdrogingsmaatregelen de belangrijkste maatregelen.

Tabel 4.3: Belangrijkste maatregelen stroomgebied Rijn-West per deelgebied

Grote rivieren en de uiterwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • baggeren van eutrofe bagger
(Veen)polders	<ul style="list-style-type: none"> • verbreden van watergangen • aanleggen van natuurvriendelijke oevers • verwijderen van eutrofe bagger • verondiepen van watergangen • vispasseerbaar maken van kunstwerken
Duinen	<ul style="list-style-type: none"> • antiverdrogingsmaatregelen

4.2.4 Rijn-Oost

De belangrijkste maatregelen uit de regionale watersysteemrapporten richten zich op het verbreden van watergangen, hermeanderen van rivieren (beekherstel), op waterkwaliteitsbeheer gericht onderhouds- en maaibeheer, het vispasseerbaar maken van kunstwerken en het verbeteren van de rioolwaterzuiveringsinstallaties.



Tabel 4.4: Belangrijkste maatregelen stroomgebied Rijn-Oost

Rijn-Oost	<ul style="list-style-type: none">• verbreden van watergangen• hermeanderen van rivieren (beekherstel)• op waterkwaliteitsbeheer gericht onderhouds- en maaibeheer• vispasseerbaar maken van kunstwerken• verbeteren van de rioolwaterzuiveringsinstallaties
-----------	--

4.3 Cumulatieve effecten

4.3.1 Rijn-Noord

Klimaat

Door de maatregelen worden in dit stroomgebied de natuurlijke processen in de Waddenzee en de Friese meren gestimuleerd. In de Waddenzee worden kwelders natuurlijker en op het vasteland wordt door het opzetten van het waterpeil de veenvorming in de Friese meren gestimuleerd. De maatregelen zijn echter niet of nauwelijks van invloed op de klimaatbestendigheid van het stroomgebied.

Water

Op de Waddeneilanden, het vasteland en de Friese meren verbetert de waterkwaliteit door het verminderd inlaten van gebiedsvreemd water, het verbreden van waterlopen en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. De kans op wateroverlast op het vasteland vermindert, omdat er mogelijkheden tot het bergen van water worden gecreëerd. In de Friese meren vermindert de kans op wateroverlast vooral door het verbreden van sloten. De maatregelen hebben geen effect op het verminderen van het watertekort op de eilanden en het vasteland, omdat er geen waterbuffers ontstaan. Op de Friese meren ontstaat een natuurlijker peilbeheer en wordt door het vasthouden van water de waterbehoefte vanuit de deelsystemen minder.

Natuur

Verkweldering en de vele antiverdrogingsmaatregelen leiden tot een sterke positieve impuls aan natuur die kenmerkend is voor het hele stroomgebied en hier oorspronkelijk ook voorkomt. Op de Waddeneilanden leidt vernatting tot een positief effect op de natuur. Voor de Waddenzee heeft het uitbreiden van de dynamiek van kwelders en de aanleg van vispassages een beperkt positief effect. In de Friese meren wijzigt het karakter van het gebied sterk als het peil natuurlijker wordt.

In het hele gebied profiteren doelsoorten van de vernatting en het ontstaan van natuurlijke peilen, verkweldering, het vispasseerbaar maken van kunstwerken, de toename van leefgebied en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Op de Waddeneilanden en de Friese Meren verbetert bovendien de biodiversiteit; op de Waddenzee en op het vasteland hebben de maatregelen echter nagenoeg geen effect op de biodiversiteit.

Landschap

Er zijn geen of nauwelijks effecten op de maat en schaal van het landschap in het stroomgebied Rijn-Noord. Wel wordt het open karakter van de polders op de Waddeneilanden bij het planten van brede rietkragen aangetast.

Het verbreden van watergangen op de Waddeneilanden kan daarbij leiden tot een aantasting van cultuurhistorische waarden. Op de cultuurhistorische waarden in de overige (deel)gebieden hebben de maatregelen naar verwachting geen significant effect.

Leefomgeving

De maatregelen hebben een positief effect op de beleving van het landschap op de Waddeneilanden, het vasteland en de meren. De maatregelen hebben geen effect op de beleving van de Waddenzee. In het stroomgebied vindt al veel water- en oeverrecreatie plaats; de maatregelen zullen daarom relatief gezien geen bijdrage leveren aan nieuwe mogelijkheden voor recreatie. Ook op de volksgezondheid en de bebouwde omgeving hebben de maatregelen geen effect.

Gebruiksfuncties

Op het vasteland verliest de landbouw areaal door het verbreden van waterlopen. Ook de landbouw rondom de Friese Meren verliest areaal, maar hier wordt dit veroorzaakt door het vergroten van de waterbergende capaciteit van de meren. Op de landbouwopbrengsten per hectare heeft het areaalverlies echter geen effect. Op de overige gebruiksfuncties hebben de maatregelen geen effect.

4.3.2 Rijn-Midden

Klimaat

Hoewel in het IJsselmeer veel wordt gebaggerd, zal dit geen significant effect hebben op de natuurlijke processen in het IJsselmeer. Ook in de overige deelgebieden zijn er geen effecten op de natuurlijke processen te verwachten. De maatregelen hebben bovendien geen effect op de klimaatbestendigheid van het stroomgebied. Door de aanleg van natuurvriendelijke oevers zijn pieken weliswaar beter op te vangen, maar het effect is echter zeer beperkt.

Water

Alle maatregelen hebben een positief effect op de waterkwaliteit. In het deelgebied IJsselmeer verbetert de waterkwaliteit van vooral het Ketelmeer en het Zwartemeer. De effecten van de maatregelen in het Oude Land werken vervolgens door op het IJsselmeergebied. De maatregelen op het IJsselmeer vergroten de waterberging in het gebied. Dit is van positieve invloed op de wateroverlast in het Oude Land en de polders. De gemiddelde waterpeilen op het IJsselmeer en de randmeren veranderen door de maatregelen niet. Voor watertekorten in het Oude Land en de polders bieden ze dan ook geen oplossing. De hoeveelheid grondwater in het stroomgebied stijgt naar verwachting niet; de kwaliteit van het grondwater zal verbeteren als gevolg van de maatregelen uit het generieke (mest)beleid.

Natuur

De kwaliteit van de natuurgebieden in het deelstroomgebied is al goed en de maatregelen voegen hier weinig aan toe. Het karakter van de natuurgebieden in het deelstroomgebied wijzigt niet door de maatregelen. Voor het Oude Land kunnen de maatregelen echter voor enkele natuurgebieden zeer positieve gevolgen hebben.

Door de aanleg van natuurvriendelijke oevers en door de aanleg van vispassages (onder meer in de Afsluitdijk) ontstaan meer verbindingen, meer gradiënten en meer habitats. Hierdoor is meer migratie mogelijk en wordt de versnippering verminderd. In het Oude Land wordt op sommige plaatsen het beekarakter versterkt waardoor dit aldaar een positief effect heeft op de natuurwaarden. Al deze maatregelen hebben een positief effect op flora en fauna in en rondom



het IJsselmeer, het Oude Land en de polders. De doelsoorten kunnen zich hier versterken en ook de biodiversiteit wordt groter. Op de Veluwe (meest droge natuur) verandert er nauwelijks iets voor de doelsoorten en ook de biodiversiteit wijzigt nauwelijks. Lokaal zullen de geplande maatregelen in de smalle beekdalen langs de randen van de Veluwe wel tot ecologische kwaliteitsverbeteringen leiden.

Landschap

De maatregelen leiden niet tot een aantasting of versterking van de maat en schaal van het landschap; de maatregelen beslaan hiervoor een verhoudingsgewijs te klein gebied.

Als gevolg van de maatregelen zijn geen effecten op de cultuurhistorische waarde van het stroomgebied te verwachten. Gezien de geringe mate van de ingrepen wordt evenmin verwacht dat eventuele archeologische vindplaatsen worden aangetast.

Leefomgeving

De maatregelen leiden in de omvang aangegeven in de SGBP periode 2010-2015 slechts tot marginale positieve of negatieve effecten op de beleving, recreatie, volksgezondheid of de bebouwde omgeving.

Gebruiksfuncties

Het verbreden van watergangen en het aanleggen van natuurvriendelijke oevers brengt een verlies aan landbouwareaal met zich mee. Dit leidt niet tot een verlies aan opbrengst per hectare. Ook op de overige gebruiksfuncties hebben de maatregelen geen effect.

4.3.3 Rijn-West

Klimaat

De maatregelen hebben een positieve invloed op de natuurlijke processen in het rivierengebied. Op de natuurlijke processen in de polders en het duingebied hebben de maatregelen geen invloed. Hoewel de maatregelen ter verbreding van watergangen lokaal positief zijn, zijn de effecten op de klimaatbestendigheid van het hele stroomgebied marginaal.

Water

Door het baggeren en het aanleggen van natuurvriendelijke oevers verbetert de waterkwaliteit in het rivierengebied en in de duinen. In een groot aantal (veen)polders is zelfs sprake van een aanzienlijke verbetering. In de regionale watersystemen ontstaat meer bergingscapaciteit. Daardoor vermindert in het rivierengebied de kans op wateroverlast. In de polders ontstaat meer bergingscapaciteit vanwege de verbredingen van watergangen en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Voor het tegengaan van het watertekort worden in het hele stroomgebied geen of slechts kleinschalige maatregelen getroffen. De maatregelen uit het generieke (mest) beleid genereren een positief effect op de kwaliteit van het grondwater.

Natuur

De maatregelen geven een nieuwe impuls aan de natuurgebieden in het hele deelstroomgebied. Door het baggeren en het aanleggen van natuurvriendelijke oevers verbetert de waterkwaliteit en daarmee de natuur in en rondom rivieren en uiterwaarden, polders en het duingebied. Door de aanleg van nevengeulen en meanders wordt de kenmerkendheid van de natuurgebieden in het stroomgebied versterkt. Verloren habitats komen terug, vooral in het rivierengebied. Flora en fauna profiteren van de verbeterde ecologische toestand van het stroomgebied; de kansen voor de doelsoorten stijgen en ook de biodiversiteit neemt toe. In de

polders hebben de maatregelen tevens een positief effect op flora en fauna, maar minder prominent dan in de overige gebieden in het deelstroomgebied.

Landschap

De maatregelen hebben nagenoeg geen invloed op de maat en schaal van het landschap. De invloed van de maatregelen op de natuurlijke waterlopen is over het algemeen positief. Worden gegraven wateren, zoals poldersloten, natuurlijker gemaakt, dan wordt dit voor cultuurhistorie als licht negatief beoordeeld.

Ten aanzien van archeologie kennen de veenpolders over het algemeen een lage verwachtingswaarde (met uitzondering van ontginningsbases). Eventuele relicten worden er echter wel goed geconserveerd door de bodemomstandigheden. In dit gebied bestaat dan ook een klein risico dat archeologisch waardevolle gebieden worden aangetast.

Leefomgeving

De beleving van de rivieren en de uiterwaarden alsmede de polders wijzigt in positieve zin; rietkragen (natuurvriendelijke oevers) geven immers een ander beeld en een grotere herkenbaarheid. Voor een beperkte groep recreanten zullen de maatregelen in het gebied daarom een positievere beleving tot gevolg hebben. Dit leidt naar verwachting niet tot een vergroting van de van de recreatiemogelijkheden.

Gebruiksfuncties

In het rivierengebied en in de polders vermindert door de ingrepen het landbouwareaal. Dit heeft echter geen consequenties voor de landbouwopbrengsten per hectare. Op de overige beoordelingscriteria van het thema 'gebruiksfuncties' hebben de maatregelen niet of nauwelijks effect in het stroomgebied.

4.3.4 Rijn-Oost

Klimaat

De natuurlijke processen in het gebied worden vooral positief beïnvloed door de PKB Ruimte voor de Rivier. Het hieruit voortkomende uitvoeringsprogramma draagt bij aan de klimaatbestendigheid van het riviersysteem. De overige maatregelen uit het SGBP hebben een marginaal positief effect op de natuurlijke processen. Dit effect wordt vooral bewerkstelligd door het grootschalig hermeanderen van de beeksystemen, waardoor een natuurlijker afstroming in het gebied ontstaat. De verbreding van de watergangen leidt slechts tot een beperkte toename van de bergingscapaciteit in het gebied.

Water

Door de maatregelen komen minder nutriënten in het oppervlaktewater en verbetert de kwaliteit ervan. Op de kwaliteit van het grondwater hebben de maatregelen geen effect. Hermeanderen, evenals verbreding van watergangen, leidt tot meer ruimte in de waterlopen, waardoor de wateroverlast beperkt wordt. Daarnaast creëert het hermeanderen enige buffer door de verhoogde waterinfiltratie naar het grondwater. Dit heeft een beperkte positieve invloed op het watertekort van het oppervlaktewater. De grondwaterstand stijgt enigszins en leidt benedenstrooms tot kwel.

Natuur

Het beekarakter van het deelstroomgebied wordt versterkt. Door de verbeterde waterkwaliteit, de oeversverbredingen en de aanleg van vistrappen verbeteren de omstandigheden voor flora



en fauna. Hierdoor stijgen de natuurwaarden en ontstaan er nieuwe kansen voor doelsoorten en worden nieuwe soorten aangetrokken.

Landschap

De maat en schaal van het landschap wijzigen door de maatregelen niet. Het herstel van beken brengt de oorspronkelijke waarden in het gebied terug, mits de relatieve openheid van het beekdal in een besloten landschap intact blijft.

Archeologisch waardevolle plaatsen kunnen door de ontgravingen voor beekverbreding en hermeanderen worden aangetast.

Leefomgeving

De beleving van het landschap wijzigt in positieve zin. De maatregelen leiden in de omvang, zoals aangegeven in het SGBP voor de periode 2010-2015, slechts tot marginale positieve effecten op de beleving, recreatie, volksgezondheid of de bebouwde omgeving

Gebruiksfuncties

De maatregelen hebben geen invloed op de gebruiksfuncties in het stroomgebied. Wel ondervindt de landbouw een klein verlies aan areaal, maar dit heeft geen consequenties voor de opbrengsten per hectare.

5 CONCLUSIE

De SGBP's komen voort uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW is onder meer gericht op het verbeteren van de chemische en ecologische oppervlaktewaterkwaliteit en de chemische grondwaterkwaliteit binnen Europa. De maatregelen die voortvloeien uit de vier SGBP's hebben dan ook een positief effect op de ecologische en chemische oppervlaktewaterkwaliteit van de grondwaterkwaliteit. Ook dienen de maatregelen kwantiteitsdoelen voor grondwater in beschermde gebieden (natuur- en drinkwatergebieden). De grondwaterkwaliteit verbetert als gevolg van generiek mestbeleid, de Nitraatrichtlijn, uit de KRW.

De beoordeling heeft plaatsgevonden op het niveau van het gehele stroomgebied, al dan niet in deelgebieden. Dit neemt met zich mee dat het mogelijk is dat lokaal (zeer) significante effecten op deze grote schaal nauwelijks effect opleveren.

Stroomgebied Rijndelta

Het stroomgebied Rijndelta kent vier deelstroomgebieden: Rijn-Noord, Rijn-Midden, Rijn-West en Rijn-Oost.

Rijn-Noord

Rijn-Noord is ten behoeve van de beoordeling verdeeld in de Waddeneilanden, de Waddenzee en het vasteland. De maatregelen uit het SGBP hebben voor Rijn-Noord een positieve invloed op de natuurlijke processen in het hele gebied, maar zijn niet van invloed op de klimaatbestendigheid. De ecologische en chemische waterkwaliteit van het oppervlaktewater verbetert en er ontstaat meer bergingscapaciteit. Verkwelding en de vele antiverdrogingsmaatregelen leiden tot een sterk positieve impuls aan de natuur die kenmerkend is voor het hele stroomgebied en hier oorspronkelijk voorkomt. Door de maatregelen krijgt het hele gebied meer aantrekkingskracht voor doelsoorten (flora en fauna). Op de Waddeneilanden en de Friese Meren verbetert tevens de biodiversiteit. Landschappelijke en cultuurhistorische waarden ondervinden geen effect van de maatregelen. Dit geldt niet voor de Waddeneilanden, waar het verbreden van watergangen juist kan leiden tot een aantasting van de cultuurhistorische waarden. De beleving van het landschap van de Waddeneilanden, het vasteland en de meren verandert in positieve zin. De landbouw levert enig areaal in, maar dit heeft geen invloed op de opbrengsten per hectare.

Rijn-Midden

Rijn-Midden is ten behoeve van de beoordeling verdeeld in het IJsselmeer, de Veluwe en het Oude Land en de polders. Er worden geen effecten op de natuurlijke processen of op de klimaatbestendigheid in dit gebied verwacht als gevolg van de maatregelen uit het SGBP Rijndelta.. Wel ontstaan er positieve effecten op de ecologische en chemische oppervlaktewaterkwaliteit en de waterkwantiteit. De kwaliteit van het grondwater zal verbeteren als gevolg van de maatregelen uit het generieke (mest)beleid, onderdeel van de Kaderrichtlijn Water. Voorts zullen de kwaliteit en het karakter van de natuurgebieden niet wijzigen. Voor het Oude Land kan de verhoogde grondwatersituatie voor enkele natuurgebieden zeer positieve gevolgen hebben. Door het ontstaan van meer verbindingen, meer gradiënten en meer habitats profiteren flora en fauna in en rondom het IJsselmeer, het Oude Land en de polders. Er worden geen wijzigingen van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden verwacht. Op de leefomgeving zijn de maatregelen nauwelijks van invloed. Het verbreden van watergangen en het aanleggen van natuurvriendelijke oevers brengt een verlies aan landbouwareaal met zich mee. Dit leidt niet tot een verlies aan opbrengst per hectare.



Rijn-West

Rijn-West is bij de beoordeling verdeeld in de grote rivieren en de uiterwaarden, de (veen)polders en de duinen. De maatregelen hebben een positieve invloed op de natuurlijke processen in het rivierengebied. Op de natuurlijke processen in de polders en het duingebied hebben de maatregelen geen invloed. Hoewel de maatregelen ter verbreding van watergangen lokaal positief zijn, zijn de effecten op de klimaatbestendigheid van het hele stroomgebied marginaal. De ecologische en chemische waterkwaliteit in het rivierengebied en de duinen verbetert evenals die van vele veenpolders. In het hele stroomgebied ontstaat meer bergingscapaciteit. De maatregelen uit het generieke (mest) beleid genereren een positief effect op de kwaliteit van het grondwater. De maatregelen gericht op verbetering van de grondwatersituatie geven een nieuwe impuls aan de natuurgebieden in het hele deelstroomgebied. Flora en fauna profiteren van de verbeterde ecologische toestand van het stroomgebied; de kansen voor de doelsoorten stijgen en ook de biodiversiteit neemt toe. Op de landschappelijke en cultuurhistorische waarden hebben de maatregelen geen invloed. De beleving van het gebied wijzigt in positieve zin. De landbouw levert enig areaal in, maar dit heeft geen consequenties voor de opbrengsten per hectare.

Rijn-Oost

Rijn-Oost is ten behoeve van de beoordeling niet verdeeld in deelgebieden. De natuurlijke processen in het gebied worden vooral positief beïnvloed door de PKB Ruimte voor de Rivier. Deze dragen bij aan de klimaatbestendigheid van het riviersysteem. De overige maatregelen uit het SGBP hebben een marginaal tot licht positief effect op de natuurlijke processen. De verbreding en hermeandering van de watergangen leidt tot een beperkte toename van de bergingscapaciteit in het gebied. De chemische en ecologische oppervlaktewaterkwaliteit verbetert en ook de oppervlaktewaterkwantiteit verbetert. Op de kwaliteit van het grondwater hebben de maatregelen nauwelijks effect. Het hermeanderen creëert enige buffer door de verhoogde waterinfiltratie naar het grondwater, hetgeen een beperkte positieve invloed heeft op het watertekort van het oppervlaktewater. De grondwaterstand stijgt enigszins en leidt benedenstrooms tot kwel. De natuurwaarden in het gebied stijgen vooral door lokale verbeteringen van de grondwatersituatie en de omstandigheden voor flora en fauna verbeteren. De maat en schaal van het landschap wijzigen door de maatregelen niet. Het herstel van beken brengt de oorspronkelijke waarden in het gebied terug, mits de relatieve openheid van het beekdal in een besloten landschap intact blijft. Archeologisch waardevolle plaatsen kunnen door de ontgravingen voor beekverbreding en hermeanderen worden aangetast. De beleving van het landschap wijzigt in positieve zin. De landbouw ondervindt een klein verlies aan areaal, maar dit heeft geen consequenties voor de opbrengsten per hectare.

Literatuur en bronnen

Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden

Besluit m.e.r. 1994

Europese Commissie (2000), Europese Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.

Europese Commissie (2001), Europese Richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat (2008), Stroomgebiedbeheerplan Eems, tweede concept

Ministerie van Verkeer en Waterstaat (2008), Stroomgebiedbeheerplan Maas (2008), tweede concept

Ministerie van Verkeer en Waterstaat (2008), Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta (2008), tweede concept

Ministerie van Verkeer en Waterstaat (2008), Stroomgebiedbeheerplan Schelde (2008), tweede concept

Ministerie van VROM (2006), Handreiking milieueffectrapportage van plannen (planmer).

Royal Haskoning (2008), concept-planMER Nationaal Waterplan, versie 29 oktober 2008

Royal Haskoning (2008), Notitie Reikwijdte en detailniveau Nationaal Waterplan, Opgesteld voor het ministerie van Verkeer en Waterstaat, DG Water.

Wet milieubeheer, artikel 7.10



Beleidskader

Relevant beleidskader en wet- en regelgeving

Europese Kaderrichtlijn Water (2000) en stroomgebiedbeheerplannen (2009)	De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) richt zich op de bescherming van water binnen heel Europa. Het doel van de KRW is het bereiken van een 'goede ecologische en chemische toestand' van het grond- en oppervlaktewater. Voor de periode tot 2015 zijn voor het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater doelen en maatregelen in vastgesteld en opgenomen in de vier stroomgebiedbeheerplannen: Eems, Maas, Rijndelta en Schelde.
Europese Zwemwaterrichtlijn (2006)	Deze Europese Richtlijn is nog niet geïmplementeerd in de nationale wetgeving. Naar verwachting wordt deze richtlijn geïmplementeerd door een wijziging van de Wet hygiëne en veiligheid bad- en zwemgelegenheden (Whvbz) en de Wet op de waterhuishouding wat betreft aanwijzing van locaties. De Richtlijn is een aanvulling op de Kaderrichtlijn Water en streeft het behoud, de bescherming en de verbetering van de milieukwaliteit en de bescherming van de gezondheid van de mens na. Zolang de implementatie niet heeft plaatsgevonden moeten lidstaten voldoen aan de oude Zwemwaterrichtlijn.
Europese Nitraatrichtlijn (1991)	Het doel van de Europese Richtlijn is het verminderen en verder voorkomen van nitraatverliezen uit de landbouw om het aquatisch milieu te beschermen. De Europese Nitraatrichtlijn is in Nederland geïmplementeerd in de Meststoffenwet, de Wet bodembescherming en Wet herstructurering varkenshouderij.
Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (1991)	De Europese Richtlijn stedelijk afvalwater heeft als doel het milieu te beschermen tegen de nadelige gevolgen van de lozing van stedelijk afvalwater en van het afvalwater van bepaalde bedrijfstakken. De Europese Richtlijn stedelijk afvalwater is in Nederland geïmplementeerd via het Lozingenbesluit stedelijk afvalwater van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) en via de Wet milieubeheer (Wm).
Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (1979 en 1992)	Op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. De aanwijzing van Natura 2000-gebieden wordt in 2008 afgerond. Voor alle gebieden worden beheerplannen opgesteld en doelstellingen vastgelegd. De richtlijnen zijn in Nederland verankerd in de Natuurbeschermingswet 1998.
Waterwet (2009)	Naar verwachting treedt in 2009 de nieuwe Waterwet in werking. Hiermee worden alle wetten die betrekking hebben op waterbeheer geïntegreerd in één nieuwe wet. Nieuwe

beleidsontwikkelingen als integraal waterbeheer en de watertoets krijgen hierin hun plaats. Het Nationaal Waterplan sluit hier op aan.

Wet ruimtelijke ordening (2008)

Sinds 1 juli 2008 is de Wet ruimtelijke ordening van kracht. De wet is opgesteld om efficiëntie ruimtelijke besluitvorming te bevorderen en procedures te vereenvoudigen. Ruimtelijke beleidsvoornemens worden vastgelegd in structuurvisies voor het gehele grondgebied en zijn bindend voor het Rijk. Voor de Noordzee is het Nationale Waterplan de enige structuurvisie.

Wet Archeologische Monumentenzorg (2007)

De zorg voor archeologische waarden is verankerd in het ruimtelijke ordeningsproces, concreet de vaststelling van een structuurvisie en in het opstellen van een milieueffectrapport. Op dat moment moet een archeologische afweging worden gemaakt op basis van voldoende gegevens. In de Wet op de Archeologische Monumentenzorg die in september 2007 in werking is getreden is archeologisch (voor)onderzoek geborgd. Deze wet voorziet in wijziging van onder meer de Monumentenwet, de Wet ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer en de Woningwet. Er is bij de implementatie bewust gekozen voor een vergaande integratie van de zorg voor archeologische waarden in de ruimtelijke ordening. Hiermee is het Europese Verdrag van Valletta geïmplementeerd.

PKB Nota Ruimte (2004)

De Nota Ruimte bevat de visie op de ruimtelijke ontwikkeling in Nederland. Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is het scheppen van ruimte voor de verschillende ruimtevragende functies op het beperkte oppervlak dat ons in Nederland ter beschikking staat. De Nota Ruimte bevat specifieke beleidsopgaven voor de Kust, Waddenzee, Zuidwestelijke Delta, het IJsselmeergebied en de Noordzee.

PKB Derde Nota Waddenzee (2006)

De planologische kernbeslissing voor de Derde Nota Waddenzee is het ruimtelijke plan voor het beheer van de Waddenzee waarin de principes voor het beleid van de Waddenzee wordt uitgewerkt. Hoofddoelstelling is de duurzame bescherming en ontwikkeling als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Ook plannen, projecten of handelingen buiten het PKB-gebied, die schadelijke effecten kunnen hebben voor de Waddenzee, dienen aan de hoofddoelstelling van de PKB te worden getoetst.

PKB Ruimte voor de Rivier (2006)

Met de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier is beoogd het Nederlandse Rivierengebied door middel van het vaststellen van een pakket maatregelen, dat de rivieren meer ruimte geeft, uiterlijk in 2015 een betere bescherming tegen hoog water te bieden. Tegelijkertijd wordt daarmee de ruimtelijke kwaliteit verbeterd. In de PKB Ruimte voor de Rivier staat welke maatregelen het Kabinet voor deze doelen wil inzetten.

Waterbeheer 21^e eeuw (2000)

De kern van het Waterbeheer 21^e eeuw is dat water de ruimte moet krijgen, voordat het die ruimte zelf neemt. Het water de



ruimte geven betekent dat in het landschap en in de stad ruimte gemaakt wordt om water op te slaan. In 2003 zijn in het Nationaal Bestuursakkoord Water afspraken bestendig over de maatregelen die nodig zijn om het watersysteem op orde te brengen en klimaatbestendig te maken. In het kader van WB21 zijn gebiedsprocessen georganiseerd die hebben geresulteerd in voorstellen voor maatregelen.

Reconstructie Landelijk Gebied
(2005)

In de provincies op de zandgronden zijn Reconstructieplannen opgesteld. Het reconstructieplan beschrijft onder meer de maatregelen en voorzieningen die worden getroffen ter voorkoming van vestiging en ter beperking van uitbreiding van intensieve veehouderij in de begrensde reservaat- en natuurontwikkelingsgebieden en de bestaande bos- en natuurgebieden. Het reconstructieplan geeft aan welke maatregelen en voorzieningen worden getroffen om de landschappelijke kwaliteit en de cultuurhistorische en aardkundige waarden binnen het reconstructiegebied met het oog op identiteit, belevingswaarde en verscheidenheid te behouden of te verbeteren. De reconstructieplannen zijn in 2005 officieel vastgesteld. In veel van de reconstructiegebieden omvatten de maatregelenpakketten belangrijke elementen voor het herstel van de ecologische en chemische waterkwaliteit.

Nationaal Bestuursakkoord Water
(2003 en 2008)

Het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) is een akkoord uit 2003 tussen het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen met als doel het om in de periode tot 2015 het watersysteem in Nederland op orde te krijgen en daarna op orde te houden. Het gaat daarbij om het aanpakken van de gevolgen van de zeespiegelstijging, bodemdaling en een veranderend klimaat. Nederland krijgt hierdoor steeds meer te maken met extreem natte en extreem droge periodes. Recentelijk, 2008, is het NBW actueel ondertekend. Hierin zijn de eerder gemaakte afspraken opnieuw bekrachtigd en zijn onder meer afspraken aangaande de KRW toegevoegd.

Beleidskader Zwakke Schakels in de
Nederlandse Kust (2003)

Onderzocht is of de zeewering voldoet aan de eisen die aan de kustverdediging worden gesteld. Daarbij bleek dat op tien plaatsen langs de Nederlandse kust de duinen of duiken in de periode tot 2020 moeten worden versterkt, omdat ze daarna niet meer aan de veiligheidsnorm voldoen. Het gaat daarbij om Den Helder, Kop van Noord-Holland, Hondsbossche en Pettemer Zeewering in Noord-Holland, Noordwijk, Scheveningen, Delflandse Kust, het Flaauwe werk en Kop van Voorne in Zuid-Holland, Zuidwest Walcheren en West Zeeuws Vlaanderen in Zeeland. Bij acht van de tien zwakke schakels moet de versterking van de zeewering samengaan met maatregelen die natuur, landschap, economische functies en/of de recreatie in de omgeving ten goede komen.

Beheerplan Rijkswateren (2009)

Het Beheerplan voor de Rijkswateren (BPRW) beschrijft voor de periode 2010-2015 waaruit het beheer van de rijkswateren zal bestaan, welke maatregelen genomen gaan worden en hoe Rijkswaterstaat het beheer gaat uitvoeren. Het BPRW is de concretisering van het voorgenomen beleid in het Nationaal Waterplan, voor zover het Rijk daar als waterbeheerder zelf uitvoering aan geeft.

Toelichting Nederlandse werkwijze watertypen

Doelen van oppervlaktewaterlichamen worden afgeleid van biologische referentieomstandigheden. Deze worden per type opgesteld. De typen worden onderscheiden door descriptoren die het mogelijk maken deze referentieomstandigheden te onderscheiden. Daarbij kan worden gekozen tussen verplichte en een niet-limitatieve lijst van facultatieve descriptoren of een combinatie van beiden (KRW Bijlage II.1.1). In Nederland is gekozen voor een combinatie en is een enkele descriptor toegevoegd. De oorspronkelijke typologie is beschreven in Elbersen e.a. (2003)¹ en later op een aantal punten aangepast.

Bij de categorie Rivieren zijn als descriptoren gehanteerd de stroomsnelheid, de geologie en de oppervlakte van het stroomgebied en het optreden van getijdenwerking. De oppervlakte van het stroomgebied is ook operationeel gemaakt middels de breedte van de watergang.

Bij de categorie Meren zijn als descriptoren gehanteerd de saliniteit, de geologie van de ondergrond, de gemiddelde waterdiepte, het wateroppervlak en de buffercapaciteit.

Bij de categorie Overgangswateren is het getijverschil als descriptoren gehanteerd.

Bij de categorie Kustwateren zijn de saliniteit en de mate van beschutting als descriptoren gehanteerd.

Doelen van kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen zijn afgeleid van het type dat daar het meest op lijkt. Voor bepaalde sloten en kanalen bleek dit in de praktijk niet goed mogelijk. De systemen zijn soms een combinatie van biologische kenmerken van meren en rivieren en hebben ook geheel eigen waarden. Om die reden zijn voor deze wateren aanvullende 'typen' opgesteld met doelen die zijn afgeleid uit een combinatie van bovenstaande meren en rivieren (Evers e.a., 2007)². Voor deze 'typen' zijn dezelfde descriptoren gehanteerd als voor de typen van de categorie Meren, al wijken deze waterlichamen qua vorm af van de meren.

¹ Elbersen, J.W.H., P.F.M. Verdonchot, B. Roels & J.G. Hartholt (2003). Definitiestudie KaderRichtlijn Water (KRW). I. Typologie Nederlandse Oppervlaktewateren. Alterra-rapport 669. ISSN 1566-7197.

http://library.wur.nl/file/wurpubs/LUWPUBRD_00320649_A502_001.pdf

² Evers, C.H.M., A.J.M. van den Broek, R. Buskens & A. van Leerdam (2007). Omschrijving MEP en conceptmaatlatten voor sloten en kanalen voor de Kaderrichtlijn Water.

Projectnummer 9S3656. Referentie 9S3656/R00002/901530/AH/DenB.

[http://themas.stowa.nl/Download.aspx?Filename=/uploads/Downloads/Articles/KRW-maatlatten%20sloten%20en%20kanalen%20\(2\).pdf&DownloadType=1&dID=1871](http://themas.stowa.nl/Download.aspx?Filename=/uploads/Downloads/Articles/KRW-maatlatten%20sloten%20en%20kanalen%20(2).pdf&DownloadType=1&dID=1871)

In onderstaande tabel is aangegeven welke watertypen voorkomen in het stroomgebied van de Rijn. Vervolgens wordt een beschrijving gegeven van de in het Rijnstroomgebied voorkomende watertypen.

Indeling Nederlandse watertypen naar de categorieën meren, rivieren, overgangswater, kustwater en overig en hun aanwezigheid in het stroomgebied Rijndelta.

Code	Watertypen	Aanwezig in stroomgebied Rijndelta
Meren (n=9)		
M12	Kleine Ondiepe zwak gebufferde plassen (vennen)	
M14	Ondiepe gebufferde plassen	X
M20	Matig grote diepe gebufferde meren	X
M21	Grote diepe gebufferde meren	X
M23	Ondiepe kalkrijke (grotere) plassen	X
M27	Matig grote ondiepe laagveenplassen	X
M30	Zwak brakke wateren	X
M31	Kleine brakke tot zoute wateren	X
M32	Grote brakke tot zoute meren	
Rivieren (n=12)		
R4	Permanent langzaamstromende bovenloop op zand	X
R5	Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand	X
R6	Langzaam stromend riviertje op zand/klei	X
R7	Langzaam stromende rivier/nevengeul op zand/klei	X
R8	Zoet getijdenwater (uitlopers rivier) op zand/klei	X
R12	Langzaam stromende middenloop/benedenloop op veenbodem	X
R13	Snelstromende bovenloop op zand	
R14	Snelstromende middenloop/benedenloop op zand	
R15	Snelstromend riviertje op kiezelhoudende bodem	
R16	Snelstromende rivier/nevengeul op zandbodem of grind	
R17	Snelstromende bovenloop op kalkhoudende bodem	
R18	Snelstromende middenloop/benedenloop op kalkhoudende bodem	
Overgangswateren (n=1)		
O2	Estuarium met matig getijverschil	X
Kustwateren (n=3)		
K1	Kustwater, open en polyhalien	X
K2	Kustwater, beschut en polyhalien	X
K3	Kustwater, open en euhalien	X
Overig (n=10) *		
M1a	Zoete sloten (gebufferd)	X
M1b	Niet-zoete sloten (gebufferd)	X
M2	Zwak gebufferde sloten	X
M3	Gebufferde (regionale) kanalen	X
M6a	Grote ondiepe kanalen zonder scheepvaart	X
M6b	Grote ondiepe kanalen met scheepvaart	X
M7a	Grote diepe kanalen zonder scheepvaart	X
M7b	Grote diepe kanalen met scheepvaart	X
M8	Gebufferde laagveensloten	X
M10	Laagveen vaarten en kanalen	X
Totaal		27

* Dit betreft watertypen samengesteld uit elementen van watertypen uit de verschillende categorieën. Het gaat om watertypen voor de kunstmatige oppervlaktewaterlichamen.

Grotere, natuurlijke watertypen

M14 Ondiepe gebufferde plassen

Middelgrote gebufferde zoete wateren in laagveen- of zeekeleigebied, duinen en afgesloten zeearmen. Voeding door regen, grondwater en/of instromend oppervlaktewater. Waterstandfluctuaties tot 1m, waardoor omgeven met (grote) vloedvlaktes. Zand-, veen- en/of kleibodem. Oevers kaal in de golfslagzone.

M20 Matig grote diepe gebufferde meren

Plassen en meren >0,5 km² en dieper dan 3m. Diverse verschijningsvormen met bijbehorende hydrologie. Vooral gevoed door regen- en grondwater. Soms lokale, regionale of rivierkwel. Inundatie vanuit rivier mogelijk. Bodem overwegend zand, grind of klei. Veen- en sliblagen mogelijk.

M21 Grote diepe gebufferde meren

Meren >100 km² met stilstaand, gebufferd zoet water. Diversiteit in bijdrage van verschillende aanvoerbronnen. Belangrijk zijn aanvoer grote en kleine rivieren, neerslag, kwel en (lokaal en regionaal) grondwater. Onderwaterbodem bestaat uit zand en klei. Golfwerking heeft minder invloed door diepte.

M23 Ondiepe kalkrijke (grotere) plassen

Plassen (0,5-100 km²) boven kale, kalkrijke zandbodem. Gevoed door regen en oppervlakkig grondwater uit omringende duinen. Voedselarm systeem. Het geheel of gedeeltelijk droogvallen heeft een belangrijk effect op het voorkomen van plantensoorten en de afbraak van organisch materiaal.

M27 Matig grote ondiepe laagveenplassen

Veenvormende plassen in laagste delen van landschap. Alle successiestadia aanwezig, van open water tot kraggevenen en broekbossen. Op overgangen naar hogere gronden kan veendek boven het waterpeil uitrijzen en overgaan in hoogveen. Bodem >50% veen, overige aandeel zand en/of klei.

M30 Zwak brakke wateren

Stilstaand water met een redelijk constant tot sterk wisselend zoutgehalte, dat vooral voorkomt in het zeekeleigebied en de duinen, maar lokaal ook in het laagveengebied. Zeer verschillende vormen en dimensies, maar bij alle wateren van dit type is de invloed van zout dominant over andere factoren.

M31 Kleine brakke tot zoute wateren

Stilstaand water met matig tot hoog, redelijk constant tot sterk wisselend zoutgehalte. Invloed zout dominant over andere factoren

(morfologie). Voeding door neerslag & brakke kwel of incidentele overstroming met zee- of getijdenwater. In de zomer speelt verdamping ook een rol. Bodem zand/klei/veen.

R4 Permanent langzaamstromende bovenloop op zand

Meandert met korte bochten door het landschap, tot 2-3m breed. Dwarsprofiel asymmetrisch met zandbanken en overhangende oevers. Ook rustig stromende plekken met plaatselijk stroomversnellingen en bankjes van fijn grind. Gevoed door de regen. Droogvallen alleen in de zomer.

R5 Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand

Kronkelende, meanderende beek met zandbanken, overhangende oevers, maar ook rustige plekken met bladpakketten, takken en boomstammen. Bomen hebben veel invloed op de ontwikkeling en vorming van de waterloop. Gevoed door snel of langzaamstromende bovenlopen.

R6 Langzaam stromend riviertje op zand/klei

Sterk meanderend, met zandbanken en plaatselijk overhangende oevers. Bladpakketten, takken en boomstammen op rustige plekken. Voeding vanuit de bovenstroomse beken, tevens kwel vanuit diep grondwater. Vooral in regio's met enig reliëf op de hogere zandgronden en uitlopers in het laagveengebied.

R7 Langzaam stromende rivier/nevengeul op zand/klei

Grote rivier met hoofd- en nevengeulen met 5 belangrijke habitats. 1) vast substraat, 2) zand, 3) zand met laagje slib of detritus, 4) slib zo dik dat onderliggende zandlaag geen macrofauna meer bevat, 5) snelstromende delen met evt grind.

R8 Zoet getijdenwater (uitlopers rivier) op zand/klei

Rivier, kreek of ander zoetwaterbekken waarin 2x per dag de stromingsrichting wisselt. Waterpeil schommelt sterk. Buiten bereik van zout water. Door zeer hoge stroomsnelheden in diepe geulen vorming van kreken&oeverwallen. Op plaatsen met lagere stroomsnelheden ontstaan zandplaten, slikken&gorzen.

R12 Langzaam stromende middenloop/benedenloop op veenbodem

Meanderend, kronkelend, asymmetrisch dwarsprofiel, rustig stromende tot stilstaande plekken, plaatselijk stroomversnellingen. Veel organisch materiaal. Bomen zorgen voor structuren langs/in de loop. Veenbodem, substraat veelal zand. Regen-, grond- en oppervlaktewatergevoed. Lage afvoer.

O2 Estuarium met matig getijverschil

Proces van getijdewerking tegenover aanvoer van zoet rivierwater. Slikkige zandgronden en kleirijke schorbodems langs de randen. Soms veenpakketten in ondergrond die lokaal aan oppervlakte treden. Erosie-

en sedimentatieprocessen vormen stroomgeulen, wadplaten/slikken en schorren/kwelders.

K1 Kustwater, open en polyhalien

Ondiepe randzee met rivierinvloed. Permanent open water&dagelijks overstroomde zandige kustgebieden&banken. Kunnen zoetwaterbellen ontstaan. Troebel water, fijn/grof zandbodem. Kenmerkend reliëf van onderzeese oever met ebdelta's ter hoogte vd zeegaten van het getijdengebied, zandbanken&zandgolven.

K2 Kustwater, beschut en polyhalien

Beperkte rivierinvloed. Sleutelproces is getijdewerking. Slikkige zandgronden in geulen en op platen/slikken, zavelige/kleiïge gronden in de schorren/kwelders. Lokaal soms veenbanken en steenbestortingen. Ligging geulen, slikken en platen verandert voortdurend door sedimentatie en erosieprocessen.

K3 Kustwater, open en euhalien

Open zee en dagelijks overstroomde zandige kustgebieden. Sleutelproces is de stroming van zeewater, wind en aanvoer van zoet water vanuit de estuaria. De aanvoer van water vindt hoofdzakelijk plaats door twee 'getijgolven', vanuit de Engelse kust en vanuit het Kanaal. Grof/fijn zand.

Kunstmatige watertypen

M1a Zoete sloten (gebufferd)

Relatief smal lijnvormig water gericht op af- en/of aanvoer. Door regen- en vooral aanvoer van gebufferd grond- en oppervlaktewater ontstaat in een deel van het jaar enige stroming. Peilhandhaving. Vooral in rivier- of zeeklei of op zand. Plantenrijk. Organisch slib, tenzij geschoond of gebaggerd.

M1b Niet-zoete sloten (gebufferd)

Als M1a. Alleen is er nu sprake van niet-zoet water.

M2 Zwak gebufferde sloten

Relatief smalle (max 8m, vaak <3m) lijnvormige wateren, geïsoleerd van aanvoerwater. Gevoed door regen en/of heel jong grondwater. Deel vh jaar enige stroming. Peilhandhaving, sterke peilfluctuaties ook mogelijk. Zandbodem en onregelmatige oever. Schonen en baggeren noodzakelijk. Beperkt voorkomen.

M3 Gebufferde (regionale) kanalen

Kanaalwater bestaat vooral uit oppervlaktewater waarbij de herkomst wisselend is. In het algemeen stroomt het water niet meer dan enkele

cm/s. Stroomrichting kan gedurende het jaar omkeren. Dwarsprofiel benadert rechthoek of trapezium met abrupte overgang van land naar water. Scheepvaart aanwezig.

M6a Grote ondiepe kanalen zonder scheepvaart

Bestaat vooral uit oppervlaktewater waarbij de herkomst wisselend is. Periodiek zichtbare stroming: in de buurt van inlaten/gemalen tot wel meer dan 10 cm/s. In het algemeen niet meer dan enkele cm/s. Stroomrichting kan gedurende het jaar omkeren. Dwarsprofiel benadert rechthoek of trapezium.

M6b Grote ondiepe kanalen met scheepvaart

Als M6a, maar dan mét scheepvaart.

M7a Grote diepe kanalen zonder scheepvaart

Als M6a, maar dieper.

M7b Grote diepe kanalen met scheepvaart

Als M6b, maar dieper.

M8 Gebufferde laagveensloten

Relatief smal lijnvormig water, meestal niet-geïsoleerd. Watertoevoer uit neerslag, wateraanvoer en drainage uit aangrenzende percelen (soms kwelwater). Peilhandhaving. Voorkomen in alle laagveengebieden. Vaak breder en veel minder verzonken in het landschap dan sloten in rivier- of zeeleigebieden.

M10 Laagveen vaarten en kanalen

Vooraf in laag Nederland aangetroffen. Wanneer onderdeel van de boezem vaak oorsprong in veenriviertjes&kreken. Bestaat vooral uit oppervlaktewater waarbij de herkomst wisselend is. Bestaan niet uit puur veen, maar ook rivier- en zeeafzettingen. Periodiek zichtbare stroming. Nauwelijks scheepvaart.

Bijlage E Goede chemische toestand oppervlaktewateren

Milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen en bepaalde andere verontreinigende stoffen

Tabel 1 Richtwaarden voor goede chemische toestand oppervlaktewaterlichamen (stoffen)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Nr.	Naam van de stof	CAS-nummer	JG-MKN ¹ Land- oppervlakte- wateren ⁱⁱ (µg/l)	JG-MKN ¹ Andere oppervlakte- wateren ⁱⁱ (µg/l)	MAC –MKN ⁴ Land- oppervlakte- wateren ² (µg/l)	MAC –MKN ⁴ Andere oppervlakte- wateren ² (µg/l)
(1)	Alachloor	15972-60-8	0,3	0,3	0,7	0,7
(2)	Antraceen	120-12-7	0,1	0,1	0,4	0,4
(3)	Atrazine	1912-24-9	0,6	0,6	2,0	2,0
(4)	Benzeen	71-43-2	10	8	50	50
(5)	Gebromeerde Difenyloethers ⁵	32534-81-9	0,0005	0,0002	niet van toepassing	niet van toepassing
(6)	Cadmium en zijn verbindingen (afhankelijk van de waterhard- heidsklasse) ⁶	7440-43-9	≤ 0,08 (klasse 1) 0,08 (klasse 2) 0,09 (klasse 3) 0,15 (klasse 4) 0,25 (klasse 5)	0,2	≤ 0,45 (klasse 1) 0,45 (klasse 2) 0,6 (klasse 3) 0,9 (klasse 4) 1,5 (klasse 5)	-
(6 bis)	Tetrachloor- Koolstof	56-23-5	12	12	niet van toepassing	niet van toepassing
(7)	C10-13- chlooralkanen	85535-84-8	0,4	0,4	1,4	1,4
(8)	Chloorfenvinfos	470-90-6	0,1	0,1	0,3	0,3
(9)	Chloorpyrifos (ethyl- chlorpyriphos)	2921-88-2	0,03	0,03	0,1	0,1
(9 bis)	Cyclodienbestrij- dingsmiddelen: Aldrin Dieldrin Endrin Isodrin	309-00-2 60-57-1 72-20-8 465-73-6	Σ=0,01	Σ=0,005	niet van toepassing	niet van toepassing
(9 ter)	DDT totaal ⁷	niet van toepassing	0,025	0,025	niet van toepassing	niet van toepassing
	para-para-DDT	50-29-3	0,01	0,01	niet van toepassing	niet van toepassing
(10)	1,2- Dichloorethaan	107-06-2	10	10	niet van toepassing	niet van toepassing

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Nr.	Naam van de stof	CAS-nummer	JG-MKN ⁱ Land-oppervlakte- wateren ⁱⁱ (µg/l)	JG-MKN ⁱ Andere oppervlakte- wateren ⁱⁱ (µg/l)	MAC –MKN ⁴ Land-oppervlakte- wateren ² (µg/l)	MAC –MKN ⁴ Andere oppervlakte- wateren ² (µg/l)
(11)	Dichloormethaan	75-09-2	20	20	niet van toepassing	niet van toepassing
(12)	Di(2-ethylhexyl)ftalaat (DEHP)	117-81-7	1,3	1,3	niet van toepassing	niet van toepassing
(13)	Diuron	330-54-1	0,2	0,2	1,8	1,8
(14)	Endosulfan	115-29-7	0,005	0,0005	0,01	0,004
(15)	Fluorantheen	206-44-0	0,1	0,1	1	1
(16)	Hexachloor-Benzeen	118-74-1	0,01 ^b	0,01 ^b	0,05	0,05
(17)	Hexachloorbuta-Dieen	87-68-3	0,1 ^b	0,1 ^b	0,6	0,6
(18)	Hexachloor-cyclohexaan	608-73-1	0,02	0,002	0,04	0,02
(19)	Isoproturon	34123-59-6	0,3	0,3	1,0	1,0
(20)	Lood en zijn verbindingen	7439-92-1	7,2	7,2	niet van toepassing	niet van toepassing
(21)	Kwik en zijn verbindingen	7439-97-6	0,05 ^b	0,05 ^b	0,07	0,07
(22)	Naftaleen	91-20-3	2,4	1,2	niet van toepassing	niet van toepassing
(23)	Nikkel en zijn verbindingen	7440-02-0	20	20	niet van toepassing	niet van toepassing
(24)	Nonylfenolen (4-(para)-nonylfenol)	104-40-5	0,3	0,3	2,0	2,0
(25)	Octylfenolen ((4-(1,1',3,3'-tetramethylbutyl)-fenol))	140-66-9	0,1	0,01	niet van toepassing	niet van toepassing
(26)	Pentachloor-Benzeen	608-93-5	0,007	0,0007	niet van toepassing	niet van toepassing
(27)	Pentachloorfenol	87-86-5	0,4	0,4	1	1
(28)	Polyaromatische koolwaterstoffen (PAK) ⁹	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing
	Benzo(a)pyreen	50-32-8	0,05	0,05	0,1	0,1
	Benzo(b)fluoranthen	205-99-2	Σ=0,03	Σ=0,03	niet van toepassing	niet van toepassing
	Benzo(k)fluoranthen	207-08-9				
	Benzo(g,h,i)-peryleen	191-24-2	Σ=0,002	Σ=0,002	niet van toepassing	niet van toepassing
Indeno(1,2,3-cd)pyreen	193-39-5					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Nr.	Naam van de stof	CAS-nummer	JG-MKN ¹ Land- oppervlakte- wateren ⁱⁱ (µg/l)	JG-MKN ¹ Andere oppervlakte- wateren ⁱⁱ (µg/l)	MAC –MKN ⁴ Land- oppervlakte- wateren ² (µg/l)	MAC –MKN ⁴ Andere oppervlakte- wateren ² (µg/l)
(29)	Simazine	122-34-9	1	1	4	4
(29 bis)	Tetrachloor- ethyleen	127-18-4	10	10	niet van toepassing	niet van toepassing
(29 ter)	Tetrachloor- ethyleen	79-01-6	10	10	niet van toepassing	niet van toepassing
(30)	Tributyltinverbin- dingen (Tributyl- tinkation)	36643-28-4	0,0002	0,0002	0,0015	0,0015
(31)	Trichloorbenzenen	12002-48-1	0,4	0,4	niet van toepassing	niet van toepassing
(32)	Trichloormethaan	67-66-3	2,5	2,5	niet van toepassing	niet van toepassing
(33)	Trifluraline	1582-09-8	0,03	0,03	niet van toepassing	niet van toepassing

¹ De richtwaarden in de kolommen 4 en 5 zijn norm uitgedrukt als jaargemiddelde (JG-MKN). Tenzij anders is aangegeven, zijn zij van toepassing op de totale concentratie van alle isomeren. Bij de toepassing van de richtwaarden geldt dat voor elk representatief monitoringspunt voor het waterlichaam het rekenkundig gemiddelde van de op verschillende tijdstippen in de loop van het jaar gemeten concentraties niet boven de norm ligt. De berekening van het rekenkundig gemiddelde en de te gebruiken analysemethode geschiedt in overeenstemming met Besluit QA/QC van de Commissie houdende technische specificaties voor de chemische controle en kwaliteit van analytische resultaten overeenkomstig de kaderrichtlijn water, met inbegrip van de wijze waarop een MKN wordt toegepast indien geen passende analysemethode bestaat die voldoet aan de minimale prestatiekenmerken.

² Landoppervlaktewateren omvatten rivieren en meren en de bijbehorende kunstmatige of sterk veranderde waterlichamen.
Andere oppervlaktewateren omvatten kust- en overgangswateren.

³ De richtwaarden (milieukwaliteitsnormen, MKN) worden, met uitzondering van de richtwaarden voor cadmium, lood, kwik en nikkel uitgedrukt als totale concentratie in het volledige watermonster. Voor cadmium, lood, kwik en nikkel metalen hebben de MKN betrekking op de opgeloste concentratie. Dit is de opgeloste fase van een watermonster die wordt verkregen door filtratie over een filter van 0,45 µm of een gelijkwaardige voorbehandeling.

In het monitoringsprogramma kan worden bepaald dat bij toetsing van de resultaten van de monitoring aan de richtwaarden een correctie kan worden toegepast, waarbij rekening wordt gehouden met:

- a) natuurlijke achtergrondconcentraties voor metalen en hun verbindingen, indien deze de naleving van de MKN beletten; en
- b) de hardheid, de pH of andere waterkwaliteitsparameters die de biologische beschikbaarheid van metalen beïnvloeden.

⁴ De richtwaarden in de kolommen 6 en 7 zijn uitgedrukt als maximaal aanvaardbare concentratie (MAC-MKN). Bij de toepassing van de richtwaarden geldt dat voor elk representatief monitoringspunt voor het waterlichaam geen enkele gemeten concentratie op enig representatief monitoringspunt in dit water boven de norm ligt.

⁵ Voor de groep prioritaire stoffen die vallen onder gebromeerde difenylethers (nr. 5), vermeld in Beschikking 2455/2001/EG, wordt alleen voor de congenen nr. 28, 47, 99, 100, 153 en 154 een richtwaarde vastgesteld.

⁶ Voor cadmium en zijn verbindingen (nr. 6) zijn de richtwaarden afhankelijk van de hardheid van het water, ingedeeld in de volgende klassen: klasse 1: < 40 mg CaCO₃/l, klasse 2: 40 tot < 50 mg CaCO₃/l, klasse 3: 50 tot < 100 mg CaCO₃/l, klasse 4: 100 tot < 200 mg CaCO₃/l en klasse 5: > 200 mg CaCO₃/l.

⁷ DDT totaal omvat de som van de isomeren 1,1,1-trichloor-2,2-bis(p-chloorfenyl)ethaan (CAS-nummer 50-29-3), EU nummer 200-024-3); 1,1,1-trichloor-2-(o-chloorfenyl)-2-(p-chloorfenyl)ethaan (CAS-nummer 789-02-6), EU nummer 212-024-332); 1,1-dichloor-2,2bis(p-chloorfenyl)ethyleen (CAS-nummer 72-55-9) EU nummer 200-024-784); en 1,1dichloor-2,2-bis(p-chloorfenyl)ethaan (CAS-nummer 7254-8). EU nummer 200-024-783);

⁸ Deze milieukwaliteitseis heeft alleen betrekking op directe blootstelling. Er is hierin geen rekening gehouden met doorvergiftiging.

⁹ Op de groep prioritairere stoffen die onder polyaromatische koolwaterstoffen (PAK) vallen (nr. 28), is elke afzonderlijke MKN van toepassing, hetgeen betekent dat de MKN voor benzo(a)pyreen en de MKN voor de som van benzo(b)fluorantheen en benzo(k)fluorantheen en de MKN voor de som van benzo(g,h,i)peryleen en indeno(1,2,3-cd)pyreen moeten worden nageleefd.

Tabel 2 Richtwaarden voor goede chemische toestand oppervlaktewaterlichamen (biota)

In aanvulling op de richtwaarden die in tabel 1 voor die stoffen zijn opgenomen, gelden voor de volgende stoffen tevens richtwaarden die betrekking hebben op biota.

(1)	(2)	(3)	(4)
Nr.	Naam van de stof	CAS-nummer	MKN (µg/kg) ¹⁰
(16)	Hexachloorbenzeen	118-74-1	20
(17)	Hexachloorbutadieen	87-68-3	10
(21)	Kwik en zijn verbindingen	7439-97-6	55

¹⁰ Deze eis geldt voor weefsel van prooidieren (nat gewicht), met dien verstande dat in het monitoringsprogramma uit vissen, weekdieren, schaaldieren en andere biota de meest passende indicator wordt gekozen. In het monitoringsprogramma kan met inachtneming van het bepaalde in noot 9 onder bijlage I van de richtlijn prioritairere stoffen worden bepaald dat met het oog op het toezicht op de naleving van de eis bij de monitoring wordt uitgegaan van een waarde voor de concentratie van die stof in oppervlaktewater, waarmee hetzelfde niveau van bescherming wordt geboden dat is beoogd met de milieukwaliteitseis voor biota.

Afleiding biologische doelen voor vrijwel ongestoorde, sterk veranderde en kunstmatige waterlichamen

5

De milieudoelstellingen voor biologie bestaan uit de kwaliteitselementen fytoplankton (algen), macrofyten (grote waterplanten) macrofauna (ongewervelde waterinsecten) en vissen. Voor deze biologische kwaliteitselementen of onderdelen daarvan zijn per type water maatlatten ontwikkeld voor het beschrijven van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam. De maatlat geeft de kwaliteit weer op een schaal van 0 tot 1. Het hiervoor gebruikte getal wordt de Ecologische Kwaliteitsratio (EKR) genoemd. Bij een EKR-waarde van 0 is het water ecologisch dood en bij een EKR-waarde van 1 heeft het water een zeer hoge ecologische kwaliteit. De EKR-waarde krijgt een waardering in 5 klassen, te weten de zeer goede ecologische toestand (nagenoeg ongestoorde staat of referentie), goede toestand (GET), en de matige, ontoereikende en slechte ecologische toestand. De maatlatten zijn voor een groot aantal watertypen landelijk vastgesteld, waarbij de ondergrens van de klasse goed (GET) met het getal 0,6 de minimaal te bereiken doelstelling beschrijft.

10

15

20

25

30

35

Voor wateren die zijn aangemerkt als kunstmatig of sterk veranderd, is een aangepaste ecologische doelstelling van toepassing. Deze doelstellingen worden op dezelfde maatlat als die voor de watertypen gemeten, maar op een andere manier gewaardeerd. Waar normaal een EKR van 0,6 de ondergrens van klasse goed is, kan dat voor sterk veranderde of kunstmatige wateren bij een lagere ecologische score, bijvoorbeeld 0,4 het geval zijn. Deze maatlat kent vier klassen, het Goed Ecologisch Potentieel (GEP) en hoger, en het matig, ontoereikend en slecht ecologisch potentieel. Het GEP wordt in het hiervoor beschreven voorbeeld bereikt bij een EKR groter of gelijk 0,4. Het Maximaal Ecologisch Potentieel (MEP) is de best haalbare toestand die enerzijds wel rekening houdt met de onomkeerbare ingrepen in het water maar de effecten van deze ingrepen daar waar mogelijk wel mitigeert, dat wil zeggen verzacht.

40

De afleiding van de doelstelling, het Goed Ecologisch Potentieel (GEP), is ingewikkeld en is beschreven in Europese Richtsnoeren. Met name vanwege de complexiteit en onzekerheden zijn de Europese Commissie en lidstaten in 2006 een alternatieve manier voor het afleiden van doelstellingen voor GEP overeengekomen (ook wel Praagse methode genoemd). In Nederland is deze methode vertaald in de Handreiking MEP-GEP¹. Kern van beide benaderingen is dat rekening wordt

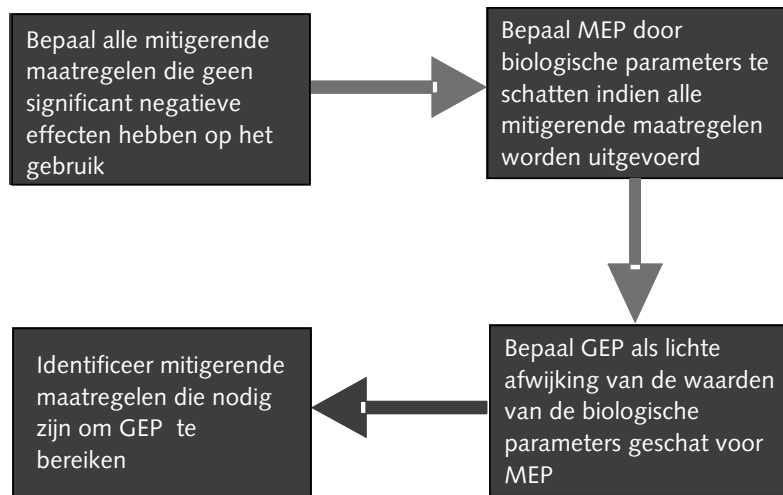
¹ Projectgroep Implementatie Handreiking (2005), Handreiking MEP/GEP, Handreiking voor vaststellen van status, ecologische doelstellingen en bijpassende maatregelpakketten voor niet-natuurlijke wateren, RIZA rapport 2006.002, STOWA-rapport 2006-02, ISBN 90-369-5708-7

gehouden met de ecologische effecten van onomkeerbare (hydromorfologische) ingrepen. De twee benaderingen zijn samengevat in figuur 1. Beiden zijn in Nederland toegepast voor het afleiden van ecologische doelen voor sterk veranderde waterlichamen, en leiden theoretisch tot hetzelfde resultaat.

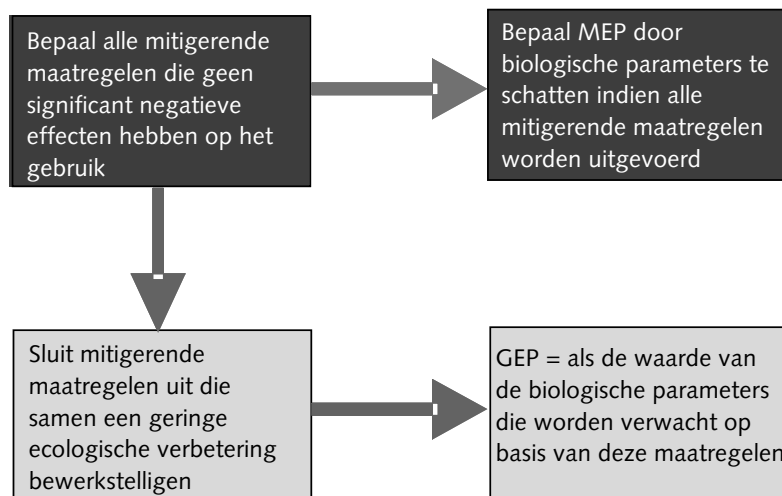
5

Figuur 1 Stappen voor het bepalen van GEP gebruik makend van de alternatieve aanpak (onder) vergeleken met de relevante stappen zoals beschreven in het Europese Richtsnoer (boven).

10



Europese methode uit Richtsnoer



Alternatieve methode (ook wel de 'Praagse methode' genoemd). Groene pijlen geven aanpassingen ten opzichte van de oorspronkelijke methode weer.

15

Ingrepen zijn onomkeerbaar als voldaan wordt aan de voorwaarden in artikel 4.3 uit de richtlijn. Belangrijk daarbij is dat gezien wordt of ingrepen hersteld kunnen worden, en of een dergelijk herstel tot significante functieschade zou leiden. In dat geval is de ingreep onomkeerbaar. Maatregelen die tot functieschade leiden, en waarvoor geen mogelijke of betaalbare alternatieven zijn, worden in beide

20

methoden niet opgenomen in de uit te voeren maatregelpakketten. Omdat de functies en de mate van ingrepen per waterlichaam kunnen verschillen, zijn vaak ook de ecologische doelstellingen voor elk afzonderlijk waterlichaam bepaald.

5

Bijlage G Milieukwaliteitseisen voor overige relevante stoffen

EG-Nr.	Stofnaam	CAS-nummer	milieukwaliteitseis oppervlaktewater totaal ^{7,8,9}	JG-MKN ** Landoppervlakte wateren (µg/l)	JG-MKN ** Andere oppervlakte wateren (µg/l)	MAC-MKN** Landoppervlakte Wateren (µg/l)	MAC-MKN** Andere oppervlakte Wateren (µg/l)
2	2-amino-4-chloorfenol	95-85-2	10 µg/l				
4	Arsen (en anorganische verbindingen daarvan)	7440-38-2	32 µg/l				
5	Azinfos-ethyl	2642-71-9		0,0065	0,0013	0,011	-
6	Azinfos-methyl	86-50-0		0,002	0,0004	0,014	0,0028
8	Benzidine	92-87-5	0,6 µg/l				
9	Benzylchloride (alfa-chloortolueen)	100-44-7	310 µg/l				
10	Benzylideenchloride (alfa,alfa-dichloortolueen)	98-87-3	4,6 µg/l				
11	Bifenyyl	92-52-4	1,5 µg/l				
14	Chlooralhydraat	302-17-0	500 µg/l				
15	Chlooraam	57-74-9	0,002 µg/l				
16	Chloorazijnzuur	79-11-8	0,58 µg/l	0,58	0,058	-	-
17	2-chlooraniline	95-51-2		0,2	0,032	10	1,0
18	3-chlooraniline	108-42-9		0,41	0,065	4,6	0,46
19	4-chlooraniline	106-47-8		0,22	0,057	1,2	0,12
20	Chloorbenzeen	108-90-7	690 µg/l				
21	1-Chloor-2,4-dinitrobenzeen	97-00-7	0,54 µg/l				
22	2-Chloorethanol	107-07-3	155 µg/l				
24	4-Chloor-3-methylfenol	59-50-7		6,4	0,64	64	6,4
25	1-Chloornaftaleen	90-13-1	0,77 µg/l*				
26	Chloornaftalenen (technisch mengsel)		0,77 µg/l**1				
27	4-Chloor-2-nitroaniline	89-63-4	3 µg/l				
28	1-Chloor-2-nitrobenzeen	88-73-3	29 µg/l*				
29	1-Chloor-3-nitrobenzeen	121-73-3	0,55 µg/l*				
30	1-Chloor-4-nitrobenzeen	100-00-5	19 µg/l*				
31	4-Chloor-2-nitrotolueen	89-59-8	4 µg/l*				
32	Chloornitrotolueenen (andere dan 4-Chloor-2-nitrotolueen)		16 µg/l* ¹				
33	2-Chloorfenol	95-57-8		35	3,5	110	11

EG-Nr.	Stofnaam	CAS-nummer	milieukwaliteitseis oppervlaktewater totaal ^{7,8,9}	JG-MKN ** Landoppervlakte wateren (µg/l)	JG-MKN ** Andere oppervlakte wateren (µg/l)	MAC-MKN** Landoppervlakte Wateren (µg/l)	MAC-MKN** Andere oppervlakte Wateren (µg/l)
34	3-Chloorfenol	108-43-0	25 µg/l	4	0,4	400	40
35	4-Chloorfenol	106-48-9	25 µg/l	16	3,	89	18
36	Chloropreen (2-Chloor-1,3-butadien)	126-99-8		0,19	0,19	n.a.	n.a.
37	3-Chloorpropeen (allylchloride)	107-05-1		0,34	0,034	3,4	0,34
38	2-Chloortolueen	95-49-8	310 µg/l				
39	3-Chloortolueen	108-41-8	310 µg/l				
40	4-Chloortolueen	106-43-4	310 µg/l				
41	2-Chloor-p-toluidine	615-65-6	36 µg/l*				
42	Chloortoluidinen (andere dan 2-Chloor-p-toluidine)		6,2 µg/l* ¹				
43	Cumafos	56-72-4		0,0034	0,00068	0,0034	0,00068
44	Cyanaanzuurchloride (2,4,6-trichloor-1,3,5-triazine)	108-77-0	0,1 µg/l				
45	2,4-D (en zouten en esters van 2,4-D)	94-75-7	26 µg/l				
47	Demeton	298-03-3	0,14 µg/l				
48	1,2-Dibroomethaan	106-93-4		0,0033	0,4	0,0033	n.a.
49, 50, 51	Dibutyltin (kation)	683-18-1 818-08-6 1002-53-5		0,09	0,09	n.a.	n.a.
52	Dichlooranilinen		3 µg/l ¹				
53	1,2-Dichloorbenzeen	95-50-1	250 µg/l				
54	1,3-Dichloorbenzeen	541-73-1	250 µg/l				
55	1,4-Dichloorbenzeen	106-46-7	250 µg/l				
56	Dichloorbenzidine	91-94-1		0,0000052	0,0000052	0,058	n.a.
57	Dichloordiisopropylether	108-60-1	10 µg/l				
58	1,1-Dichlooroethaan	75-34-3	700 µg/l				
60	1,1-Dichlooroethyleen (vinylideenchloride)	75-35-4		9	0,9	90	9
61	1,2-Dichlooroethyleen	540-59-0		6,8	0,68	n.a.	n.a.
63	Dichloornitrobenzenen		1,4 µg/l* ¹				
64	2,4-Dichloorfenol	120-83-2		0,54	0,16	70	7
65	1,2-Dichloorpropaan	78-87-5		280	28	1300	130
66	1,3-Dichloorpropaan-2-ol	96-23-1	104 µg/l*				

EG-Nr.	Stofnaam	CAS-nummer	milieukwaliteitseis oppervlaktewater totaal ^{7,8,9}	JG-MKN ** Landoppervlakte wateren (µg/l)	JG-MKN ** Andere oppervlakte wateren (µg/l)	MAC-MKN** Landoppervlakte Wateren (µg/l)	MAC-MKN** Andere oppervlakte Wateren (µg/l)
67	1,3-Dichloorpropeen	542-75-6		0,18	0,018	51	5,1
68	2,3-Dichloorpropeen	78-88-6	8 µg/l				
69	Dichloorprop	120-36-5		1,0	0,13	7,6	0,76
70	Dichloorvos	62-73-7		0,0006	0,00006	0,0007	0,00007
72	Diethylamine	109-89-7	20 µg/l*				
73	Dimethoaat	60-51-5		0,07	0,07	0,7	0,7
74	Dimethylamine	124-40-3	7,5 µg/l*				
75	Disulfoton	298-04-4	0,082 µg/l				
78	Epichloorhydrine	106-89-8		0,65	0,065	6,5	n.a.
79	Ethylbenzeen	100-41-4	370 µg/l				
80	Fenitrothion	122-14-5	0,009 µg/l				
81	Fenthion	55-38-9	0,003 µg/l				
82	Heptachloor	76-44-8	0,0005 µg/l				
(82)	Heptachloorepoxide		0,0005 µg/l				
86	Hexachloorethaan	67-72-1		0,44	0,067	1,4	0,28
87	Isopropylbenzeen	98-83-8	4,2 µg/l*				
88	Linuron	330-55-2	0,25 µg/l				
89	Malathion	121-75-5	0,013 µg/l				
90	MCPA	94-74-6		1,4	0,14	15	1,5
91	Mecoprop-p	93-65-2		18	1,8	160	16
93	Methamidophos	10265-92-6	0,016 µg/l*				
94	Mevinfos	26718-65-0		0,00017	0,000017	0,017	0,0017
95	Monolinuron	1746-81-2		0,15	n.a.	0,15	n.a.
97	Omethoate	1113-02-6	1,2 µg/l				
98	Oxydemeton-methyl	301-12-2	0,035 µg/l				
(99)	Benz(a)anthraceen	56-55-3	0,03 µg/l				
(99)	Fenantreen	85-01-8	0,3 µg/l				
(99)	Chryseen	218-01-9	0,9 µg/l				
100	Parathion	56-38-2	0,005 µg/l				
(100)	Parathion-methyl	298-00-0	0,011 µg/l				
101	PCB (en PCT)						
(101)	PCB-101	37680-73-2	8 µg/kg d.s. ¹⁰				
(101)	PCB-118	31508-00-6	8 µg/kg d.s. ¹⁰				
(101)	PCB-138	35065-28-2	8 µg/kg d.s. ¹⁰				
(101)	PCB-153	35065-27-1	8 µg/kg d.s. ¹⁰				
(101)	PCB-180	35065-29-3	8 µg/kg d.s. ¹⁰				

EG-Nr.	Stofnaam	CAS-nummer	milieukwaliteitseis oppervlaktewater totaal ^{7,8,9}	JG-MKN ** Landoppervlakte wateren (µg/l)	JG-MKN ** Andere oppervlakte wateren (µg/l)	MAC-MKN** Landoppervlakte Wateren (µg/l)	MAC-MKN** Andere oppervlakte Wateren (µg/l)
(101)	PCB-28	7012-37-5	8 µg/kg d.s. ¹⁰				
(101)	PCB-52	35693-99-3	8 µg/kg d.s. ¹⁰				
103	Foxim	14816-18-3	0,082 µg/l				
104	Propanil	709-98-8	0,07 µg/l*				
105	Pyrazon (Chloridazon)	1698-60-8	73 µg/l				
107	2,4,5-T (en zouten en esters van 2,4,5-T)	93-76-5	9 µg/l				
108	Tetrabutyltin	1461-25-2	1,6 µg/l ² 0,017 µg/l ³				
109	1,2,4,5-Tetrachloorbenzeen	95-94-3	24 µg/l				
110	1,1,2,2-Tetrachloorethaan	79-34-5		8,0	0,8	84	8,4
112	Toluene	108-88-3		74	7,4	550	55
113	Triazophos	24017-47-8		0,001	0,0001	0,02	0,002
114	Tributylfostaat	126-73-8	13 µg/l*				
116	Trichlofoon	52-68-6	0,001 µg/l				
119	1,1,1-Trichloorethaan	71-55-6		21	2,1	54	5,4
120	1,1,2-Trichloorethaan	79-00-5		22	2,2	300	190
122	2,4,5 trichloorfenol	95-95-4		0,13	0,13	2,6	2,0
122	2,4,6-trichloorfenol	88-06-2		0,26	0,26	32	3,2
123	1,1,2-Trichloortrifluorethaan	76-13-1	3,7 µg/l*				
125	Trifenylinacetaat	900-95-8	0,005 µg/l ^{2,3} 0,0009 µg/l ^{3,5}				
126	Trifenylinchloride	639-58-7	0,005 µg/l ^{2,5} 0,0009 µg/l ^{3,5}				
127	Trifenylinhydroxide	76-87-9	0,005 µg/l ^{2,5} 0,0009 µg/l ^{3,5}				
128	Vinylchloride (chloorethyleen)	75-01-4		0,09	0,09	n.a.	n.a.
129	xylene ¹¹	108-38-3, 95-47-6, 106-42-3		2,44	0,24	24,4	4,88
132	Bentazon	25057-89-0		73	7,3	450	45
A	Titaan	7440-32-6	20 µg/l ⁶				
B	Borium	7440-42-8	650 µg/l ⁶				
C	Uranium	7440-61-1	1 µg/l ⁶				
D	Tellurium	13494-80-9	100 µg/l ⁵				
E	Zilver	7440-22-4	0,08 µg/l ^{2,6}				

EG-Nr.	Stofnaam	CAS-nummer	milieukwaliteits oppervlaktewater totaal ^{7,8,9}	JG-MKN ** Landoppervlakte wateren (µg/l)	JG-MKN ** Andere oppervlakte wateren (µg/l)	MAC-MKN** Landoppervlakte Wateren (µg/l)	MAC-MKN** Andere oppervlakte Wateren (µg/l)
F	Octamethyltetrasiloxaan	556-67-2	1,2 µg/l* ^{3,6}				
	Abamectine	71751-41-2	0,5 µg/l	0,001	0,0000035	0,018	0,0009
	Ammonium-N	14798-03-9		0,304 ¹¹	n.a.	0,608 ¹¹	n.a.
	Antimoon	7440-36-0	7,2 µg/l				
	Barium	7440-39-3		9,3	n.a.	148	n.a.
	Beryllium	7440-41-7		0,0092	n.a.	0,813	n.a.
	Captan	133-06-2		0,34	n.a.	0,34	n.a.
	Carbendazim	10605-21-7		0,6	n.a.	-	n.a.
	Chloorprofam	101-21-3	3,3 µg/l				
	Chloortoluron	15545-48-9		0,4	0,04	2,3	0,23
	Chroom	7440-47-3		3,4	0,6	-	n.a.
	Deltamethrin	52918-63-5		0,0000031	n.a.	0,00031	n.a.
	Diazinon	333-41-5	0,037 µg/l				
	Dimethanamid-P	163515-14-8		0,13	n.a.	1,6	n.a.
	Dithianon	3347-22-6		0,097	n.a.	0,36	n.a.
	Dodine	3-10-2439		0,44	n.a.	2	n.a.
	Esfenvaleraat	66230-04-4		0,0001	n.a.	0,00085	n.a.
	Fenamiphos	22224-92-6		0,012	n.a.	0,027	n.a.
	Fenoxycarb	72490-01-8		0,0003	n.a.	0,026	n.a.
	Fluoriden	16984-48-8	1,5 F mg/l*				
	Heptenofos	23560-59-0		0,002	0,0002	0,02	0,002
	Imidacloprid	138261-41-3		0,067	0,0036	0,2	0,36
	Lambda-cyhalothrin	91465-08-6		0,00005	n.a.	0,00047	n.a.
	Metsulfuron-methyl	74223-64-6		0,01	n.a.	0,03	n.a.
	Kobalt	7440-48-4	3,1 µg/l	0,089	n.a.	1,36	0,21
	Koper	7440-50-8	3,8 µg/l				
	Metazachloor	67129-08-2	34 µg/l				
	Methabenzthiazuron	18691-97-9	1,8 µg/l				
	Metolachloor	51218-45-2	0,2 µg/l				
	Molybdeen	7439-98-7		7,2	n.a.	116	n.a.
	Pirimicarb	23103-98-2	0,09 µg/l				
	Pirimifos-methyl	29232-93-7		0,0005	n.a.	0,0016	n.a.
	Propoxur	114-26-1	0,01 µg/l				
	Pyridaben	96489-71-3		0,0017	0,00094	0,0062	0,0012
	Pyriproxyfen	95737-68-1		0,00003	n.a.	0,026	n.a.

EG-Nr.	Stofnaam	CAS-nummer	milieukwaliteits-eis oppervlaktewater tota ^{7,8,9}	JG-MKN ** Landoppervlakte wateren (µg/l)	JG-MKN ** Andere oppervlakte wateren (µg/l)	MAC-MKN** Landoppervlakte Wateren (µg/l)	MAC-MKN** Andere oppervlakte Wateren (µg/l)
	Selenium	7782-49-2		0,052	n.a.	24,6	2,6
	Styreen	100-42-5	570 µg/l				
	Terbutylazine	5915-41-3	0,19 µg/l				
	Thallium	7440-28-0		0,013	n.a.	0,76	0,34
	Tin	7440-31-5		0,6	n.a.	36	n.a.
	Tolclofos-methyl	57018-04-9		1,2	n.a.	1,2	n.a.
	Teflubenzuron	83121-18-0		0,0012	n.a.	0,0017	n.a.
	Vanadium	7440-62-2	5,1 µg/l				
	Zink	7440-66-6		7,8	3	15,6	n.a.

n.a. niet afgeleid, geen/onvoldoende gegevens

* de weergegeven kwaliteits-eis geldt voor de stof in opgeloste vorm

** Voor definities van de begrippen JG-MKN en MACMKN en toelichting wordt verwezen naar de definities en toelichting die hieromtrent zijn opgenomen in bijlage E. De MKN worden, met uitzondering van de richtwaarden voor metalen uitgedrukt als totale concentratie in het volledige watermonster. Voor metalen hebben de MKN betrekking op de opgeloste concentratie. Dit is de opgeloste fase van een watermonster die wordt verkregen door filtratie over een filter van 0,45 µm of een gelijkwaardige voorbehandeling.

¹ Milieukwaliteits-eis geldt voor individuele stoffen uit de groep.

² Milieukwaliteits-eis geldt voor zoete oppervlaktewateren.

³ Milieukwaliteits-eis geldt voor zoute oppervlaktewateren.

⁵ Milieukwaliteits-eisen geldt voor de som van trifenylinverbindingen.

⁶ Bij de milieukwaliteits-eis dient de lokale achtergrondconcentratie te worden opgeteld.

⁷ De getalswaarden voor de totale concentratie in water gelden voor een zwevende stof concentratie van 30 mg/l. Zie voor de methode van standaardisatie bijlage 9 en bijlage 8 van het CIW-rapport 'Normen voor het waterbeheer' van mei 2000.

⁸ De getalswaarden voor de totale concentratie in water zijn gebaseerd op een standaard samenstelling van zwevende stof van 20% organische stof en 40% lutum.

⁹ In het monitoringsprogramma kan worden bepaald dat met het oog op het toezicht op de naleving van de concentratie van die stof in zwevend stof, die overeenkomt met het maximaal toelaatbaar risico (MTR), waarmee hetzelfde niveau van bescherming wordt geboden dat is beoogd met de milieukwaliteits-eis oppervlaktewater totaal. Dit is toegestaan in situaties waarin de monitoring van de totale concentratie van die stof in oppervlaktewater onvoldoende waarborgen biedt dat betrouwbaar en nauwkeurige informatie wordt verkregen die bruikbaar is voor het toezicht op de naleving van de milieukwaliteits-eis en de monitoring van concentraties van de stof in zwevend stof betrouwbaarder of nauwkeuriger informatie oplevert.

¹⁰ Deze eis betreft een milieukwaliteits-eis voor zwevend stof. De getalswaarde voor zwevend stof is gebaseerd op een standaard samenstelling van zwevend stof van 20% organische stof en 40% lutum. In het monitoringsprogramma kan worden bepaald dat met het oog op het toezicht op de naleving van de milieukwaliteits-eis zwevend stof voor PCB's bij de monitoring wordt uitgegaan van een waarde oppervlaktewater totaal, waarmee hetzelfde niveau van bescherming wordt geboden dat is beoogd met de milieukwaliteits-eis zwevend stof. Dit is toegestaan indien voldoende waarborgen bestaan dat met de monitoring betrouwbare en nauwkeurige informatie wordt verkregen die bruikbaar is voor het toezicht op de naleving van de milieukwaliteits-eis.

¹¹ Deze eis is uitgedrukt in mg N/l (NH₄-N + NH₃-N) en geldt bij een pH van 7,7 en een temperatuur van 15 °C. In het monitoringsprogramma wordt bepaald dat bij toetsing van de resultaten van de monitoring aan de richtwaarden een correctie wordt toegepast, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele pH en temperatuur.

Bijlage H Toelichting op afleidingsmethodiek drempelwaarden en toetswaarden voor toestandbepaling grondwater

Toelichting methodiek drempelwaarden¹

De methodiek voor het afleiden van drempelwaarden is ontwikkeld binnen vier randvoorwaarden. De methodiek waarmee de vast te stellen drempelwaarden zijn afgeleid, bestaat uit een basismethodiek aangevuld met enkele verfijningen (zie onder). Aanvullende acties in de loop van 2008 en op de langere termijn zijn nodig om de methodiek te optimaliseren en toe te passen op meer stoffen.

Randvoorwaarden

De methodiek voor de afleiding van drempelwaarden voor grondwater is (en wordt verder) ontwikkeld binnen de volgende vier randvoorwaarden.

1. Drempelwaarden representeren een algemeen beschermingsniveau (basiskwaliteit) voor grondwaterlichamen

Het gaat erom dat de Nederlandse grondwaterlichamen als geheel kwalitatief gezien in een zodanige staat verkeren, dat de voor de KRW en GWR relevante receptoren – aquatische en grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen en de mens – in algemene zin voldoende zijn beschermd. Anders gezegd streven we voor grondwaterlichamen als geheel naar een basiskwaliteit, die in de drempelwaarden tot uitdrukking moet komen.

Specifieke bescherming waarbij een hogere kwaliteit dan de basiskwaliteit is vereist, bijvoorbeeld drinkwaterbronnen in grondwaterbeschermingsgebieden, wordt gerealiseerd met specifieke (beschermings)maatregelen en normen (BKMW-normen én een minimaal gelijkblijvende en zich op termijn verbeterende kwaliteit van het voor de drinkwaterbereiding ingenomen ruwwater bij het innamepunt).

2. Drempelwaarden representeren het daadwerkelijke gevaar voor de receptoren

De receptoren zouden ultiem beschermd worden als de normen waaraan de kwaliteit van de receptor zelf wordt afgemeten, ook als drempelwaarden zouden worden gehanteerd. Het grondwater is voor de receptoren dan inherent veilig. Aangezien de grondwaterkwaliteit van invloed kan zijn op zeer uiteenlopende receptoren, maar het niet logisch is dat één enkele receptor bepalend is voor de kwaliteitseis van de omvangrijke grondwaterlichamen, wordt hier niet voor gekozen. Gekozen wordt voor drempelwaarden die het daadwerkelijke risico voor de relevante receptoren representeren. Daarbij moet ook vastlegging, afbraak en verdunning van stoffen op het pad tussen bron en receptor worden verdisconteerd in de hoogte van de drempelwaarden.

3. Een houdbare implementatie van drempelwaarden, van grof naar fijn

Het afleidings- en vaststellingsproces van drempelwaarden kost tijd, geld en capaciteit, waarbij de totaal benodigde doorlooptijd en de totaal benodigde middelen met name afhankelijk zijn van het aantal stoffen waarvoor drempelwaarden worden afgeleid. Daarom wordt gewerkt van grof naar fijn, waarbij wordt gestart met drempelwaarden voor stoffen waarvoor het afleiden en vaststellen van drempelwaarden echt noodzakelijk is. In casu: stoffen die maken dat grondwaterlichamen de goede chemische toestand niet zouden kunnen bereiken. Andere stoffen volgen (eventueel) later, waarbij de stoffen in bijlage II, deel B van de Grondwaterrichtlijn voorrang hebben.

¹ Zie voor een uitgebreidere beschrijving van de methodiek het rapport Advies voor drempelwaarden, Verweij et al. RIVM 60730005, 2008

4. Afleidingswijze drempelwaarden is zoveel mogelijk in overeenstemming met de Europese guidance

In de guidance 'Groundwater Chemical Status and Threshold Values' wordt een afleidingsmethodiek geschetst die uitgaat van de strengste (grondwaterafhankelijke) humaan of ecologisch bepaalde receptor. Vervolgens worden hiervoor drempelwaarden bepaald die worden vergeleken met de achtergrondconcentraties voor die stoffen in het grondwater. De hoogste van die twee waarden wordt aangemerkt als de uiteindelijke drempelwaarde. Nederland wil hier uiteindelijk enigszins van afwijken door niet uit te gaan van de strengste receptor, maar van de meest relevante receptor. Hiervoor is wel meer inzicht vereist in de grondwaterafhankelijkheid van oppervlaktewaterlichamen. Voor de korte termijn hanteert Nederland daarom de hieronder beschreven methodiek, waarbij eveneens van de strengste receptor wordt uitgegaan.

De basismethodiek voor het afleiden van drempelwaarden wordt schematisch weergegeven in onderstaande figuur.

Overigens geldt dit schema voor natuurlijke stoffen. Voor synthetische stoffen geldt dat de achtergrondconcentratie in de basismethodiek op 'nul' wordt gesteld. Om tot een drempelwaarde voor een synthetische stof te komen worden de MTR humaan (drinkwaternorm) en de MTR eco vergeleken, waarna de laagste prevaleert en in beginsel wordt gedeeld door 100 om uit te komen op verwaarloosbaar risico (VR).

Uit het schema blijkt het belang van het selecteren van stoffen (in beginsel alleen stoffen die maken dat een grondwaterlichaam de goede chemische toestand niet kan bereiken), alsmede van de achtergrondconcentratie van een stof: de uiteindelijke drempelwaarde van een natuurlijke stof kan nooit lager zijn dan de achtergrondconcentratie.

Verfijningen

Er zijn drie verfijningen op de beschreven methodiek van toepassing, die de komende jaren verder worden uitgewerkt:

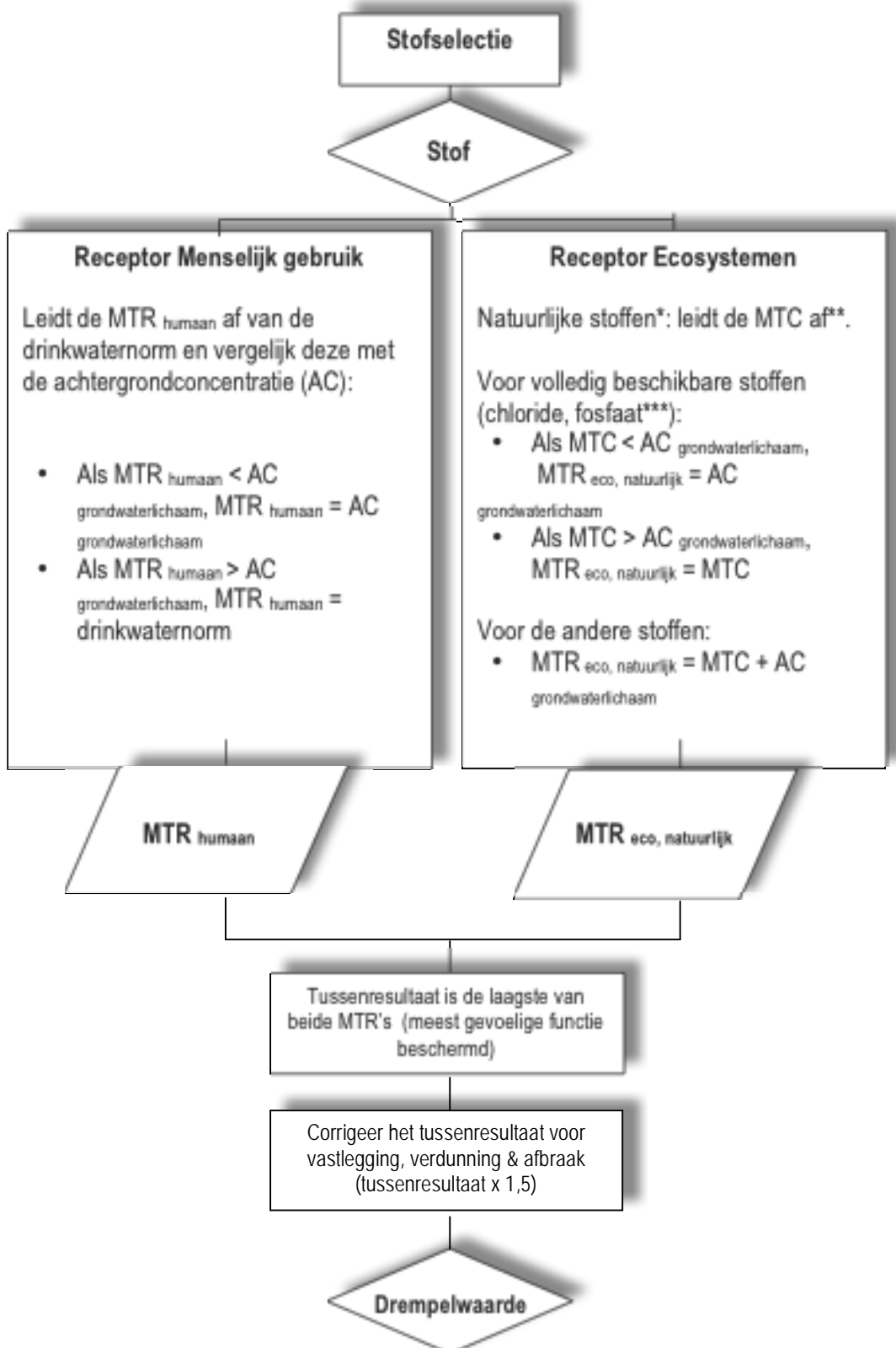
1. Methode bepaling achtergrondconcentraties

In het gezamenlijke project 'Verkenning indicatieve drempelwaarden' zijn drie methoden onderzocht voor het bepalen van achtergrondconcentraties in grondwater: (1) Een door het RIVM toegepaste methode die voor wat betreft de keuze van de mediaan aansluit op het advies van de TCB (50 percentiel hanteren). (2) Een variant op een methode die in een Europese guidance wordt aanbevolen, waarbij onderscheid wordt gemaakt in aërobe en anaërobe situaties en waarbij wordt uitgegaan van de ondergrens van het betrouwbaarheidsinterval. (3) Een variant op een methode van TNO, ontwikkeld voor stroomgebied Rijn-West in het kader van het Europese project BRIDGE, waarbij onderscheid wordt gemaakt in zoete en zoute situaties en waarbij wordt uitgegaan van de ondergrens van het betrouwbaarheidsinterval.

De achtergrondconcentraties, die zijn gebruikt voor het met behulp van de basismethodiek afleiden van de drempelwaarden, zijn het resultaat van voornoemde methoden 3 of 1: per stof is gekeken welke achtergrondconcentratie van beide methoden het hoogste is en die achtergrondconcentratie is vervolgens gebruikt als input voor de basismethodiek.

2. Stofkeuze: arseen, cadmium, nikkel, lood, chloride en fosfaat wel; boor en N-totaal niet

Voorshands zijn drempelwaarden afgeleid voor de stoffen: arseen, cadmium, nikkel, lood, chloride en fosfaat. Uit monitoringsgegevens blijkt namelijk dat deze stoffen er voor zouden kunnen zorgen dat grondwaterlichamen de goede chemische toestand niet tijdig kunnen bereiken.



*Bij synthetische stoffen is de achtergrondconcentratie per definitie 'nul'.

** MTC=Maximaal Toelaatbare Concentratie

*** Voor fosfaat is de MTC gedifferentieerd per grondwaterlichaam omdat de werknormen voor nutriënten in oppervlaktewater dat ook zijn.

Voorshands zijn geen drempelwaarden afgeleid voor boor en N-totaal, alhoewel monitoringsgegevens erop wijzen dat ook deze stoffen probleemstoffen zijn.

De reden hiervoor is dat er van boor geen achtergrondconcentraties bekend zijn. Hiernaar moet eerst onderzoek worden gedaan. Temeer daar bij gebrek aan achtergrondconcentraties de MTR humaan als input voor de basismethodiek moet worden gebruikt en die norm relatief streng is als je uitgaat van het willen realiseren van een basiskwaliteit, vooral gezien het feit dat: (a) boor van nature in zeewater voorkomt en derhalve alle zoute grondwaterlichamen van nature met boor belast zijn, (b) er belasting van grondwaterlichamen door de grote rivieren plaatsvindt (boor als bestanddeel van wasmiddelen) en (c) we in Nederland ook vaste bodems hebben met verhoogde achtergrondconcentraties boor waarvoor eveneens nader onderzoek nodig is.

Hoewel er voor nitraten een Europese grondwaterkwaliteitsnorm geldt die in de GWR is opgenomen (50 mg/l), moeten lidstaten een drempelwaarde afleiden en vaststellen als de Europese grondwaterkwaliteitsnorm niet volstaat voor het beschermen van de receptoren. In Nederland is dat over het algemeen het geval, wat het afleiden en vaststellen van een drempelwaarde in principe noodzakelijk maakt. Voor N-totaal kan de basismethodiek voor drempelwaardenafleiding echter nog niet worden gevolgd, omdat niet bekend is welke oppervlaktewateren grondwaterafhankelijk zijn en welke niet.

Opgemerkt wordt dat het bovenstaande over nitraten eigenlijk ook geldt voor fosfaat. Voor fosfaat kan in tegenstelling tot nitraten voorlopig echter niet worden teruggevallen op een Europese milieukwaliteitsnorm. Omdat nutriënten wel op de GWR-lijst staan en bovendien Nederland te maken heeft met fosfaatverzadigde bodems is er voor gekozen om een drempelwaarde voor fosfaat af te leiden. Op termijn zal de drempelwaarde voor fosfaat worden herzien op grond van het hiervoor bij nitraten genoemde nader onderzoek naar de grondwaterafhankelijkheid van oppervlaktewateren.

De komende jaren zal de noodzaak worden onderzocht om ook drempelwaarden te bepalen voor andere stoffen waarvoor in de Grondwaterrichtlijn wordt aanbevolen om drempelwaarden af te leiden (zie hieronder).

3. Verdisconteren vastlegging, afbraak en verdunning

Voordat het met verontreinigende stoffen belaste grondwater in een grondwaterlichaam de receptoren bereikt, vindt er vastlegging en afbraak (attenuation / AF) en verdunning (dilution / DF) plaats. Theoretisch beschouwd volgt de bepaling van de eindwaarde voor drempelwaarden uit de formule:

$$\text{Drempelwaarde} = (\text{MTR humaan (drinkwaternorm)} \text{ of } \text{MTR eco}) * (\text{AF} / \text{DF})$$

In de basismethodiek voor afleiding van drempelwaarden wordt hiermee geen rekening gehouden. De concentratie van een stof bij het meetpunt wordt gelijk verondersteld aan de concentratie bij de receptor, hetgeen resulteert in een qua risico's te lage (te strenge) norm bij het meetpunt. Hierbij komt nog dat belasting van receptoren door stoffen langs meer wegen dan alleen het grondwater plaatsvindt.

In het ideale geval zijn de vastleggings-, afbraak- en verdunningsprocessen van stoffen op het pad tussen bron en receptor per grondwaterlichaam in beeld, zodat deze processen op maat kunnen worden verdisconteerd in drempelwaarden voor stoffen per grondwaterlichaam. Dat is nu niet het geval en het opbouwen van dit beeld kost onderzoekstijd en -geld. Op maat rekening houden met vastlegging, afbraak en verdunning is dus iets voor de toekomst.

Zolang het niet mogelijk is om op maat rekening te houden met vastlegging, afbraak en verdunning wordt voor het verdisconteren daarvan een voorlopig algemeen opslagpercentage gehanteerd bovenop de drempelwaarde die resulteert uit de basismethodiek. Dit opslagpercentage is 50%. De vast te stellen drempelwaarden zijn dus de getallen die resulteren uit de basismethodiek, vermenigvuldigd met 1,5.

De vermenigvuldigingsfactor van 1,5 is voorzichtig gekozen, uitgaande van een relatief lange beschermingstermijn voor het grondwater (honderd(en) jaren). De concept Guidance 'Groundwater Chemical Status and Treshold Values' (vaststelling is voorzien in juni 2008) geeft aan dat de factor voor verdunning (DF) kan worden afgeleid door rekening te houden met de verhouding belastend (landbouw) oppervlak – oppervlak grondwaterlichaam. In Nederland is globaal 2 mln. hectare van de 3,2 mln. hectare grond(waterlichamen)oppervlak in gebruik voor de landbouw. Zodoende kan rekening worden gehouden met een factor DF: $1 / (2/3.2) = 1.6$. Dit is afgerond op 1.5, omdat voor de korte termijn geen goede onderbouwing van de gehanteerde oppervlakten mogelijk is.

Het gedrag van stoffen als gevolg van vastlegging en afbraak hangt samen met de stofeigenschappen, de eigenschappen van de bodem, de hieruit voortvloeiende bodemprocessen en de verblijftijd. Naarmate de verblijftijd van stoffen in het grondwater toeneemt en het dus langer duurt voordat grondwater opkwelt in oppervlaktewater of aankomt bij onttrekkingspunten voor drinkwater zal er meer vastlegging en afbraak plaatsvinden. Hierdoor is een hogere factor AF mogelijk. Echter momenteel ontbreekt het inzicht en wordt voorgesteld de factor voor vastlegging en afbraak AF uit duurzaamheidsoogpunt op 1 te stellen.

Rekeninghoudend met het vorenstaande is besloten om in Nederland uit te gaan van een factor AF/DF van 1,5.

In algemene termen is de consequentie van het toepassen van hogere factoren dat daarmee de drempelwaarde zal toenemen en dat minder snel de noodzaak aanwezig is om risicoanalyses uit te voeren aan de hand waarvan moet worden vastgesteld of de overschrijding geen nadelige gevolgen heeft voor de receptoren (aquatische en/of grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen & menselijk gebruik).

Stoffen waarvoor nog geen drempelwaarde is afgeleid

- Kwik: uit monitoringsresultaten blijkt kwik geen probleem te vormen voor menselijk gebruik van grondwater.
- Ammonium: komt soms in hoge concentraties voor in Nederlands grondwater, maar er zijn geen aanwijzingen dat dit komt door antropogene invloed.
- Sulfaat en geleidbaarheid: deze stoffen moeten samen met chloride worden beschouwd als maat voor geleidbaarheid. Een drempelwaarde is niet nodig omdat in Nederland de geleidbaarheid hoofdzakelijk wordt bepaald door de hoeveelheid chloride in het grondwater waarvoor wél een drempelwaarde is afgeleid.
- Trichloorethyleen en tetrachloorethyleen: deze stoffen vormen naar verwachting geen bedreiging van het menselijk gebruik van grondwater of ecosystemen op het niveau van grondwaterlichamen.

Rol van drempelwaarden bij de toestandbepaling grondwater

Volgens het protocol toetsen grondwaterkwaliteit² is bij een overschrijding van de drempelwaarde een passend onderzoek noodzakelijk. In dat passend onderzoek wordt vervolgens gekeken naar de aantallen meetpunten waar een overschrijding van de drempelwaarde is geconstateerd. In Nederland is afgesproken dat het eindoordeel per stof ontoereikend is als het aantal meetpunten waar wordt overschreden meer dan 20% bedraagt van het totaal aantal meetpunten per grondwaterlichaam. Deze norm van 20% is overgenomen uit de EU guidance³. In de periode tot 2015 zal worden bekeken of er aanleiding is om dit percentage nader te beschouwen voor het volgende SGBP, mede ingegeven door de opstelling van andere lidstaten hierin.

² Zijp et al (2008) Protocol voor de beoordeling van de chemische toestand van grondwaterlichamen, RIVM briefrapport 607300008/2008

³ Zie guidance on Treshold Values and Chemical Status, draft 2.0, okt 2007

Bijlage I Richt- en streefwaarden voor oppervlaktewater bestemd voor de bereiding van voor menselijke consumptie bestemd water

Tabel 1. Richtwaarden voor oppervlaktewater bestemd voor de bereiding van voor menselijke consumptie bestemd water

Parameter	Eenheid	Norm
Zuurgraad	pH	7,0 - 9,0
Kleurintensiteit	mg/l	50
Gesuspendeerde stoffen	mg/l	50
Temperatuur	°C	25 (O)
Geleidingsvermogen voor elektriciteit	mS/m bij 20°C	100
Geurverduunningsfactor bij 20°C	-	20
Chloride	mg/l Cl	200
Sulfaat	mg/l SO ₄	100
Fluoride	mg/l F	1
Ammonium	mg/l N	1,2
Organisch gebonden stikstof	mg/l N	2,5
Nitraat	mg/l NO ₃	50
Fosfaat	mg/l P	0,3
Zuurstof opgelost	mg/l O ₂	≥ 5
Chemisch zuurstofverbruik	mg/l O ₂ jaargemiddelde	40
Biochemisch zuurstofverbruik	mg/l O ₂	6
Natrium	mg/l Na	120
IJzer opgelost	mg/l Fe	0,3
Mangaan	µg/l Mn	500

Parameter	Eenheid	Norm
Koper	µg/l Cu	50 (O)
Zink	µg/l Zn	200
Boor	µg/l B	1000
Arseen	µg/l As	20
Cadmium	µg/l Cd	1,5
Chroom (totaal)	µg/l Cr	20
Lood	µg/l Pb	30
Seleen	µg/l Se	10
Kwik	µg/l Hg	0,3
Barium	µg/l Ba	200
Cyanide	µg/l CN	50
Oppervlakte-actieve stoffen die reageren met methyleenblauw	µg/l	200
Met waterdamp vluchtige fenolen	µg/l C ₆ H ₅ OH	5
Minerale olie	µg/l	200
Polycyclische aromatische koolwaterstoffen	µg/l	1
Humaan toxicologisch relevante gewasbeschermingsmiddelen totaal	µg/l	0,5
Gewasbestchermingsmiddelen, biociden en hun relevante afbraakproducten per afzonderlijke stof	µg/l	0,1
Choline-esterase remmers	µg/l	1
Bacteriën van de coligroep (totaal)	mediaan per 100 ml	2000
Thermotolerante bacteriën van de coligroep	mediaan per 100 ml	2000
Faecale streptococcen	mediaan per 100 ml	1000
Algenbiomassa	µg/l chlorofyl-a	100

Tabel 2: Streefwaarden voor oppervlaktewater bestemd voor de bereiding van drinkwater

Parameter	Eenheid	Norm
Zuurgraad	pH	7,0 – 8,5
Gesuspendeerde stoffen	mg/l	25
Geleidingsvermogen voor electriciteit	mS/m bij 20 °C	100
Geurverduunningsfactor bij 20 °C		3
Chloride	mg/l Cl	150
Sulfaat	mg/l SO ₄	100
Fluoride	mg/l F	0,7
Ammonium	mg/l N	0,2
Organisch gebonden stikstof	mg/l N	1
Nitraat	mg/l NO ₃	25
Zuurstof opgelost	mg/l O ₂	> 6
Chemisch zuurstofverbruik	mg/l O ₂	30
Biochemisch zuurstofverbruik	mg/l O ₂	3
Natrium	mg/l Na	90
IJzer opgelost	mg/l Fe	0,1
Mangaan	µg/l Mn	50
Koper	µg/l Cu	20
Zink	µg/l Zn	200
Boor	µg/l B	1000
Arseen	µg/l As	10
Cadmium	µg/l Cd	1
Chroom (totaal)	µg/l Cr	20
Lood	µg/l Pb	30
Seleen	µg/l Se	10
Kwik	µg/l Hg	0,3

Parameter	Eenheid	Norm
Barium	µg/l Ba	100
Cyanide	µg/l CN	50
Oppervlakte-actieve stoffen die reageren met methyleenblauw	µg/l	200
Met waterdamp vluchtige fenolen	µg/l C ₆ H ₅ OH	5
Minerale olie	µg/l	50
Polycyclische aromatische koolwaterstoffen	µg/l	0,2
Gewasbestrijdingsmiddelen totaal	µg/l	0,5
Gewasbestrijdingsmiddelen per afzonderlijke stof	µg/l	0,1
Choline-esterase remmers	µg/l	1,0
Bacteriën van de coligroep (totaal)	mediaan per 100 ml	50
Thermotolerante bacteriën van de coligroep	mediaan per 100 ml	20
Faecale streptococci	mediaan per 100 ml	20
Algenbiomassa	µg/l chlorofyl-a	100

Onderstaande tabel geeft een beknopt overzicht van de implementatie van de communautaire waterbeschermingswetgeving in Nederland. Alle richtlijnen zijn geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. Per richtlijn wordt ingegaan op de volgende onderwerpen

- verantwoordelijke partij(en);
- verankering in wetgeving (en plannen);
- maatregelen;
- voortgangsrapportage.

De verschillende wetteksten kunnen gedownload worden via www.wetten.overheid.nl. Voor meer informatie verwijzen wij u naar het brondocument generiek beleid op www.kaderrichtlijnwater.nl.

Zwemwaterrichtlijn (Huidige (76/160/EG) en Nieuwe (2006/7/EG))

Verantwoordelijke partij(en)

- Provincies en Waterbeheerder
- Nationaal primair VROM, samen met VenW

Verankering in wetgeving en plannen

A. Wetgeving

Huidige richtlijn (76/160/EG)

- Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden, Staatsblad 1984 nr. 470, laatstelijk gewijzigd per 25 februari 2005, Staatsblad 2005 nr. 81.
 - Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden, Staatsblad 1984 nr. 470, laatstelijk gewijzigd per 9 februari 2007, Staatsblad 2007 nr. 46.
- Wet op de waterhuishouding, Staatsblad 1989 nr. 285, laatstelijk gewijzigd per 1 januari 2008, Staatsblad 2007 nr. 277.
 - Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water, Staatsblad 1983 nr. 606, laatstelijk gewijzigd per 1 januari 2008, Staatsblad 2007 nr. 493.

Nieuwe richtlijn (2006/7/EG)

- Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
- Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
- Regeling onder de Bhvz (nog geen titel)
- Wet op de waterhuishouding

B. Plannen

Beide richtlijnen zijn verwerkt in de volgende plannen:

- Nationaal waterplan

-
- Beheerplan voor de Rijkswateren
 - Provinciaal waterplan
 - Waterschap: waterbeheersplannen

Maatregelen

Er worden geen specifiek generieke maatregelen getroffen voor de uitvoering van het zwemwaterbeleid. Gesteld kan worden dat een groot aantal generieke maatregelen die gericht zijn op de verbetering van de waterkwaliteit door reductie van emissies en lozingen van punt- en diffuse bronnen bijdragen aan een goede zwemwaterkwaliteit. Het gaat ondermeer om:

- Algemeen lozingsverbod en vergunningenspoor Wvo
- Maatregelen in het Besluit inrichtingen
- Verbod voor recreatievaart om direct te lozen in oppervlaktewater
- Maatregelen mestbeleid
- Saneren van risicovolle overstorten nationaal beleid.

Waterlichamen aangewezen als zwemwateren zijn onderdeel van het register van beschermde gebieden. Nederland heeft in principe alle zwemwateren opgenomen in het register, dus ook locaties die niet in een waterlichaam liggen.

Voortgangsrapportage

- Water in Beeld¹ (V&W en LBOW)
- Milieuindicatorrapportage² (MNP)

Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en Habitatrichtlijn (92/43/EEG)

Verantwoordelijke partij(en)

LNV, Provincie

Verankering in wetgeving en plannen

A. Wetgeving

- Natuurbeschermingswet 1998³, Staatsblad 1998 nr. 403, laatstelijk gewijzigd per 1 juli 2008, Staatsblad 2008 nr. 227.
 - Wijzigingswet Natuurbeschermingswet 1998 (Europeesrechtelijke verplichtingen), Staatsblad 2005 nr. 195, in werking per 1 oktober 2005, Staatsblad 2005 nr.
 - Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998, Staatsblad 2005 nr. 437, in werking per 30 november 2005, Staatsblad 2005 nr. 594.
 - Besluit beperking toegankelijkheid natuurgebieden ex art. 20 Nbwet Natura 2000-gebied Waddenzee en Noordzeekustzone, Staatsblad 2006 nr. 159, in werking per 1 oktober 2006 Staatsblad 2006 nr. 159.

¹ <http://www.waterinbeeld.nl/>

² <http://www.mnp.nl/nl/publicaties/2008/RealisatieMilieudoelen-Voortgangsrapport2008.html>

³ <http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title=Natuurbeschermingswet%201998>

-
- Soortgericht: Flora- en Faunawet, Staatsblad 1998 nr. 402, laatstelijk gewijzigd per 1 augustus 2008 Staatsblad 2008 nr. 287.
 - Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Staatsblad 2000 nr. 523, laatstelijk gewijzigd per 23 oktober 2007 Staatsblad 2007 nr. 388.
 - Regeling aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Staatscourant 2002 nr. 51, in werking per 1 april 2002 Staatsblad 2002 nr. 656.
 - Regeling erkenning jachtexamen en preparateursexamen Flora- en faunawet, Staatscourant 2003 nr. 160, laatstelijk gewijzigd per 11 september 2004, Staatscourant 2004 nr. 173.
 - Regeling tarieven Flora- en faunawet, Staatscourant 2001 nr. 220, laatstelijk gewijzigd per 18 maart 2005 Staatscourant 2005 nr. 53.
 - Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Staatscourant 2002 nr. 51, laatstelijk gewijzigd per 1 april 2005 Staatscourant 2005 nr. 60.
 - Regeling zoeken, rapen en beschermen van kievitseieren Flora- en faunawet, Staatscourant 2002 nr. 62.
 - Toekenning opsporingsbevoegdheid Flora- en Faunawet aan buitengewoon opsporingsambtenaren, Staatscourant 2002 nr. 110.
 - Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden⁴

B. Plannen

Beheerplannen Natura 2000-gebieden⁵ (in ontwikkeling, eerste gereed in 2009/2010).

Maatregelen

In totaal wordt er op het Nederlandse grondgebied 1.117.000 hectare Natura 2000-gebied (162 Natura 2000-gebieden) in beschermde natte en droge natuur aangewezen. De **instandhoudingsdoelstellingen** uit de **aanwijzingsbesluiten** geven aan welke natuurwaarden in het Natura 2000-gebied worden nagestreefd. Instandhouding kan bestaan uit behoud, uitbreiding of verbetering van de aanwezige natuurwaarden. De instandhoudingsdoelstellingen zijn sturend voor beheer en bescherming van een Natura 2000-gebied. Activiteiten in of nabij het beschermde natuurgebied die een negatief effect kunnen hebben op de natuurwaarden, zijn vergunningplichtig. Centraal in de vergunningverlening staat de **habitattoets**. Binnen de habitattoets kunnen twee routes worden doorlopen: de verslechterings- of verstoringstoets als er negatieve effecten kunnen optreden en de passende beoordeling als sterk negatieve (significante) effecten zich kunnen voordoen. Doel van de habitattoets is vaststellen of en hoe een menselijke activiteit in en rondom een Natura 2000-gebied kan worden toegelaten dan wel dient te worden verboden.

⁴http://www2.minlnv.nl/thema/groen/natuur/Natura2000_2006/Natura2000.htm

⁵http://www.minlnv.nl/portal/page?_pageid=116,1640321&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_file_id=14837

Binnen drie jaar na aanwijzing van een Natura 2000-gebied moet een **beheerplan** worden vastgesteld, waarin staat welke maatregelen nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Zo worden de natuurwaarden beschermd en versterkt. Voor plannen, projecten en andere handelingen die schadelijk kunnen zijn voor de natuur (zoals uitbreiding van een camping of bouwactiviteiten) moet een vergunning worden aangevraagd bij de provincie of de minister van LNV. In het beheerplan staat ook welke activiteiten in en rond het gebied geen effect hebben op de soorten en habitattypen, waarvoor het gebied is aangewezen. Voor deze activiteiten is geen vergunning nodig. Het beheerplan werkt de instandhoudingsdoelstellingen uit in omvang, ruimte en tijd. Beheerplannen hebben een looptijd van maximaal zes jaar. Daarna kan het bevoegd gezag het plan verlengen of aanpassen. Het vaststellen van beheerplannen gaat gepaard met inspraakmogelijkheden voor belanghebbenden.

Inmiddels zijn er 148 gebieden voor definitieve aanwijzing in procedure gebracht. De ontwerpbesluiten van deze aanwijzingen hebben in 2007 en 2008 ter inzage gelegen. De procedure voor de resterende gebieden start in 2009.

Het **Landelijk Steunpunt Verdroging**⁶ ondersteunt alle organisaties die actief bezig zijn met verdrogingsbestrijding. Het steunpunt is per 1 maart 2007 gestart als een samenwerking tussen de provincies en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit met de provincies als opdrachtgever. Het steunpunt zetelt bij de Dienst Landelijk Gebied te Utrecht.

In de **Gebiedendatabase**⁷ is informatie over alle beschermde gebieden van Nederland te verkrijgen. Ook zijn hier de Natura 2000-aanwijzingsbesluiten met kaarten en gebiedendocumenten te vinden. De **Habitattypendatabase**⁸ bevat informatie over de habitats die worden beschermd door de Natuurbeschermingswet, de **Soortendatabase**⁹ bevat informatie over alle beschermde soorten in Nederland. Op de site van het **Natuurloket**¹⁰ is te zien waar de beschermde soorten in Nederland zich bevinden. De **Effectenindicator**¹¹ geeft informatie over welke activiteiten invloed hebben op welke soorten en habitats. Met het **Toetsingskader ammoniak**¹² kan worden beoordeeld of veehouderijbedrijven in de buurt van Natura 2000-gebieden, voor zover het de ammoniakuitstoot betreft, mogen uitbreiden.

Voortgangsrapportage

Geen

⁶ <http://www.landelijksteunpuntverdroging.nl/>

⁷ <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>

⁸ <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=infohabtypen>

⁹ <http://www.minlnv.nederlandsesoorten.nl/lnv.db/lnv.db/home.html>

¹⁰ <http://www.natuurloket.nl/>

¹¹ <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator.aspx?subj=effectenmatrix>

¹² http://www.minlnv.nl/portal/page?_pageid=116,1640949&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_document_id=110237&p_node_id=445549&p_mode=BROWSE

Drinkwaterrichtlijn (80/778/EEG), zoals gewijzigd bij Richtlijn 98/83/EG

Verantwoordelijke partij(en)

VROM

Verankering in wetgeving

- Waterleidingwet, Staatsblad 1957 nr. 150, laatstelijk gewijzigd per 1 juli 2008, Staatsblad 2008 nr. 227.
- Waterleidingbesluit, Staatsblad 1960 nr. 345, laatstelijk gewijzigd per 1 januari 2008, Staatsblad 2007 nr. 496.
- Ministeriële regeling materialen en chemicaliën leidingwater (Stcrt. 2002, 241)

Hierbij moet opgemerkt worden dat de Waterleidingwet en Waterleidingbesluit binnenkort worden vervangen door Drinkwaterwet en Drinkwaterbesluit (2008/2009). De Ministeriële regeling materialen en chemicaliën leidingwater wordt uitgebreid (2008).

Maatregelen

Doelstelling van Richtlijn 98/83/EC is om de gezondheid van de mens te beschermen tegen verontreinigingen in het water bestemd voor menselijke consumptie. De richtlijn kent daartoe een algemene verplichting tot het nemen van alle noodzakelijke maatregelen om te zorgen dat er geen potentiële gevaren zijn voor de gezondheid. Daarnaast normeert de richtlijn een minimum pakket van biologische en chemische parameters. Aan deze normen moet aan de kraan worden voldaan. In combinatie hiermee kent de richtlijn een systeem van tijdelijke derogaties. De richtlijn specificeert verder de minimum monitorverplichtingen (frequentie) en de analysemethoden. Meetresultaten dienen iedere drie jaar te worden gerapporteerd. De Richtlijn kent geen specifieke bepalingen ten aanzien van de bronnen voor de drinkwatervoorziening (grondwater, oppervlaktewater, zeewater). De algemene verplichting om zorg te dragen voor "wholesome and clean" drinkwater brengt wel met zich mee dat lidstaten passende maatregelen nemen om de drinkwaterbronnen te beschermen. In dat kader hebben provincies o.a. de bevoegdheid gekregen tot het instellen van grondwaterbeschermingsgebieden en zijn via het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water eisen gesteld aan de kwaliteit van het in te nemen oppervlaktewater

Voortgangsrapportage

- Kwaliteit van het drinkwater in Nederland 2006. VROM Inspectie en RIVM.¹³

¹³<http://rivm.openrepository.com/rivm/bitstream/10029/16414/1/703719022.pdf>

Richtlijn zware ongevallen (Seveso-richtlijn) (96/82/EG)

Verantwoordelijke partij(en)

De kern van de taakverdeling is dat het bedrijf primair verantwoordelijk is voor de veiligheid met betrekking tot het omgaan met gevaarlijke stoffen binnen zijn eigen inrichting (Stand der Veiligheidstechniek).

De overheid (bg Arbo, bg Wm en bg Rampenbestrijding, en ook de wettelijk adviseur bg Wvo) ziet toe op de naleving van regels en neemt maatregelen om adequaat te kunnen optreden bij incidenten.

Daarnaast heeft de overheid (bg Rampenbestrijding en bg Wm) eigen verantwoordelijkheden voor het beheersen van veiligheidsrisico's.

Daartoe verzamelt en toetst de overheid gegevens tijdens de (BRZO-)inspecties. De overheids inspecties worden gecoördineerd (Algemene Inspectiedienst, brandweer en waterkwaliteitsbeheerder) uitgevoerd.

Verankering in wetgeving

- Wijzigingswet Wet milieubeheer uitvoering EG-richtlijn betreffende de beheersing van gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (Seveso-II) ingaande 19 juli 1999, Staatsblad 1999 nr. 122.
 - Besluit externe veiligheid inrichtingen, Staatsblad 2004 nr. 250, laatstelijk gewijzigd per 1 juli 2008, Staatsblad 2008 nr. 227.
 - Regeling externe veiligheid inrichtingen, Staatscourant 2004 nr. 183, laatstelijk gewijzigd per 1 juli 2008, Staatscourant 2008 nr. 122.
- Wet rampen en zware ongevallen, Staatsblad 1985 nr. 88, laatstelijk gewijzigd per 30 maart 2007, Staatsblad 2007 nr. 102.
 - Besluit Risico's Zware Ongevallen, Staatsblad 1999 nr. 234, laatstelijk gewijzigd per 21 december 2007, Staatsblad 2007 nr. 525.
 - Regeling risico's zware ongevallen, Staatscourant 1999 nr. 133, laatstelijk gewijzigd per 1 oktober 2008, Staatscourant 2008 nr. 136.
 - Besluit informatie inzake rampen en zware ongevallen, Staatsblad 1994 nr. 463, laatstelijk gewijzigd per 1 juni 2008, Staatsblad 2008, 160.

Maatregelen

Het BRZO (Besluit Risico's Zware Ongevallen) stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland ten aanzien van de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Daarnaast wordt de wijze waarop de overheid daarop moet toezien geregeld. Provincies en gemeenten spelen hier als coördinerend bevoegd gezag ingevolge de Wet milieubeheer (Wm) een centrale rol. De rol van de waterbeheerders is veel beperkter (adviseur van het Wm-bevoegd gezag om afstroomscenario's bij ongevallen te beoordelen in relatie tot oppervlaktewater en RWZI's).

Uitgangspunt bij generieke maatregelen is dat de bedrijven voldoen aan de Stand der Veiligheidstechniek¹⁴ (CIW-nota). Er is geen direct effect op de verbetering van de waterkwaliteit. Het gaat erom om de risico's van ongevallen zoveel mogelijk te beperken (o.a. voor water). Na het nemen van generieke maatregelen worden de rest-risico's geanalyseerd en beoordeeld.

RWS heeft begin 2008 een uitvoeringskader vastgesteld hoe zij haar taak in het kader van BRZO gaat invullen. Dit heeft geleid tot een implementatieplan waarin wordt voorgesteld om een landelijk specialistenteam op te richten (ca. 4 fte) dat alle BRZO-taken van de RD's van RWS gaat uitvoeren. Het RWS uitvoeringskader en de vorming van de landelijk specialistenteam is afgestemd op de BRZO werkwijze en de inspectie methodiek.

Voortgangsrapportage

- 3-jaarlijks wordt aan de EC gerapporteerd

Milieueffectrapportage richtlijn (85/337/EEG) en (2001/42/EG)

Verantwoordelijke partij(en)

VROM, samen met LNV en OCW

Verankering in wetgeving

- Wet Milieubeheer (Wm). Wet van 5 juli 2006 tot wijziging van de Wet milieubeheer in verband met de uitvoering van richtlijn nr. 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (PbEG L 197) (milieu-effectrapportage plannen), Staatscourant 2006 nr. 336. In werking per 28 september 2006, Staatsblad 2006 nr. 389.
- Besluit milieu-effectrapportage 1994 (Besluit mer). Besluit van 16 augustus 2006 tot wijziging van het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (uitvoering richtlijnen nrs. 2001/42/EG en 2003/35/EG), Staatscourant 2006, nr. 388. In werking per 28 september 2006, Staatsblad 2006 nr. 389.

Maatregelen

De gevallen waarvoor een m.e.r. moet worden toegepast, staan vermeld in het Besluit m.e.r. 1994. Het besluit bevat een aantal bijlagen waaronder de C- en D-lijst. De C-lijst bevat activiteiten en besluiten waarvoor een **milieu-effectrapport (MER)** verplicht is, de D-lijst de activiteiten en besluiten waarvoor een artikel 7.8a/7.8d-procedure nodig is. Aan de hand van deze procedures moet het bevoegd gezag beoordelen of de voorgenomen activiteiten belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben en al of niet mer-plichtig zijn.

¹⁴http://www.helpdeskwater.nl/algemene_onderdelen/kennisdesk/?ActitmlDt=1427

Voortgangsrapportage

Er is van de projectmerrichtlijn een door de EC opgedragen member state study uit 2007, opgesteld door Technopolis.

Zuiveringslibrichtlijn (86/278/EEG)

Verantwoordelijke partij(en)

LNV (Algemene Inspectie Dienst) en VROM (VROM-inspectie)

Verankering in wetgeving

Deze richtlijn is omgezet in het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen, Staatsblad 1998 nr. 86, laatstelijk gewijzigd bij Staatsblad 2001 nr. 479 (BOOM). Per 1 januari 2006 is het BOOM overgeheveld naar het uitvoeringsbesluit Meststoffenwet, Staatsblad 2005 nr. 645, de toetsingswaarden en gebruiksnormen zijn overgeheveld naar het Besluit gebruik meststoffen, Staatsblad 2005 nr. 548.

- Staatsblad 2005 nr. 645. Besluit van 9 november 2005, houdende regels ter uitvoering van de Meststoffenwet (Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet).
- Staatsblad 2007 nr. 251 Besluit van 4 juli 2007, houdende wijziging van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet, het Besluit gebruik meststoffen en het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij (overheveling Meststoffenwet 1947 en Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen)
- Staatscourant 2005 nr. 226 Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 4 november 2005, nr. TRCJZ/2005/3295, houdende regels ter uitvoering van de Meststoffenwet (Uitvoeringsregeling Meststoffenwet). Laatstelijk gewijzigd bij Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 januari 2008, nr. TRCJZ/2008/148 houdende wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (wijziging uitvoeringdregeling Meststoffenwet)
- Staatsblad 2005 nr. 548. Besluit van 26 oktober 2005, houdende wijziging van het Besluit gebruik meststoffen, het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen en het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij (aanscherping gebruiksregels meststoffen).
- Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 12 december 2007, nr. RCJZ/2007/3737, houdende regels ter uitvoering van het Besluit gebruik meststoffen Uitvoeringsregeling gebruik meststoffen)

Maatregelen

- Slechts een beperkte hoeveelheid schoon slib uit rioolwaterzuiveringsinstallaties in de industrie wordt nu nog toegepast als meststof en/of bodemverbeteraar (anti-stuifmiddel) in de landbouw. Soms gebeurt dit in combinatie met compost of dierlijke mest.
- Zuiveringslib mag alleen op landbouwgrond gebruikt worden als het voldoet aan de zware metaal normen (toetsingswaarden), zoals gesteld in het Besluit gebruik Meststoffen (Bgm).

Voortgangsrapportage

LNV en VROM zijn beide verantwoordelijk voor de 3 jaarlijkse voortgangsrapportage opgestelds tbv de zuiveringslibrichtlijn. De laatste voortgangsrapportage is voor de periode van 2004-2006 opgesteld door VROM (uitvoeringsorganisatie Senter Novem).

Richtlijn behandeling stedelijk afvalwater (91/271/EEG)

Verantwoordelijke partij(en)

- VROM: inzameling van stedelijk afvalwater
- V&W: behandeling van stedelijk afvalwater

Verankering in wetgeving

- Wet van 2 november 1994, houdende wijziging van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo), Staatsblad 1994 nr. 798.
 - Besluit van 24 februari 1996, houdende regels voor het lozen van stedelijk afvalwater (Lozingenbesluit stedelijk afvalwater), Staatsblad 1996 nr. 140.
 - Regeling van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 27 februari 1996 nr. MJZ96010091 houdende regels over het ontwerpen, bouwen, aanpassen en onderhouden van openbare riolen, Staatscourant 1996 nr. 43.

Maatregelen

De Europese richtlijn 91/271/EEG inzake de behandeling van stedelijk afvalwater is qua uitvoering voor Nederland vooral van betekenis waar het de verwijdering van nutriënten betreft. De verwijdering van zuurstofbindende stoffen in biologische rioolwaterzuiveringsinstallaties was hier al bij de publicatie van de richtlijn in 1991 algemene praktijk. Mede naar aanleiding van implementatie van richtlijn 91/271/EEG in Wm en Wvo zijn in 1994 en 1998 uitvoeringsprogramma's opgesteld betreffende de behandeling van stedelijk afvalwater.

De rioleringsgraad in Nederland is bijzonder hoog. In 2004 was slecht 1,4% van de huishoudens niet aangesloten op de gemeentelijke riolering.

De eutrofiëringsproblemen in onze kustwateren en de omstandigheid dat heel Nederland daarop afwatert hebben tot het besluit geleid om de maatregelen voor kwetsbare gebieden op het gehele Nederlandse grondgebied toe te passen. Daarbij heeft Nederland gekozen voor de eis dat het minimumpercentage van de vermindering van de getotaliseerde vracht voor alle rwzi's in Nederland tenminste 75% voor totaal fosfor en 75% voor totaal stikstof bedraagt.

Sinds 2006 voldoet Nederland aan de verwijderingsopgave voor nutriënten volgens richtlijn 91/271/EEG. De milieudoelstellingen van de KRW en de Kaderrichtlijn marien kunnen regionaal aanleiding geven tot

het nemen van aanvullende maatregelen ter verhoging van de zuivering.

Voortgangsrapportage

'Inzameling, transport en behandeling van afvalwater in Nederland, situatie per 31 december 2004' (VROM, mei 2006). Dit rapport is het vijfde situatierapport in de reeks.

Richtlijn gewasbeschermingsmiddelen (91/414/EEG)

Verantwoordelijke partij(en)

LNV

Verankering in wetgeving

- Wet van 17 februari 2007, houdende regeling voor de toelating, het op de markt brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Staatsblad 2007, nr. 125)
 - Besluit van 5 september 2007, houdende nadere regels omtrent gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Staatsblad 2007, nr. 334).
 - Regeling van 26 september 2007, houdende nadere regels omtrent gewasbeschermingsmiddelen en biociden (regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Staatscourant van 28 september 2007, nr. 188/pag. 16)

Maatregelen

Het gewasbeschermingsbeleid is vastgelegd in de Nota Duurzame gewasbescherming (Tweede Kamer, 2003-2004, 27858, nr. 47). In de Nota is aangegeven wat onder duurzame gewasbescherming wordt verstaan, welke de doelstellingen zijn voor 2010 en hoe deze doelstellingen te bereiken. De milieudoelstelling is uitgedrukt in een reductiepercentage van de milieubelasting t.o.v. het referentiejaar 1998. Voor 2005 is het reductiepercentage 75%, voor 2010 is dat 95%. Daarnaast zijn operationele doelstellingen opgenomen voor de drinkwaterkwaliteit, voedselveiligheid en arbeidsbescherming. Randvoorwaarde is dat er sprake is van behoud van economisch perspectief voor de sector. De maatregelen waarop wordt ingezet zijn als volgt in te delen:

- Bevorderen van innovatie en verbeteren van management. Hierbij gaat het om het bevorderen van geïntegreerde gewasbescherming op het bedrijf.
- Stimuleren van duurzaam produceren en consumeren
- Bevorderen van een effectief en duurzaam middelenpakket
- Bevorderen van een goede naleving door controle en handhaving. Hiervoor is, op grond van het concept programmatisch handhaven, een meerjarig handhavingsprogramma opgesteld.

Begin 2007 heeft het NMP een tussenevaluatie van de nota Duurzame gewasbescherming naar de Twee Kamer gezonden (Tweede Kamer 27858, nr. 60). Uit deze evaluatie blijkt dat de belasting van het

oppervlaktewater in 2005 met 86% is verminderd t.o.v. 1998. Dat betekent dat de doelstelling die voor 2005 was vastgesteld op 75% ruimschoots is gehaald. Om ook de doelstellingen voor 2010 te kunnen halen is aanvullend beleid aangekondigd (TK, 2006-2007, 27 858, nr 61). Dit aanvullend beleid is gericht op de stoffen die de grootste problemen vormen voor het milieu en de drinkwaterwinning.

Voortgangsrapportage

Tussenevaluatie 2007 Nota Duurzame gewasbescherming (Tweede Kamer 27858, nr. 60)

Nitraatrichtlijn (91/676/EEG)

Verantwoordelijke partij(en)

LNV en VROM (Uitvoering en handhaving door LNV).

Verankering in wetgeving

- Derde Actieprogramma Nitraatrichtlijn (2004 – 2009). Third Dutch Action Programme (2004-2009) concerning the Nitrates Directive (91/676/EEC). Bijlage bij brief van de Staatssecretaris van VROM aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 11 april 2005 (BWL/2005 034 369).
- Meststoffenwet Staatsblad 1986 nr. 598, laatstelijk gewijzigd bij wet van 14-02-2006, Staatsblad 2006, nr. 64.
 - Besluit van 26 oktober 2005, houdende wijziging van het Besluit gebruik meststoffen, het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen en het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij (aanscherping gebruiksregels meststoffen). Staatsblad 2005 nr. 548.
 - Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet, Staatsblad 2005 nr. 645, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 18-01-2008, Staatsblad 2008, nr. 30).
 - Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, Staatscourant 2005 nr. 226, laatstelijk gewijzigd bij regeling van 28-01-2008, Staatscourant 2008, nr. 21)

Maatregelen

Op dit moment is in Nederland het 3e Nitraatactieprogramma van kracht. Hoofdpunten van het 3 e Actieprogramma zijn:

- Invoering van een stelsel van gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat
- Het realiseren van de nitraatnorm van 50 mg NO₃/l in het bovenste grondwater: de stikstofgebruiksnormen in 2009 moeten dit (met 1-2 jaar nauwer) mogelijk maken.
- Het geleidelijk verminderen van de fosfaatoverschotten en realiseren van evenwichtsbemesting voor fosfaat in 2015
- Een (geleidelijke) overgang van najaarsbemesting met dierlijke mest naar voorjaarsbemesting op kleigronden
- Het efficiënter gebruik van dierlijke mest met een toenemende mate van benutting van de daarin aanwezige stikstof (van 45% in 2006 naar 60% in 2009)

-
- Het aanleggen van 5m mestvrije zones langs ecologisch kwetsbare beken(natuurlijke waterlopen).

De ministeries van LNV en VROM zijn inmiddels gestart met de voorbereiding van het 4e nitraatactieprogramma (2010-2013). Het zal eind 2008 worden vastgesteld. Over verlenging van de derogatie zullen in 2009 met de Europese Commissie onderhandelingen worden gevoerd. De inhoud van het vierde actieprogramma zal mede de uitkomst hiervan bepalen.

In 2007 is de meststoffenwet geëvalueerd. Op 3 december 2007 is door de minister van LNV een brief naar de Tweede Kamer gestuurd, mede namens de minister van VROM en de staatssecretaris van VenW. Die is op 6 december jl. in een Algemeen Overleg (AO) met de Tweede Kamer besproken. In de brief zijn een aantal maatregelen opgenomen ter verdere invulling van het derde Nitraatactieprogramma (tot 2009). Het gaat hierbij voornamelijk om de invulling van de stikstofgebruiksnormen op zand- en lössgronden voor 2008 en 2009, de fosfaatgebruiksnormen voor 2009 en de stikstofgebruiksnormen op klei.

Voortgangsrapportage

- EU-Voortgangsrapportage 2004-2007 Nitraatactieprogramma.
- Derogatierapportage maart 2007, Kamerstuk II, 28385 nr. 83.
- Evaluatie Meststoffenwet; Brief minister evaluatie van de Meststoffenwet 2007, Kamerstuk 2007-2008, 28385, nr. 93, Tweede Kamer

Richtlijn geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (96/61/EG)

Verantwoordelijke partij(en)

- Voor de wateraspecten: Rijkswaterstaat en waterschappen
- Voor de overige milieu-aspecten: provincies en gemeenten

Verankering in wetgeving

- Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, Wet van 16 juli 2005, Staatsblad 2005 nr. 432.
 - Inrichtingen en vergunningenbesluit, Besluit van 15 september 1997, Staatsblad 1997 nr. 418, Besluit van 8 oktober 2005, Staatsblad 2005 nr. 527.
 - Uitvoeringsbesluit verontreiniging rijkswateren, Besluit van 24 augustus 1999, Staatsblad 1999 nr. 397.
 - Regeling Aanwijzing BBT-documenten van 23 november 2007, Staatscourant 2007 nr. 228.

Maatregelen

- De IPPC-richtlijn die in 1996 werd gepubliceerd en momenteel wordt herzien, heeft als doel milieuverontreiniging door industriële activiteiten en intensieve veehouderij te voorkomen en te bestrijden. Het belangrijkste instrument van de richtlijn is de milieuvergunning.

- Om een milieuvergunning te krijgen, moet een bedrijf de best beschikbare technieken toepassen om milieudruk op alle thema's (water, lucht, afval, etc.) te voorkomen dan wel zo ver mogelijk te reduceren.
- Om te bepalen wat de beste beschikbare technieken zijn, maken vergunningverleners en bedrijven onder meer gebruik van Europese referentiedocumenten voor beste beschikbare technieken, afgekort BREF's
- De Nederlandse overheid reguleert grote milieuvervuilende bedrijven middels een integrale vergunning gebaseerd op de beste beschikbare technieken (BBT).

De Europese Commissie heeft op 21 december 2007 een voorstel gelanceerd voor een vernieuwde IPPC-Richtlijn. Naar verwachting treedt deze 'Richtlijn inzake industriële emissies' in 2012 in werking. Het voorstel voor de 'Richtlijn inzake industriële emissies' omvat een integratie van de IPPC-Richtlijn met zes andere (Richtlijn grote stookinstallaties, de Afvalverbrandingsrichtlijn, de Oplosmiddelen-richtlijn en drie Richtlijnen voor de titaniumdioxide-industrie). Hiermee wordt de reikwijdte uitgebreid ten opzichte van de oorspronkelijke IPPC-Richtlijn (96/61/EG, gecodificeerd 08/01/EG): de gemeenschappelijke bepalingen (hoofdstuk I nieuw) gelden ook voor de activiteiten uit de bijzondere bepalingen, namelijk stookinstallaties (Hoofdstuk III nieuw), afvalverbrandings- en -meeverbrandingsinstallaties (Hoofdstuk IV nieuw), installaties waarin en activiteiten waarbij organisch oplosmiddelen worden gebruikt (Hoofdstuk V nieuw) en installaties voor de productie van titaandioxide (Hoofdstuk VI nieuw). Daarnaast is er geprobeerd beter af te stemmen met een aantal andere Richtlijnen (zoals de kaderrichtlijnen afval en water).

Voortgangsrapportage

- Rapportage IPPC-richtlijn, stand van zaken oktober 2007¹⁵

Richtlijn lozingen gevaarlijke stoffen (2006/11/EG, voorheen 76/464/EEG)

Verantwoordelijke partij(en)

V&W en VROM

Verankering in wetgeving

- Wet verontreiniging oppervlaktewateren en Wet Milieubeheer
 - Regeling milieukwaliteitseisen gevaarlijke stoffen oppervlaktewateren, Staatscourant 2004 nr. 247, laatstelijk gewijzigd per 17 oktober 2007, Staatsblad 2007 nr. 386.

Maatregelen

De richtlijn gevaarlijke stoffen bevat in de bijlage twee lijsten met families en groepen van stoffen, Lijst-I en Lijst II; het gaat hierbij in

¹⁵<http://www.infomil.nl/asp/get.aspx?xdl=/views/infomil/xdl/page<mldt=186456&Sitldt=111&Varldt=82>

totaal om 132 stoffen, waarvan er 17 onder Lijst-I en de overige onder Lijst II vallen. Art. 2 van richtlijn 76/464/EEG (nu art.3 van Richtlijn 2006/11/EG) legt de lidstaten de verplichting op alle passende maatregelen te treffen om de verontreiniging door lozingen van onder Lijst-I vallen de stoffen te beëindigen. Art. 2 van Richtlijn 76/464/EEG (nu art. 3 van Richtlijn 2006/11/EG) legt de Lidstaten de verplichting op om verontreiniging door lozingen van onder Lijst-II vallende stoffen zoveel mogelijk te verminderen. Met het vaststellen van de KRW is de lijst van 132 stoffen vervangen door bijlage X van KRW.

In Nederland is van oudsher gekozen voor een emissie gerichte aanpak van lozingen. De stoffen op de lijst van 132 zijn aangemerkt als zogenaamde 'zwarte-lijst-stoffen'. Voor deze stoffen moeten de beste bestaande of best uitvoerbare technieken worden toegepast om emissies terug te dringen. In de bedrijfstakstudies van CIW (voorheen CUWVO) is vastgelegd welke technieken beschouwd worden als best bestaande of best uitvoerbare techniek. In 2000 is door CIW een Algemene Beoordelingsmethodiek vastgelegd waarmee een relatie gelegd kan worden tussen de eigenschappen van stoffen en de beleidsmatig gewenste saneringsinspanning.

De waterkwaliteitsnormen voor diverse stoffen zijn in de Nota's waterhuishouding opgenomen waarbij in algemene zin is aangegeven hoe verontreiniging van water door gevaarlijke stoffen moet worden tegengegaan.

In 2004 zijn de normen wettelijke vastgelegd in de Regeling milieukwaliteitseisen gevaarlijke stoffen.

Normen voor prioritair (gevaarlijke) stoffen en overige verontreinigende stoffen worden in 2009 vastgelegd in het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water 2009 (AMvB-doelstellingen).

Voortgangsrapportage

Rapportage over de gevaarlijke stoffenrichtlijn gebeurt onder de overkoepelende rapportagerichtlijn. De laatste rapportage betrof de periode 2002-2003 en 2004.

Grondwaterrichtlijn (80/86/EEG)

Verantwoordelijke partij(en)

VROM

Verankering in wetgeving

- Wet milieubeheer en Wet bodembescherming
 - Lozingenbesluit bodembescherming, Staatsblad 1997 nr. 649, laatstelijk gewijzigd per 1 januari 2008, Staatsblad 2007 nr. 468.
 - Uitvoeringsregeling lozingenbesluit bodembescherming, Staatscourant 1997 nr. 243, in werking per 15 januari 1998, Staatscourant 1997 nr. 649.

-
- Stortbesluit bodembescherming, Staatsblad 1993 nr. 55, laatstelijk gewijzigd per 8 mei 2002, Staatsblad 2002, 206.
 - Uitvoeringsregeling Stortbesluit bodembescherming, Staatscourant 1993 nr. 37, laatstelijk gewijzigd per 15 juli 2001, Staatscourant 2001 nr. 133 en Staatscourant 2002 nr. 53.
 - Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit)¹⁶, Staatsblad 2007 nr. 415, laatstelijk gewijzigd per 1 januari 2008, Staatsblad 2008 nr. 326.
 - Besluit glastuinbouw, Staatsblad 2002 nr. 109, laatstelijk gewijzigd per 1 juni 2008, Staatsblad 2008 nr. 160.
 - Besluit landbouw milieubeheer, Staatsblad 2006 nr. 390, laatstelijk gewijzigd per 16 september 2008, Staatsblad 2008 nr. 326.

Maatregelen

Lozingen vinden plaats door middel van een zuiveringstelsel en infiltratievoorziening conform het Lozingenbesluit bodembescherming. Omdat in huishoudelijk afvalwater geen dan wel slechts verwaarloosbare hoeveelheden en concentraties van lijst-I stoffen zitten, zijn geen ontheffingen verleend in de zin van de Grondwaterrichtlijn.

Lozingen van overige vloeistoffen in de zin van het Lozingenbesluit bodembescherming vinden plaats vanuit de agrarische sector. Ontheffingen voor wat betreft lijst I -stoffen mogen blijkens artikel 25 van het Lozingenbesluit bodembescherming slechts worden verleend indien sprake is van een zodanig geringe toxiciteit, persistentie, en (bio) accumulatie, dat zowel op de korte als op de lange termijn geen gevaar voor verontreiniging van de bodem ontstaat

Voortgangsrapportage

Nederlandse rapportage Unie-Waterrichtlijnen Verslagperiode 2002-2004 – Rapportage Grondwater (80/68/EEG)

¹⁶ Het Activiteitenbesluit is per 1 januari 2008 in werking getreden en vervangt de volgende twaalf algemene maatregelen van bestuur (AMvB's):

- Besluit bouw- en houtbedrijven milieubeheer;
- Besluit detailhandel en ambachtsbedrijven milieubeheer;
- Besluit horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen milieubeheer;
- Besluit inrichtingen voor motorvoertuigen milieubeheer;
- Besluit jachthavens;
- Besluit opslaan in ondergrondse tanks 1998;
- Besluit opslag- en transportbedrijven milieubeheer;
- Besluit tandartspraktijken milieubeheer;
- Besluit tankstations milieubeheer;
- Besluit textielreinigingsbedrijven milieubeheer;
- Besluit voorzieningen en installaties milieubeheer;
- Besluit woon- en verblijfsgebouwen milieubeheer.

Biocidenrichtlijn (98/8/EG)

Verantwoordelijke partij(en)

VROM

Verankering in wetgeving

- Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Staatsblad 2007, nr. 125.
- Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Staatsblad 2007, nr. 334.
- Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Staatscourant 2007, nr. 188.

Maatregelen

Het biocidenbeleid is geheel gebaseerd op de biocidenrichtlijn (98/8/EG). Deze kent een systeem van toelatingen. Geen toelating voor biociden die niet voldoen aan de normen die zijn gesteld voor de bescherming van mens en milieu. Geen onaanvaardbare effecten op water en waterorganismen zijn acceptabel.

Het beleid omvat de toelating, beoordeling, handel en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

Voortgangsrapportage

Geen.

Bijlage K Maatregelen bescherming drinkwater

Onderstaande tabel geeft een beknopt overzicht van de maatregelen die in Nederland worden genomen voor de bescherming van drinkwater, voor meer informatie verwijzen wij u naar het brondocument generiek beleid op www.kaderrichtlijnwater.nl

Waterleidingwet

- Hierin is vastgelegd dat waterleidingbedrijven de plicht hebben voor de levering van deugdelijk leidingwater, in het Waterleidingbesluit is vastgelegd wat deugdelijk leidingwater is.
- De ruimtelijke aspecten van de drinkwatervoorziening zijn vastgelegd in het Beleidsplan drink- en industriewatervoorziening.
- De drinkwaterbedrijven stellen periodiek een plan op dat gaat over de wijziging, uitbreiding, het gebruik en de bescherming van watervoorzieningswerken.
- Jaarlijks wordt een verslag uitgebracht over de kwaliteit van het leidingwater.
- Op afzienbare termijn zal de Drinkwaterwet de vigerende Waterleidingwet vervangen. De Drinkwaterwet sluit nauw aan op de Waterleidingwet. In het kader van artikel 7 van de KRW zijn enkele nieuwe punten van betekenis:
 - Zorgplicht bestuursorganen duurzame veiligstelling openbare drinkwatervoorziening
 - Bijzonder beschermingsbeleid voor waterwingebieden door provincies, gemeenten en waterleidingbedrijven

Wet bodembescherming

- In een aantal AMvB's is een aantal preventieve maatregelen vastgelegd. Het betreft onder andere samenstellings- en emissie-eisen voor bouwstoffen en toe te passen grond en bagger en ontvangende bodem, criteria voor sanering of vergunning, het gebruik van meststoffen of andere organische meststoffen op of in de bodem, het lozen van huishoudelijk afvalwater, koelwater en andere vloeistoffen in de bodem.
- Infiltratiebesluit bodembescherming verbindt voorschriften aan de voor infiltratie benodigde vergunning om verontreiniging van het grondwater te voorkomen.
- Saneringsplicht voor bedrijven

Grondwaterwet

- Provinciale Milieuverordening: geen vergunning voor het infiltreren van oppervlaktewater als er gevaar bestaat voor het daardoor verontreinigd raken van het grondwater

Meststoffenwet en Meststoffenwet 1947

- Vermindering van de hoeveelheid mest d.m.v. gebruiksnormen
- Verbetering kwaliteit mest
- Mineralen Aangifte Systeem
- Mestcontracten

Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden

- Toelatingssysteem: verbod op het in de handel brengen of toepassen van middelen die niet zijn toegelaten

Wet verontreiniging oppervlaktewater

- Vergunningenstelsel: verbod op het lozen van afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen in oppervlaktewater

Wet gemeentelijke watertaken

- Zorgplicht gemeente voor afvalwater, hemelwater en grondwater

Wet milieubeheer

- Beschermingsgebieden voor bestaande en toekomstige waterwingebieden worden vastgelegd in Streekplan provincie en Bestemmingsplannen gemeenten;
- Maatregelen ter voorkoming bodem- en grondwaterverontreiniging door afvalwater via lekke riolen
- Richtwaarden voor het onttrokken water
- Streefwaarden als richtpunt voor de vereiste geleidelijke verbetering van de waterkwaliteit om het zuiveringsniveau op termijn te verlagen
- Milieuvergunning voor inrichtingen die nadelige gevolgen voor het milieu, waaronder het grondwater, kunnen veroorzaken
- Regels voor bedrijven die geen milieuvergunning nodig hebben

Rioleringsbeleid

- Verbod op lozingen op of in de bodem.
- Voorschriften voor toestaan lozingen

Bijlage L Overzichtstabel uitvoeringsprogramma diffuse bronnen

Voortgang acties Rijk		Maatregel Rijk	Trekker	Stand van zaken
Probleemstof	Doelbereik gerel. aan 2027 tenzij PG-stof.			
Cadmium	Wsl. geen doelbereik	1 Ondersteunt EU-initiatief voor aanscherping	LNV	Vergt internationale bronnapak. Tevens nalevering uit de bodem.
	Wsl. geen doelbereik	2 Verbod steenkoolteer binnenvaart ('96) internationale maatregelen ('07-...)	V&W	Belegd in LBOW-werkgroep Scheepvaart. Het eindrapport zal februari 2008 worden opgeleverd. In de werkgroepvergadering van maart 2008 zal het rapport en eventuele vervolgtacties gezamenlijk worden vastgesteld. Indruk is voortsnog dat, gelet op alle maatregelen die reeds internationaal zijn getroffen, er geen nut en noodzaak is om Nederlands verbod steenkoolteer binnenvaart internationaal te regelen.
		3 Volgen ratificeren Scheepsafvalstoffenverdrag (SAV) voor o.a. bilgewater en ladingresten	V&W	Van de verdragspartijen dient alleen België nog te ratificeren. Dit krijgt naar verwachting deze voorzomer z'n beslag. Nederland implementeert het verdrag via het Scheepsafvalstoffenbesluit. Conform de huidige planning treedt e.e.a. medio 2009 in werking. De in NL betrokken handhavingsdiensten bereiden zich momenteel in goed onderling overleg hierop voor, onder meer door de verzorging van gerichte opleidingen.
		4 Onderzoek invloed veranderde brandstofmix op emissies ('07); brandstofsamstelling incl. toeslagstoffen en motor(luchtemissies	VRM	Onderzoek RIVM in opdracht van VROM/ DGM naar effecten milieu van biobrandstoffen is gaande.
PAK fluorantheen, Benzoopyree n, Antracene, Fluorantheen		5 Run off van wegen in AMVB voorbeeldfunctie ('07)	V&W	Wordt opgenomen in RWS-verbetervoorstellen "Hand in eigen boezem"/diffuse bronnen. Omvat RWS-brede monitoring en aan de hand van de monitoringresultaten probleemsituaties in kaart brengen en aanpakken als sprake is van ontoelaatbare belasting van de omgeving.
		6 Smeermiddelen; voorbeeldfunctie	V&W	Belegd in LBOW-werkgroep Scheepvaart. DGTL heeft onderzoek uitgevoerd in 2007. In de vergadering van maart 2008 zal het rapport en de vervolgtacties gezamenlijk worden vastgesteld.
		7 Binnenvaart-convenant/innovatie ('06-'09)	V&W	Wordt vanuit de voorbeeldfunctie opgenomen in RWS-verbetervoorstellen "Hand in eigen boezem"/diffuse bronnen. Doel is om voor RWS met een duidelijke handreiking te komen wanneer milieuvriendelijke smeermiddelen ingezet kunnen worden en wanneer niet. Handreiking moet de bereidheid tot toepassen aanmerkelijk vergroten
		8 Onderzoek ontwikkeling keurmerk binnenvaart ('07-'08); voorbeeldfunctie	V&W/ V&W	Dit jaar besluitvorming over invulling en uitvoering innovatieprogramma binnenvaart
		9 Onderzoek binnenvaart in groen beleggen	VRM, V&W	Onderzoek in overleg met branche en instituten in volle gang; besluitvorming verwacht in 2008. Duurzaam beheer schepen V&W onder andere door te werken met scheepsmilieuplannen.
		10 Preventie-actie met alternatieve vorm van voortstuwing recreatievaart*	V&W	Aansluiting wordt gezocht bij een initiatief van HISWA en enkele marktpartijen om een sloep te laten varen met een brandstofcel. Dit wordt gedaan als pilot om praktische ervaring op te kunnen doen, maar ook om deze innovatieve wijze van voortstuwing op het water onder een breder publiek onder de aandacht te brengen. Toepassing van de brandstofcel in de pleziervaart behoort tot één van de kansrijke mogelijkheden en kan een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van recreatiewateren. In A' dam gaat in 2008 een rondvaartboot met een brandstofcel als demonstratie varen in opdracht van Fuel Cell Boat (Weesp). Binnenkort zullen de marktpartijen door HISWA worden uitgenodigd met als doel te komen tot een gemeenschappelijk projectvoorstel dat ingediend zou kunnen worden voor de tender van het innovatieprogramma 'KRW'. Oorzaak eventuele PCB-emissies gelegen in acceptatie door schrootbedrijven van met PCB's verontreinigd schroot (bijmenging met afvalolie); aan de voorkant oplossen door goede handhaving acceptatie; actiehouders VROM-inspectie en Wm-bevoegd gezag.
PCB's	Nee	VRM		
Gewasbe-	onbekend	VRM/		In 2006 eerste versie gereed gekomen; verdere ontwikkeling in 2007-2009, inclusief inbreng in EU. Verantwoordelijkheid

Probleemstof	Doelbereik gerel. aan 2027 tenzij PG-stof.	Maatregel Rijk	Trekker	Stand van zaken
schermingsmiddelen en biociden		aspect winning drinkwater uit oppervlaktewater. 13 beslissing voor de toelating op aspect waterorganismen, die KRW-proof is 14. Reactie Kabinet op nota Evaluatie duurzame gewasbescherming 15. Informatieverspreiding praktijkervaringen landbouw 16. Handhaving	LNV VROM, LNV VROM, LNV LNV LNV, VROM V&W	Project gestart in 2006; voorstel gereed in 2009; inbreng in EU in 2008/2009; implementatie in toelating na 2010. In juli 2007 is reactie naar de Tweede Kamer gestuurd. De daarin aangekondigde acties zoals het maken van nieuwe normen voor 20 stoffen door RIVM is in gevorderde staat. Op basis van nieuwe normen beslissen of en zo ja welke maatregelen moeten worden genomen om emissies terug te dringen. Het project Schone Bronnen faciliteert hierbij. Het project Telen met Toekomst TmT), dat een brug slaat tussen onderzoek (WUR) en praktijk, zal ook de komende 4 jaar worden voortgezet. WUR doet i.o.v LNV onderzoek naar verbeteren en ontwikkelen van innovatieve geïntegreerde gewasbescherming.
TBT	Nee	17 Ratificatie IMO-verdrag NL ('07) 18 Handhaving	V&W V&W	Op 17 september 2007 heeft Panama als 25ste land het verdrag aanvaard en daarmee het wereldhandelstonnage op 38,11% gebracht. Het verdrag zal derhalve in werking treden op 17 september 2008. Ratificatie door Nederland vóór 1 april 2008. Ook nalevering vanuit (water)bodem. LNV: Certificaten en handhaving TBT-verbod RWS: Na 2012/2013 TBT-eisen - gericht op afwezigheid – bij scheepswerven. Ondertussen monitoren emissies bij scheepswerven.
Atrazine Glyfosaat en andere middelen op verhardingen	Nee onbekend	19. NL zet in op EU-verbod 20. Onderzoek naar certificering ('07) bij gebruik op verhardingen * Voorbeeldfunctie, opdrachtgeverschap	LNV VROM, V&W	Er is een nationaal verbod. Buitenlandse bronnen grotendeels het probleem In opdracht van VROM is afgelopen jaar door SMK (Stichting Milieukwaliteit) gewerkt aan een certificeringsmogelijkheid. Dit wordt in maart 2008 verwacht. Voordat alle uitvoerders (vnl. hoveniers) gecertificeerd kunnen zijn, gaan echter enkele maanden heen. Spuitseizoen 2008 is daarom overgangsjaar. Onderdeel van afspraken met RGD. Rijkshuisvestingsberaad moet hier nog haar fiat aan geven. Voor V&W wordt dit opgenomen in RWS-verbetervoorstellen "Hand in eigen boezem"/diffuse bronnen. NL werkt op EU-niveau aan een nieuw coherent beoordelingsstelsel
Isoproturon	Doelbereik 2015 lijkt mogelijk	21. Project schone bronnen onderzoek mogelijkheden reductie * Beslisboom water en drinkwateraspecten in toelatingsaspecten, incl. drainageaspecten ('07)	LNV	Volgens LNV geen sprake (meer) van onthefingen. Inmiddels is een communicatieplan opgesteld dat zo spoedig mogelijk ten uitvoer zal worden gebracht. Tevens is één aanspreekpunt ingesteld, de helpdesk biociden bij het CTGB. Deze moet het bedrijfsleven en gebruikers beter informeren.
Diuron	Onbekend	22. Innovatieonderzoek voor speciale teelten 23. Biocidenbeleid, ook naar EU (2015)	LNV VROM	
Stikstof	Nee	24. 3 ^e Actieprogramma N-ri ('06-'09)	LNV	<ul style="list-style-type: none"> In het najaar 2007 is de Evaluatie Meststoffenwet uitgebracht. Daaruit blijkt dat de nitraatconcentraties blijven dalen. Op basis van de Evaluatie Meststoffenwet is invulling gegeven aan de stikstofgebruiksnormen voor akker- en tuinbouwgewassen op zand- en lossgronden. Deze waren nog niet ingevuld. Inmiddels is de Tweede Kamer akkoord met aanscherpen van deze gebruiksnormen.

Probleemstof	Doelbereik gerel. aan 2027 tenzij PG-stof.	Maatregel Rijk	Trekker	Stand van zaken
				<ul style="list-style-type: none"> Opstellen Vierde Actieprogramma Nitraatrichtlijn 2010-2013; stikstof en fosfaatgebruiksnormen en middelvoorschriften. Voor nitraat resteert een beleidsopgave omdat de grondwaternorm in het zandgebied (m.n. Limburg, Brabant en Oost-Gelderland) niet wordt gehaald. Deze beleidsopgave zal onderdeel zijn van de onderhandelingen met de Europese Commissie over het Vierde Actieprogramma Nitraatrichtlijn dat het mestbeleid tuitzet voor de periode 2010-2013.
		25. Aanpassing AMVB-Glastuinbouw ('09)	LNV, VROM	V&W, VROM en LNV zijn gestart met de ontwikkeling van een aanpak voor deze sector die is gericht op de geïntegreerde implementatie van zowel de Nitraatrichtlijn als de Kaderrichtlijn Water. Die aanpak is gepland medio 2008 gereed te zijn. Over de contouren daarvan valt nog niets te zeggen.
		26 Innovatieve pilots LNV ('07-'15) o.a. in gebieden met grote uitspoeling en waar 50 mg/l nitraat ontoreikend is om de ecol. doelen te halen etc. *	V&W, LNV, VROM	Innovatieve pilots om tot kosteneffectieve maatregelen te komen om de doelen van de Kaderrichtlijn Water voor nutriënten te behalen. Deze pilots vallen binnen de scope van het Innovatieprogramma KRW. VenW met de uitvoering van dit programma gestart. Het geld dat hiervoor beschikbaar is wordt in de periode 2008-2011 weggezet via een tenderregeling. De ingediende innovatieve pilots concurreren daarbij met de andere ingediende innovatieprojecten. Projecten met de beste kosten-batensaldo's en de meeste innovatiekracht worden gehonoreerd.
		27. Aanpassen maatlat duurzame veehouderij	VROM, LNV	
		28. Innovatieonderzoek afvalwater stallen* ('08)	LNV, VROM	
Fosfaat	Nee	29. Evenwichtsbermesting in 2015 ❖ 3 ^e Actieprogramma N-ri ('04-'09) ❖ Aanpassing AMVB Glastuinbouw ('09)	LNV LNV, VROM	Bijbehorend acceptabel onvermijdbaar fosfaatverlies is nog niet bepaald (range 0 - 5 kg P2O5/ha). Mesteval. '07 geeft aan wat max. is voor P-evenwicht Bodem levert na. Zie voor het overige opmerkingen bij actie 24 en 26.
		❖ Innovatieve pilots LNV ('07-'15) t.b.v. fosfaatlekkende gronden*	V&W, LNV, VROM, V&W	Zie stikstof.
		30 Onderzoek fosfaat in vaatwasmidd./EU-detergentia	VROM	
Zink	Nee Doelbereik mede afh. van	31. AMVB's WM/WVO - Inrichtingen ('07) - Huishoudens ('07)		AMVB's per 1-1-2008 in werking Uitterlijk 2009 besluitvorming emissie-eisen in regelgeving

Probleemstof	Doelbereik gerel. aan 2027 tenzij PG-stof.	Maatregel Rijk	Trekker	Stand van zaken
				<ul style="list-style-type: none"> Opstellen Vierde Actieprogramma Nitraatrichtlijn 2010-2013; stikstof en fosfaatgebruiksnormen en middelvoorschriften. Voor nitraat resteert een beleidsopgave omdat de grondwaternorm in het zandgebied (m.n. Limburg, Brabant en Oost-Gelderland) niet wordt gehaald. Deze beleidsopgave zal onderdeel zijn van de onderhandelingen met de Europese Commissie over het Vierde Actieprogramma Nitraatrichtlijn dat het mestbeleid uitzet voor de periode 2010-2013.
		25. Aanpassing AMVB-Glastuinbouw ('09)	LNV, VROM	V&W, VROM en LNV zijn gestart met de ontwikkeling van een aanpak voor deze sector die is gericht op de geïntegreerde implementatie van zowel de Nitraatrichtlijn als de Kaderrichtlijn Water. Die aanpak is gepland medio 2008 gereed te zijn. Over de contouren daarvan valt nog niets te zeggen.
		26 Innovatieve pilots LNV ('07-'15) o.a. in gebieden met grote uitspoeling en waar 50 mg/l nitraat ontoereikend is om de ecol. doelen te halen etc. *	V&W, LNV, VROM	Innovatieve pilots om tot kosteneffectieve maatregelen te komen om de doelen van de Kaderrichtlijn Water voor nutriënten te behalen. Deze pilots vallen binnen de scope van het Innovatieprogramma KRW. VenW met de uitvoering van dit programma gestart. Het geldt dat hiervoor beschikbaar is wordt in de periode 2008-2011 weggezet via een tenderregeling. De ingediende innovatieve pilots concurreren daarbij met de andere ingediende innovatieprojecten. Projecten met de beste kosten-batensaldo's en de meeste innovatiekracht worden gehonoreerd.
		27. Aanpassen maatlat duurzame veehouderij	VROM, LNV	
		28. Innovatieonderzoek afvalwater stallen* ('08)	LNV, VROM	
Fosfaat	Nee	29. Evenwichtsbestemming in 2015 ❖ 3 ^e Actieprogramma N-ri ('04-'09) ❖ Aanpassing AMVB Glastuinbouw ('09)	LNV LNV LNV, VROM	Bijbehorend acceptabel onvermijdbaar fosfaatverlies is nog niet bepaald (range 0 - 5 kg P2O5/ha). Mesteval. '07 geeft aan wat max. is voor P-evenwicht Bodem levert na. Zie voor het overige opmerkingen bij actie 24 en 26.
		❖ Innovatieve pilots LNV ('07-'15) t.b.v. fosfaatlekkende gronden*	V&W, LNV, VROM, V&W	Zie stikstof.
		30 Onderzoek fosfaat in vaatwasmidd./EU-detergentia	VROM	
Zink	Nee Doelbereik mede afh. van	31. AMVB's WM/WVO - Inrichtingen ('07) - Huishoudens ('07)	VROM	AMvB's per 1-1-2008 in werking Uitterlijk 2009 besluitvorming emissie-eisen in regelgeving

Probleemstof	Doelbereik gerel. aan 2027 tenzij PG-stof.	Maatregel Rijk	Trekker	Stand van zaken
		42 Internationale inzet voor koperhoudende antifouling 43 Innovatieonderzoek alt. voor koperhoudende antifouling	V&W/VRO M V&W	van het nieuwe bovenleidingsstelsel (B4). VROM was in verleden altijd verantwoordelijk voor dossier koperhoudende antifouling. In 2007 heeft TNO Industrie en Techniek in opdracht van VROM, V&W en Senter/Novem een inventarisatie afgerond naar technologieën of producten die de aanpak op de scheepswand van pleziervaartuigen kunnen weren. In totaal zijn 17 coatings en 21 niet-coatings onderscheiden. Verdere ontwikkeling van milieuvriendelijke alternatieven gaat gepaard met te hoge kosten voor alleen de pleziervaart als doelgroep. Het gevolg is dat wordt meegelift met de antifoulingssystemen voor de zeevaartsector. Technologieën/producten die niet in aanmerking komen voor de zeevaart, maar wel in principe voor de pleziervaart in zoet oppervlaktewater worden niet verder opgepakt. In 2007 zijn in 3 jachthavens praktijkproeven met ultrasonische apparatuur uitgevoerd ter voorkoming van aangroei op pleziervaartuigen. Het resultaat was wisselend. Onduidelijk is of deze proeven in 2008 nog een vervolg krijgen.
		44 Verspreiden/update duurzame jachthavens	VROM/V&W	
Lood	Ja	Voorbeeldfunctie, opdrachtgeverschap	VROM, V&W V&W	Zie opmerkingen bij zink en koper. In de 2 ^e helft van de jaren '90 is in de werkgroep 'Visloodoverleg' een aantal alternatieven voor het lood in de sportvisserij verkend en ontwikkeld. Niet voor alle toepassingen bleken bruikbare alternatieven voorhanden en op korte termijn te ontwikkelen. Sindsdien werkt de Nederlandse Vereniging van Sportvisserfederaties (NVVS) aan bewustwording om het gebruik van lood terug te dringen. Nu 10 jaar na dato is opnieuw een verkenning gewenst o.a. naar het totale gebruik van vislood, de beschikbare alternatieven en (beleidsmatige) initiatieven in het buitenland om de belasting van het oppervlaktewater met lood te verminderen. Deze verkenning is belegd in jaarplan 2008 van WD. In Decembertota 2005 staat vermeld dat wanneer de vrijwillige reductie van het gebruik van lood in de sportvisserij tot 2009 niet effectief is, vanaf 2012 er een wettelijk verbod gaat gelden.
MBTE en ETBE	kwantitatief doel nvt.	46 Bepalen herstelrichtwaarde, art. 13 Wbb 47 Brononderzoek)VROM	Naaar verwachting publicatie Circulaire met herstelrichtwaarden in juli, monitoringsverplichting via Activiteitenbesluit in werking per 1-1-2009 Onderzoek werking preventieve voorzieningen voor eind 2008 afgerond
Chloride	Onbekend	48 Voor zover relevant; aandacht bij vergunningverlening	V&W	
Diergeneesmiddelen	Geen normering	49 Diermedicijn-onderzoek en maatregelprogramma	LNV, VROM	
Geneesmiddelen	Geen normering	50 Humaan medicijngebruik-onderzoek (en pilots) en maatregelprogramma	VWS, VRO M, V&W	

Probleemstof	Doelbereik gerelat. aan 2027 tenzij PG-stof.	Maatregel Rijk	Trekker	Stand van zaken
Huishoudelijk/ Bacteriologisch	Nvt	51 Verbod vuilwater recreatievaart/AMvB huishoudens 52 Regeling vuilwater overige schepen 53 Regeling treintoiletten	VROM V&W, VROM VROM	Is belegd in LBOW-werkgroep Scheepvaart. In 2008 zal strategie vuilwater en plan van aanpak overige binnenvaart worden opgesteld. Proef vuilwaterinzameling chartervaart wordt vervolgd. Op Terschelling wordt in april 2008 een vuilwaterinzamelstation in gebruik genomen. Proef grote passagierschepen wordt, na enquête van de branche, vormgegeven. Communicatie/voorlichting aan recreanten over lozingenverbod toiletwater recreatievaart wordt tot 1/1/2009 uitgevoerd.

Bovenstaande tabel geeft een overzicht van het uitvoeringsprogramma diffuse bronnen waterverontreiniging. Zie voor meer informatie ook het brondocument generiek beleid op www.kaderrichtlijnwater.nl

Bijlage M Maatregelen prioritaire stoffen

	CAS number	Naam prioritaire stoffen	Prioritair gevaarlijk	Komt voor op bijlage 1 richtlijn 91/414/	In NL toegelaten	Richtlijn Marketing and Use ¹ 76/769/EEG	Overig
(1)	15972-60-8	Alachloor		N	N		
(2)	120-12-7	Antraceen	X				
(3)	1912-24-9	Atrazine		N	N		
(4)	71-43-2	Benzeen					
(5)	n.a.	Gebromeerde difenylethers (**)					
		Pentabroomdifenylether (congeneren 28, 47, 99, 100, 153 en 154)*	X			ja	
(6)	7440-43-9	Cadmium and zijn verbindingen	X				
(7)	85535-84-8	C10-13-Chlooralkanen	X			Ja	EU verbod voor diverse toepassingen
(8)	470-90-6	Chloorfenvinfos		Nee			
(9)	2921-88-2	Chloorpyrifos (chloorpyriphos-ethyl)		Ja	Ja		
(10)	107-06-2	1,2-Dichloorethaan					
(11)	75-09-2	Dichloormethaan				Ja	
(12)	117-81-7	Di(2-ethylhexyl)ftalaat (DEHP)				Ja	NL standpunt weekmakers
(13)	330-54-1	Diuron		Nee	Nee		
(14)	115-29-7	Endosulfan	X	Nee	Nee		
(15)	206-44-0	Fluoroanteen					PAH
(16)	118-74-1	Hexachloorbenzeen	X	Nee	Nee		5
(17)	87-68-3	Hexachloorbutadieen	X				5
(18)	608-73-1	Hexachloorcyclohexaan	X				
	58-89-9	Gamma-isomeer Lindaan			Nee		
(19)	34123-59-6	Isoproturon		Ja	Ja		
(20)	7439-92-1	Lood en zijn verbindingen					

¹ In de richtlijn stonden de maatregelen om de risico's van stoffen te verminderen door beperkingen aan het op de markt brengen of gebruiken van stoffen. De richtlijn is inmiddels vervangen door de REACH verordening.

	CAS number	Naam prioritaire stoffen	Prioritair gevaarlijk	Komt voor op bijlage 1 richtlijn 91/414/	In NL toegelaten	Richtlijn Marketing and Use '76/769/EEG	Overig
(21)	7439-97-6	Kwik en zijn verbindingen	X	Nee	Nee	Ja	EG kwik strategie
(22)	91-20-3	Naftaleen					
(23)	7440-02-0	Nikkel en zijn verbindingen				Ja	
(24)	25154-52-3	Nonylfenolen	X			Ja	
	104-40-5	(4-nonylfenol)					
(25)	1806-26-4	Octylfenolen					
	140-66-9	(4-(1,1',3,3'-tetramethylbutyl)fenol)					
(26)	608-93-5	Pentachloorbenzeen	X				Geen productie in EU mogelijk wel import
(27)	87-86-5	Pentachloorfenol		Nee	Nee		
(28)	n.a.	Polycyclische aromatische koolwaterstoffen	X				2005/69/EG verbod PAK houdende procesolie in banden; strenge eisen aan emissie roetdeeltjes /roetfilters
	50-32-8	(Benzo(a)pyreen)					
	205-99-2	(Benzo(b)fluoranteen)					
	191-24-2	(Benzo(g,h,i)peryleen)					
	207-08-9	(Benzo(k)fluoranteen)					
	193-39-5	(Indeno(1,2,3-cd)pyreen)					
(29)	122-34-9	Simazine		Nee	N,1		
(30)	688-73-3	Tributyltinverbindingen	X	Nee	nee	Ja	In EU havens verboden per 1-01-08 Wereldwijd verbod na ratificatie IMO verdrag
	36643-28-4	Tributyltin-kation					
(31)	12002-48-1	Trichloorbenzenen	X			Ja	
	120-82-1	Trichloormethaan (chloroform)				Ja	
(32)	67-66-3	Trifluraline				Ja	
(33)	1582-09-8	Trichloorbenzenen		Nee	Nee		

Onderstaande tabel geeft een beknopt overzicht van de aanvullende maatregelen op het gebied van bodem- en waterbeleid, voor meer informatie verwijzen wij u naar het brondocument generiek beleid op www.kaderrichtlijnwater.nl

Bijlage N Overzicht aanvullende generieke maatregelen

Categorie aanvullende maatregelen	Maatregelen	Toelichting
Wetgevingsinstrumenten		
Besluiten		
Besluit Bodemkwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> - Bouwstoffen - Grond en baggerspecie - Kwaliteitsborging (Kwalibo) 	
Besluit aanwijzing bevoegd gemeenten Wet bodembescherming	<ul style="list-style-type: none"> - Wijst gemeenten aan die voor de toepassing van de Wet bodembescherming worden gelijkgesteld met een provincie 	
Activiteitenbesluit	<ul style="list-style-type: none"> - Per 1 januari 2008 hebben twaalf algemene maatregelen van bestuurs's (amvb's) plaatsgemaakt voor één nieuwe algemene maatregel van bestuur: het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, beter bekend als het Activiteitenbesluit. Het gaat om de volgende besluiten: <ul style="list-style-type: none"> o Besluit bouw- en houtbedrijven milieubeheer; o Besluit detailhandel en ambachtsbedrijven milieubeheer; o Besluit horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen milieubeheer; o Besluit inrichtingen voor motorvoertuigen milieubeheer; o Besluit jachthavens; o Besluit opslaan in ondergrondse tanks 1998; o Besluit opslag- en transportbedrijven milieubeheer; o Besluit tandartspraktijken milieubeheer; o Besluit tankstations milieubeheer; o Besluit textielreinigingsbedrijven milieubeheer; o Besluit voorzieningen en installaties milieubeheer; o Besluit woon- en verblijfsgebouwen milieubeheer. Tijdens deze samenvoeging is ook regelgeving voor lozingen in het Activiteitenbesluit opgenomen die onder de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) vallen. 	
	<ul style="list-style-type: none"> - Ten aanzien het lozen in het oppervlaktewater, op of in de bodem of in een voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater niet zijnde een vuilwaterriool hanteert het Activiteitenbesluit de lijn: de lozing is verboden, tenzij deze volgens het besluit expliciet is toegestaan. - Voor een directe lozing op of in de bodem geldt een verbod. 	

Besluit verplicht bodemonderzoek bedrijfsterrinen	<ul style="list-style-type: none"> - Het besluit verplicht een groot aantal bedrijfsgroepen (lijst is opgenomen in het besluit) tot een verkennend onderzoek naar bodemverontreiniging van bedrijfsterrinen waar op 31 december 1989 een potentieel verontreinigend bedrijf was gevestigd.
Besluit financiële bepalingen bodemsanering 2005	<ul style="list-style-type: none"> - Geeft invulling aan de financiële bepalingen uit de Wet bodembescherming die betrekking hebben op de budgetverlening aan de bevoegde overheden. Verder zijn de subsidievoorschriften voor de sanering van bedrijfsterrinen opgenomen in dit Besluit.
Besluit inspectie vloestofdichte vloeren	<ul style="list-style-type: none"> - Betreft de verplichting tot inspectie en keuring van vloestofdichte vloeren
Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer	<ul style="list-style-type: none"> - Eisen die worden gesteld aan zogenaamde bodemintermediairs.
Bouwstoffenbesluit	<ul style="list-style-type: none"> - Normen voor 130 stoffen
Stortbesluit bodembescherming	<ul style="list-style-type: none"> - Regels voor het storten van afvalstoffen. In dit besluit staan de zogenoemde IBC-criteria (criteria voor isoleren, beheersen en controleren) voor het storten van afvalstoffen binnen bedrijven (de wet spreekt van inrichtingen)
Regelingen	
Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005	<ul style="list-style-type: none"> - De regeling werkt het Besluit financiële bepalingen bodemsanering 2005. Ze bevat de regels voor het verstreken van geld aan de bevoegde overheden voor de Wet bodembescherming, de bedrijvenregeling en collectieve saneringen.
Regeling uitvoeringskwaliteit bodembeheer	<ul style="list-style-type: none"> - Regeling van 26 september 2006 die nadere regels bevat en daarmee een nadere concretisering is van de eisen aan bodemintermediairs in het hiervoor genoemde Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer.
Vrijstellingsregeling grondverzet	<ul style="list-style-type: none"> - Op hergebruik van licht verontreinigde grond als bodem is de Vrijstellingsregeling grondverzet van toepassing. Voor licht verontreinigde grond die volgens de eisen van de Vrijstellingsregeling grondverzet wordt toegepast, geldt geen verwijderingsplicht. De grond mag dus blijvend deel uitmaken van, en vermengd raken met de bodem. Hiervoor gelden enkele voorwaarden.
Circulaires	
Circulaire Bodemsanering	<ul style="list-style-type: none"> - Deze circulaire bevat richtlijnen om bij bodemvervuiling het saneringscriterium toe te passen en de saneringsdoelstelling vast te stellen. Met het saneringscriterium kunnen gemeenten en provincies vaststellen of een terrein met spoed gesaneerd moet worden. De circulaire is op 1 mei 2006 in werking getreden en is gebaseerd op belangrijke wijzigingen - nieuw saneringscriterium (artikel 37) en een nieuwe saneringsdoelstelling (artikel 38) - in het saneringshoofdstuk van de Wet bodembescherming. Die wijzigingen zijn op 1 januari 2006 in werking getreden. De circulaire geeft op korte termijn duidelijkheid over hoe beide artikelen in de praktijk moeten worden toegepast. VROM overweegt op basis van ervaringen met de circulaire een algemene maatregel van bestuur op te stellen.
Circulaire streef- en interventiewaarden bodemsanering	<ul style="list-style-type: none"> - De circulaire biedt een overzicht van alle beschikbare interventiewaarden en indicatieve niveaus voor ernstige bodemverontreiniging, inclusief bijbehorende streefwaarden, meetvoorschriften en parameters voor het bepalen

	van de saneringsurgentie en het saneringstijdstip.
Circulaire landsdekkend beeld	- Circulaire van 20 november 2001 die moet leiden tot uniforme en vergelijkbare dataset bij het bevoegd gezag over de werkvoorraad van gevallen van ernstige bodemverontreiniging.
Beleidsregels	
Beleidsregel kostenverhaal	- Regelt het beleid ten aanzien van de kosten van onderzoek en sanering op grond waarvan veroorzakers en eigenaren aansprakelijk kunnen worden gesteld.
Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten	- De richtlijn uit 1997 schrijft preventieve maatregelen voor aan bedrijven om bodemverontreiniging te voorkomen. Het bevoegd gezag gebruikt de richtlijn voor het opstellen van vergunningen en voor handhaving van de Wet milieubeheer. De NRB moet een eind aan maken aan de praktijk waarin verschillende vergunningverleners in gelijke situaties verschillende maatregelen voorschrijven.
Minimumverwerkingsstandaard (MVS) Baggerspecie	- Standaard om baggerspecie te beoordelen. Baggerspecie die kan worden gereinigd mag op enkele uitzonderingen na niet op een stortplaats worden gestort. De specie mag alleen aan speciale stortplaatsen worden aangeboden. Deze stortplaatsen betalen hierover geen belasting. Ook hebben zij geen verklaringen nodig dat de baggerspecie onreinigbaar is. Stortplaatsen die ook andere afvalstoffen aannemen, hebben een baggerspecieverklaring nodig. Zonder die verklaring betalen ze afvalstoffenbelasting over de baggerspecie.
Economische of fiscale instrumenten	
Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK)	VROM ondersteunde met het Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) ruimtelijke investeringsprojecten die passen binnen het nationaal ruimtelijk beleid. Met het geld zijn projecten gesteund die anders niet van de grond kwamen of niet met de gewenste kwaliteit konden worden gerealiseerd. De subsidieregeling is gesloten.
Groen beleggen	- Sinds 1995 bestaat de mogelijkheid om geld 'groen te beleggen' in zogenaamde groenfondsen. Met het geld uit deze fondsen worden milieuvriendelijke projecten gefinancierd. Dat gebeurt tegen een lagere rente dan de marktrente. Toch kan groen beleggen aantrekkelijk zijn en dat komt door een fiscale tegemoetkoming waardoor het rendement verbetert.
Innovatieprogramma Stedelijke Vernieuwing	- Om de stedelijke vernieuwing te versnellen en de kwaliteit te bevorderen is van 2001 tot en met 2004 het Innovatieprogramma Stedelijke Vernieuwing (IPSV) ingesteld. Het IPSV maakt onderdeel uit van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV). Jaarlijks werd subsidie verleend aan creatieve en vernieuwende ideeën en projecten voor stedelijke vernieuwing. Nog tot 2009 monitort VROM de IPSV-voorbeeldprojecten. Verder wisselt het IPSV ook kennis en ervaringen uit de projecten uit.
Interreg	- Rijks cofinancieringsregeling Interreg IV (Cetsi) Het Rijk ruim 10 miljoen euro beschikbaar gesteld voor internationale samenwerkingsprojecten die vallen binnen Interreg en bijdragen aan de doelstellingen van de Nota Ruimte. Deze projecten kunnen naast Europees geld ook rijksgeld ontvangen. - Projectstimuleringsregeling (PSR) De PSR is een subsidie voor initiatieven van regionale en lokale overheden in het kader van de Interreg IV-B-

	<p>programma's Noordwest Europa en Noordzeeregio en het Interreg IV-C-programma. Nederlands partners kunnen het te verlenen maximaal 25.000 euro subsidie krijgen.</p> <p>- Interreg IV-A en IV-C</p> <p>Het ministerie van Economische Zaken stelt geld beschikbaar voor innovatieprojecten binnen Interreg IV-A en Interreg IV-C.</p>
Milieu-investeringsaftrek (MIA) en Willekeurige afschrijvingen Milieu-investerings-afschrijvingen (Vamil)	<p>- MIA en Vamil zijn subsidies op milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen voor ondernemers. MIA staat voor milieu-investeringsaftrek. Dit is een fiscale aftrekregeling voor ondernemers die investeren in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen. Vamil staat voor willekeurige afschrijving milieu-investering. De Vamil-regeling biedt ondernemers een liquiditeits- en rentevoordeel.</p>
Subsidieregeling maatschappelijke organisaties en milieu (SMOM)	<p>- Via de SMOM kunnen maatschappelijke organisaties subsidie krijgen voor projecten en werkprogramma's met een bovenprovinciaal, nationaal of internationaal belang die gericht zijn op milieu of duurzame ontwikkeling. Alleen maatschappelijke organisaties zonder winstoogmerk komen in aanmerking voor de subsidie.</p>
PRoMT	<p>- Het subsidieprogramma milieu en technologie, kortweg ProMT, ondersteunt ondernemers bij demonstratieprojecten, haalbaarheidsonderzoeken en marktonderzoeken. Projecten die een bijdrage leveren aan het diffuse bronnenbeleid kunnen een beroep doen op deze regeling.</p>
Koplopersloket	<p>- Het 'koplopersloket' ondersteunt ondernemers die tegen specifieke problemen aanlopen bij innovatieve projecten die zijn gericht op duurzaamheid. Het koplopersloket biedt maatwerk bij financieel en economische kwesties, maar ook bij vragen rondom regelgeving en vergunningverlening of het in contact komen met mogelijke projectpartners.</p>
SBIR	<p>- Het Small Business Innovation Research programma (SBIR) is een op innovatieprogramma, speciaal opgezet voor kleine en middelgrote ondernemingen (MKB). De overheid geeft bedrijven onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten, gericht op innovatieve oplossingen voor maatschappelijke thema's. Zo'n opdracht betreft in eerste instantie een haalbaarheidsonderzoek (fase 1) en mogelijk een R&D-traject (fase 2). Deze fasen worden volledig door de overheid gefinancierd. Fase 3, het commerciële traject, dient de MKB-ondernemer zelf te financieren, eventueel met hulp van externe financiers.</p>
In onderhandeling tot stand gekomen milieuovereenkomsten	
Milieuconvenanten	<p>Convenanten worden sinds de jaren tachtig in uiteenlopende situaties ingezet. De motivatie voor het gebruik loopt uiteen, maar de belangrijkste reden is om vooruit te lopen op regelgeving. Andere redenen zijn: regelgeving niet mogelijk, symbolisch beleid of andere redenen. Er zijn meer dan 100 milieuconvenanten, voor een overzicht (van geldende convenanten in 2001) zie brondocument genetiek beleid op www.kaderrichtlijnwater.nl.</p> <p>Een belangrijk convenant voor de waterkwaliteit is bijvoorbeeld het Convenant Gewasbescherming. Het convenant richt zich op de hoofdlijnen van het Nederlandse gewasbeschermingsbeleid voor de korte én lange termijn. Doel is het boeken van milieuwinst door innovatie en verbetering van het management bij telers (bevorderen van duurzame</p>

	<p>landbouw geïntegreerde gewasbescherming). Het convenant besteedt bijzondere aandacht aan de waterkwaliteit¹:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bevordering van geïntegreerde gewasbescherming, waarbij het gebruik en de emissie van bestrijdingsmiddelen worden verminderd - vermindering van de milieubelasting (van vooral het oppervlaktewater) met 75% in 2005 en 95% in 2010 ten opzichte van 1998 - beëindiging van de overschrijdingen van het MTR (vooral in oppervlaktewater) en realisatie van een stap in de richting van het VR-niveau - zoeken van oplossingen voor knelpunten in de drinkwaterwinning (vooral ook uit oppervlaktewater) - een koppeling van de handhavingsactiviteiten krachtens het gewasbeschermingsbeleid met die van waterbeheerders - gezamenlijke monitoring van de waterkwaliteit onder centrale regie van de Rijksoverheid (VROM en LNV)
<p>Kunstmatige aanvulling van watervoerende lagen</p>	
<p>Warmte-/koudeopslag</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bij WKO wordt de temperatuur van het grondwater gebruikt om gebouwen te verwarmen in de winter en/of af te koelen in de zomer. Het principe is eenvoudig: grondwater wordt opgepompt en gebruikt voor koeling in de zomer (boven de grond kan het grondwater eventueel verder worden afgekoeld), waarna het water opnieuw wordt geïnfiltrerd en in de winter weer wordt opgepompt voor verwarming (boven de grond kan het grondwater eventueel verder worden opgewarmd). - Voor (open) systemen met een verpomp volume van meer dan 12.000 m³ per kwartaal en een pompcapaciteit van meer dan 10 m³ per uur moet een vergunning in het kader van de Grondwaterwet worden aangevraagd bij de provincie. Belangrijke voorwaarden: er moet voldoende bovengrondse warmte-/koude vraag zijn, er mag geen netto-warmte of koude worden opgeslagen op jaarbasis en de hoeveelheid geïnjecteerd water moet gelijk zijn aan de hoeveelheid onttrokken water. In gebieden met grondwateronttrekking (risico verspreiding) en in gebieden waar drinkwater wordt gewonnen geven de provincies in beginsel geen vergunning voor WKO af.
<p>Overige relevante maatregelen</p>	
<p>Duurzaam inkopen</p>	<p>Het Rijk (inclusief de daartoe behorende diensten en agentschappen) heeft zich verplicht uiterlijk in 2010 bij 100% van de rijksaankopen en -investeringen duurzaamheid als zwaarwegend criterium mee te nemen (motie Koopmans -</p>

¹ Faasen, R., 2003. **Landbouw-bestrijdingsmiddelen (gewasbeschermingsmiddelen)**. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat. URL: www.Helpdeskwater.nl/asp/Download.aspx?PagId=1942&File=01_landbouw_bestrijdingsmiddelen.pdf

	<p>De Krom nr. 130 29800-XI). De lagere overheden hebben een doelstelling van 50 % uitgesproken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De Tweede Kamer wordt elke twee jaar met de Rapportage Duurzame Bedrijfsvoering Overheid geïnformeerd over de voortgang. <p>Een aantal voorbeelden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bestrijdingsmiddelen: waar het rijk opdrachtgever is, zal het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen worden beperkt. Voor het bestrijden van onkruid op verhardingen zullen RGD en RWS gebruik maken van het betreffende milieukeurmerk 'Barometer Duurzaam Terreinbeheer' waarbij het niveau van 'Brons' wordt geambieerd. - RWS zal, in het kader van 'Hand In Eigen Boezem' de emissies van de eigen vloot tegengaan. - Run off/afvloeiend hemelwater van wegen: het rijk voert voor eigen werken de beleidsadviezen uit die staan in de Nota Afvloeiend hemelwater van de voormalige Commissie Integraal Waterbeheer.
--	--

Bijlage O Basisgegevens per beheergebied

Deelstroomgebied : Rijn-Noord
 Beheergebied : Waterschap Noorderzijlvest

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SV/K	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					EKR	EGR	EKR	EGR	Totaal stikstof (zomegemiddelde)	Totaal fosfaat (zomegemiddelde)	Chloride (zomegemiddelde)	Diepte (zomegemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zomegemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zomegemiddelde)
Rivieren	R4	NL34M105	Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep	S		0,57	0,56	0,6	4	0,12	40		18	4,5-8,0	50-100
	R7	NL34M102	Reitdiep-Kommerzijl	S		0,49	0,5	0,4	4	0,19	400		25	6,0-8,5	70-120
	R12	NL34M104	Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep	S		0,52	0,6	0,6	4	0,14	150		25	4,5-6,5	70-120
	R12	NL34M106	Dwarsdiepgebied	S		0,57	0,6	0,6	4	0,14	150		25	4,5-6,5	70-120
Meren	M14	NL34M103	Boterdiep-Winsumerdiep	K	0,6	0,53	0,53	0,48	3	0,2	500	50	25	5,5-8,5	60-120
	M14	NL34M107	Kanalen-DG hellend-gestuwd	K	0,6	0,6	0,53	0,5	3	0,3	200	0,6	25	5,5-8,5	60-120
	M14	NL34M109	Leekstermeer	S	0,6	0,6	0,6	0,54	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120
	M14	NL34M111	Maren-DG Reitdiep	K	0,6	0,53	0,54	0,48	3	0,25	500	0,6	25	5,5-8,5	60-120
	M14	NL34M112	Malslootgebied	K	0,6	0,45	0,49	0,49	2,8	0,15	200	0,6	25	5,5-8,5	60-120
	M20	NL34M101	Hoendiep-Aduarderdiep	K	0,6	0,1	0,45	0,4	4	0,25	200	0,6	25	6,5-8,5	60-120
	M27	NL34M114	Paterswoldsemeer	S	0,6	0,45	0,48	0,58	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M30	NL34M108	Lauwersmeer	S	0,6	0,6	0,57	0,6	1,8	0,11	5000	0,9	25	6,0-9,0	60-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade
S	NL34M102	Reitdiep-Kommerzijl	Scheepvaart of recreatie Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering Andere duurzame activiteiten
	NL34M104	Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep	X
	NL34M105	Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep	X
	NL34M106	Dwarsdiepgebied	X
	NL34M108	Lauwersmeer	X X
	NL34M114	Paterswoldsemeer	X X

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	natuurlijke omstandigheden		technisch onhaalbaar			Anders
		malevering / historische beplanting	trage effecten maatregelen	grondverwerving	maatschappelijk draagvlak	synergie met andere beleidsvoornemens	
NL34M101	Hoendiep-Aduarderdiep			X	X		X
NL34M102	Reitdiep-Kommerzijl						X
NL34M103	Boterdiep-Winsumerdiep			X	X		X
NL34M104	Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep			X	X		X
NL34M105	Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep			X	X		X
NL34M106	Dwarsdiepgebied			X	X	X	X
NL34M107	Kanalen-DG hellend-gestuwd			X	X		X
NL34M108	Lauwersmeer	X	X		X	X	X
NL34M109	Leekstermeer	X	X	X	X		X
NL34M111	Maren-DG Reitdiep			X	X	X	X
NL34M112	Malslootgebied			X	X		X
NL34M114	Paterswoldsemeer			X	X	X	X

Deelstroomgebied : Rijn-Noord
 Beheergebied : Wetterskip Fryslân

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen					Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Fytoplankton	Macrofauna	Macrofyten	Vis	Totaal stikstof (zomegemiddelde)	Totaal fosfaat (zomegemiddelde)	Chloride (zomegemiddelde)	Meer	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zomegemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zomegemiddelde)
					EKR	EKR	EKR	EKR	mg NI	mg P/I	mg Cl/I	Meer	°C	°	%
Rivieren	R4	NL02L2	Tjonger bovenloop	S		0,5	0,6	0,4	4	0,12	40		18	4,5-8,0	50-100
	R5	NL02L1	Linde en Noordwoldervaart	S		0,5	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL02L3	Tjonger middenloop	S		0,4	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL02L4	Koningsdiep	S		0,5	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL02L11	Lauwers	S		0,4	0,4	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	Meren	M14	NL02V1	Friese boezem - overige meren	S	0,5	0,5	0,4	0,3	1,3	0,09	200	0,65	25	5,5-8,5
M14	NL02V10	Fluessen e.o.	S	0,5	0,5	0,4	0,3	1,3	0,09	200	0,65	25	5,5-8,5	60-120	
M14	NL02V11	Alde Feanen	S	0,5	0,5	0,4	0,3	1,3	0,09	200	0,65	25	5,5-8,5	60-120	
M14	NL02V12	Groote Wielen	S	0,5	0,5	0,4	0,3	1,3	0,09	200	0,65	25	5,5-8,5	60-120	
M14	NL02V5a	Nanneewijd	S	0,5	0,5	0,5	0,4	1,3	0,09	200	0,65	25	5,5-8,5	60-120	
M14	NL02V5b	Kleine Wielen	S	0,5	0,5	0,4	0,3	1,3	0,09	200	0,65	25	5,5-8,5	60-120	
M14	NL02V9	Sneekmeergebied e.o.	S	0,5	0,5	0,4	0,3	1,3	0,09	200	0,65	25	5,5-8,5	60-120	
M27	NL02V4	Laagveenplassen Friesland	S	0,6	0,6	0,4	0,45	1,3	0,09	200	0,8	25	5,5-7,5	60-120	
M30	NL02L13	Fries kleigebied - zwak brakke polderkanalen	K	0,6	0,5	0,5	0,5	1,8		300	0,65	25	6,0-9,0	60-120	
Overig	M1b	NL02L12	Polder eilanden - zwak brakke sloten	K		0,6	0,6	0,6	2,4	2,5	150		25	6,0-9,0	35-120
	M3	NL02L10a	Zuidoost Friesland - vaarten met recreatievaart	K	0,6	0,6	0,5	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL02L10b	Zuidoost Friesland - vaarten zonder recreatievaart	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL02L16	Noordwestelijke Wouden - regionale zandkanalen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL02L9	Fries kleigebied - zoete polderkanalen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,2	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL02L9c	Friese boezem - regionale kanalen met scheepvaart	K	0,6	0,6	0,5	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL02L9d	Friese boezem - regionale kanalen zonder scheepvaart	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M6b	NL02L9a	Friese boezem - grote ondiepe kanalen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M7b	NL02L9b	Friese boezem - grote diepe kanalen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M10	NL02L14	Midden Friesland - polderveenvaarten	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade	
			Scheepvaart of recreatie	Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering Andere duurzame activiteiten
S	NL02L1	Linde en Noordwoldervaart		X
	NL02L3	Tjonger middenloop	X	X
	NL02L4	Koningsdiep		X
	NL02V1	Friese boezem - overige meren	X	X
	NL02V10	Fluessen e.o.	X	X
	NL02V11	Alde Feanen	X	X
	NL02V12	Groote Wielen	X	X
	NL02V4	Laagveenplassen Friesland		X
	NL02V5a	Nanneewijd		X
	NL02V5b	Kleine Wielen	X	
	NL02L11	Lauwers	X	X
	NL02L2	Tjonger bovenloop		X
	NL02V9	Sneekmeergebied e.o.	X	X

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	natuurlijke omstandigheden		onevenredig kostbaar	technisch onhaalbaar		
		naeivering / historische belasting	trage effecten maatregelen	te hoge lasten	grondvererving	synergie met andere beleidsvoornemens	uitvoeringscapaciteit
NL02L1	Linde en Noordwoldervaart		X	X	X		X
NL02L10a	Zuidoost Friesland - vaarten met recreatievaart	X	X	X	X		X
NL02L10b	Zuidoost Friesland - vaarten zonder recreatievaart	X	X	X	X		X
NL02L11	Lauwers	X	X				
NL02L12	Polder eilanden - zwak brakke sloten		X	X	X		X
NL02L13	Fries kleigebied - zwak brakke polderkanalen		X	X	X		X
NL02L14	Midden Friesland - pokderveenvaarten	X	X	X	X		X
NL02L16	Noordwestelijke Wouden - regionale zandkanalen	X	X	X	X		X
NL02L2	Ijonger bovenloop		X	X	X	X	X
NL02L3	Ijonger middenloop		X	X	X	X	X
NL02L4	Koningsdiep		X	X	X	X	X
NL02L9	Fries kleigebied - zoete polderkanalen		X	X	X		X
NL02L9a	Friese boezem - grote ondiepe kanalen	X	X	X	X		X
NL02L9b	Friese boezem - grote diepe kanalen	X	X	X	X		X
NL02L9c	Friese boezem - regionale kanalen met scheepvaart	X	X	X	X		X
NL02L9d	Friese boezem - regionale kanalen zonder scheepvaart	X	X	X	X		X
NL02V1	Friese boezem - overige meren	X	X	X	X		X
NL02V10	Fluessen e.o.	X	X	X	X		X
NL02V11	Alde Feanen	X	X	X	X		X
NL02V12	Groote Wielen	X	X	X	X		X
NL02V4	Laagveenplassen Friesland	X	X	X	X		X
NL02V5a	Nanneewijd	X	X				
NL02V5b	Kleine Wielen	X	X	X			X
NL02V9	Sneekemeergebied e.o.	X	X	X	X		X

Deelstroomgebied : Rijn-Oost
 Beheergebied : Waterschap Velt en Vecht

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen							
					EKR Fytoplankton	EKR Macrofauna	EKR Macrofyten	EKR Vis	Totaal stikstof (zomegemiddelde) mg N/l	Totaal fosfaat (zomegemiddelde) mg P/l	Chloride (zomegemiddelde) mg Cl/l	Deericht (zomegemiddelde) Meter	Temperatuur (maximum waarde) °C	Zuurgraad (zomegemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zomegemiddelde) %	
Rivieren	R5	NL36_OWM_002	Schoonebekerdiep	S		0,35	0,55	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120	
	R5	NL36_OWM_004	Nieuwe Drostendiep	S		0,4	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120	
	R5	NL36_OWM_005	Holslootdiep	S		0,4	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120	
	R5	NL36_OWM_006	Sleenerstroom	S		0,4	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120	
	R5	NL36_OWM_009	Loodiep	S		0,4	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120	
	R5	NL36_OWM_010	Oude Drostendiep	S		0,3	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120	
	R5	NL36_OWM_011	Bruchterbeek	S		0,45	0,6	0,45	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120	
	R5	NL36_OWM_012	Radewijkerbeek	S		0,4	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120	
	R5	NL36_OWM_021	Wettringe	S					4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120	
	R6	NL36_OWM_014	Overijsselse Vecht	S		0,55	0,6	0,6	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120	
	Overig	M1a	NL36_OWM_007	Bumawijk/Marchienewijk	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
		M1a	NL36_OWM_013	Randwaterleiding	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
M1a		NL36_OWM_015	Dooze	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120	
M1a		NL36_OWM_016	Molengoot	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120	
M1a		NL36_OWM_017	Braambergersloot	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120	
M1a		NL36_OWM_018	Dommerswijk	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120	
M3		NL36_OWM_001	Kanalen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120	

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering
S	NL36_OWM_009	Loodiep	X
	NL36_OWM_002	Schoonebekerdiep	X
	NL36_OWM_004	Nieuwe Drostendiep	X
	NL36_OWM_005	Holslootdiep	X
	NL36_OWM_006	Sleenerstroom	X
	NL36_OWM_010	Oude Drostendiep	X
	NL36_OWM_011	Bruchterbeek	X
	NL36_OWM_012	Radewijkerbeek	X
	NL36_OWM_014	Overijsselse Vecht	X

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	onevenredig kostbaar	technisch onhaalbaar			
		te hoge lasten	grondverwerving	maatschappelijk draagvlak	synergie met andere beleidsvoornemens	uitvoeringscapaciteit
NL36_OWM_001	Kanalen	X	X	X	X	X
NL36_OWM_002	Schoonebekerdiep		X	X	X	X
NL36_OWM_004	Nieuwe Drostendiep	X	X	X	X	X
NL36_OWM_005	Holslootdiep	X	X	X	X	X
NL36_OWM_006	Sleenerstroom	X	X	X	X	X
NL36_OWM_007	Bumawijk/Marchienewijk	X	X	X	X	X
NL36_OWM_009	Loodiep	X	X	X	X	X
NL36_OWM_012	Radewijkerbeek	X		X	X	X
NL36_OWM_013	Randwaterleiding	X	X	X	X	X
NL36_OWM_014	Overijsselse Vecht	X	X	X	X	X
NL36_OWM_017	Braambergerslot	X	X	X		X
NL36_OWM_018	Dommerswijk	X	X	X		X
NL36_OWM_021	Wettringe			X	X	

Deelstroomgebied : Rijn-Oost
 Beheergebied : Waterschap Groot Salland

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton EKR	Macrofauna EKR	Macrophyten EKR	Vis EKR	Totaal stikstof (zonegemiddelde) mg N/l	Totaal fosfaat (zonegemiddelde) mg P/l	Chloride (zonegemiddelde) mg Cl/l	Doorzicht (zonegemiddelde) Meter	Temperatuur (maximum waarde) °C	Zuurgraad (zonegemiddelde)	Zuurschverzadiging (zonegemiddelde) %
Rivieren	R5	NL04_AVERLOSCH-LEIDING	Averlosche Leide	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_BREEBROEKS-LEIDING	Breebroeks Leiding	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_GROOTE-VLOEDGRAVEN	Groote Vloedgraven	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_KOLK-WETERING	Kolkwetering	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_LINDERTE-LEIDING	Linderle Leide	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_MARS-WETERING	Marswetering	S		0,4	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_OOSTERBROEKS-WATER	Oosterbroeks waterleiding	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_RAALTER-WETERING	Raalterwetering	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_RAMELER-LEIDING	Ramelers waterleiding	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_SAL-NIEUWETR-BO	Nieuwe Wetering (bovenloop)	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_SAL-SOESTWTR-BO	Soestwetering (bovenloop)	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_SAL-SOESTWTR-MIDDEN	Soestwetering (middenloop)	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_SAL-ZANDWETERING	Zandwetering	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_WESTERVELDSE-AA	Westerveldse Aa	S		0,4	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL04_WITTEVEENS-LEIDING	Witteveens leiding	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL04_GOOT-GANZEDIEP	Goot/ Ganzendiep	S		0,45	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL04_SAL-NIEUWETR-BE	Nieuwe Wetering (benedenloop)	S		0,45	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL04_SAL-SOESTWTR-BE	Soestwetering (benedenloop)	S		0,45	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
Overig	M1a	NL04_BEENTJESGRAVEN	Beentjesgraven	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL04_BUITEN-REVE	Reeve	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL04_BULDERS-LEIDING	Buldersleiding	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL04_DALMSHOLTER-WATERL	Dalmsholter waterleiding	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL04_EMMERTOCHT-SLOOT	Emmerichsloot	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL04_GROOTE-GRIFT	Groote Grift	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL04_NOORD-ZUIDLEIDING	Noord-Zuidleiding	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL04_STEEN-WETERING	Steenwetering	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL04_STOUWE-LEIDING	Stouwe	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL04_UTWATERINGSKANAAL	Uitwateringskanaal	K		0,6	0,6	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M3	NL04_DEDEMSVAART	Dedemsvaart	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL04_OVERJUSSELSKINL-DE	Overijssels Kanaal (Deventer)	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL04_OVERJUSSELSKINL-ZW	Overijssels Kanaal (Zwolle)	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M8	NL04_KLOOSTERZIELSTRENG	Kloosterzielstreng	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
	M8	NL04_KOSTVERLORENSTRENG	Kostverlorenstreng	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
	M8	NL04_MASTENBROEK	Masterbroek	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
	R7	NL99_VechZwarteWater	Vecht-Zwarte Water	S		0,6	0,6	0,31	2,5	0,14	150		25	6,0-8,5	70-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade			
			Scheepvaart of recreatie	Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering	Andere duurzame activiteiten	
S	NL99_VechtZwarteWater	Vecht-Zwarte Water	X	X		
	NL04_AVERLOSCHE-LEIDING	Averlosche Leide		X	X	
	NL04_BREEBROEKS-LEIDING	Breebroeks Leiding		X	X	
	NL04_GOOT-GANZEDIEP	Goot / Ganzendiep	X	X	X	
	NL04_GROOTE-VLOEDGRAVEN	Groote Vloedgraven		X	X	
	NL04_KOLK-WETERING	Kolkwetering		X	X	
	NL04_LINDERTE-LEIDING	Linderte Leide		X	X	
	NL04_MARS-WETERING	Marswetering		X	X	
	NL04_OOSTERBROEKS-WATER	Oosterbroekswaterleiding		X	X	
	NL04_RAALTER-WETERING	Raalterwetering		X	X	
	NL04_RAMELER-LEIDING	Ramelerwaterleiding		X		
	NL04_SAL-NIEUWETR-BE	Nieuwe Wetering (benedenloop)		X	X	
	NL04_SAL-NIEUWETR-BO	Nieuwe Wetering (bovenloop)		X	X	
	NL04_SAL-SOESTWTR-BE	Soestwetering (benedenloop)		X	X	
	NL04_SAL-SOESTWTR-BO	Soestwetering (bovenloop)		X	X	
	NL04_SAL-SOESTWTR-MIDDEN	Soestwetering (middenloop)		X	X	
	NL04_SAL-ZANDWETERING	Zandwetering		X	X	
	NL04_WESTERVELDSE-AA	Westerveldse Aa		X	X	
NL04_WITTEVEENS-LEIDING	Witteveens leiding		X			

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	onevenredig kostbaar	technisch onhaalbaar		
		te hoge lasten	grondverwerving	maatschappelijk draagvlak	uitvoeringscapaciteit
NL04_BEENTJESGRAVEN	Beentjesgraven			X	X
NL04_BULDERS-LEIDING	Buldersleiding			X	X
NL04_DEDEMSVAART	Dedemsvaart			X	X
NL04_EMMERTOCHT-SLOOT	Emmertochtsloot			X	X
NL04_GOOT-GANZEDIEP	Goot / Ganzendiep			X	X
NL04_MARS-WETERING	Marswetering			X	X
NL04_OVERIJSSLSKNL-DE	Overijssels Kanaal (Deventer)			X	X
NL04_OVERIJSSLSKNL-ZW	Overijssels Kanaal (Zwolle)			X	X
NL04_SAL-NIEUWETR-BE	Nieuwe Wetering (benedenloop)			X	X
NL04_SAL-NIEUWETR-BO	Nieuwe Wetering (bovenloop)			X	X
NL04_SAL-SOESTWTR-BE	Soestwetering (benedenloop)			X	X
NL04_SAL-SOESTWTR-BO	Soestwetering (bovenloop)			X	X
NL04_SAL-ZANDWETERING	Zandwetering			X	X
NL04_STEEN-WETERING	Steenwetering			X	X
NL04_STOUWE-LEIDING	Stouwe			X	X
NL04_WITTEVEENS-LEIDING	Witteveens leiding			X	X
NL99_VechtZwarteWater	Vecht-Zwarte Water	X	X		

Deelstroomgebied : Rijn-Oost
 Beheergebied : Waterschap Rijn en IJssel

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton EKR	Macrofauna EKR	Macrophyten EKR	Vis EKR	Totaal stikstof zomenigheidsde) mg N/l	Totaal fosfaat zomenigheidsde) mg P/l	Chloride zomenigheidsde) mg Cl/l	Doorzicht zomenigheidsde) Meter	Temperatuur (maximum waarde) °C	Zuurgraad zomenigheidsde)	Zuurstofverzadiging zomenigheidsde) %
Rivieren	R5	NL07_0001	Grenskanaal	S		0,45	0,55	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0005	Wehisebeek	S		0,35	0,55	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0007	Keizersbeek	S		0,35	0,55	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0008	Bergerslagbeek	S		0,35	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0009	BovenSlinge	S		0,6	0,6	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0010	Waalse water	S		0,45	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0011	Grote beek	S		0,45	0,55	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0012	Oosterwijksevoed	S		0,35	0,6	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0013	Veengoot	S		0,35	0,6	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0014	BaakseBeek	S		0,6	0,6	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0015	Vierakkerselaak	S		0,35	0,6	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0017	Ramsbeek	S		0,45	0,55	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0019	Leerinkbeek	S		0,35	0,55	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0020	Groenlose Slinge	S		0,45	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0021	Ratumsebeek-Willinkbeek	S		0,6	0,6	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0022	Meibeek-Nieuwe Waterleiding	S		0,35	0,55	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0023	Grote Waterleiding	S		0,35	0,55	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0024	Barchemse Veengoot	S		0,35	0,55	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0025	Eefsebeek	S		0,35	0,55	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0026	Zuidelijk Alwateringskanaal	S		0,35	0,55	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0027	Dommerbeek	S		0,35	0,6	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0029	Buuserbeek	S		0,6	0,6	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0030	Zoddebeek	S		0,45	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0031	Nieuwe Waterleiding	S		0,35	0,55	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0032	Dortherbeek-Oost	S		0,45	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0033	Oude Schipbeek Groteboerswtg	S		0,35	0,6	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0034	Dortherbeek	S		0,45	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL07_0035	Bielheimerbeek	S		0,45	0,55	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL07_0002	Oude Rijn	S		0,6	0,6	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL07_0006	Oude IJssel	S		0,4	0,55	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL07_0016	Berkel	S		0,45	0,55	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL07_0028	Schipbeek	S		0,45	0,6	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
Overig	M3	NL07_0003	Wijdewetering-Zevenaarsewetering	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL07_0004	Didamse Wetering	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL07_0018	Bolksbeek	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade	
			Scheepvaart of recreatie	Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering
S	NL07_0001	Grenskanaal		X
	NL07_0002	Oude Rijn		X
	NL07_0005	Wehsebeek		X
	NL07_0006	Oude IJssel	X	X
	NL07_0007	Keizersbeek		X
	NL07_0008	Bergerslagbeek		X
	NL07_0009	Boven Slinge		X
	NL07_0010	Waalse water		X
	NL07_0011	Grote beek		X
	NL07_0012	Oosterwijksevoed		X
	NL07_0013	Veengoot		X
	NL07_0014	BaakseBeek		X
	NL07_0015	Vierakkerselaak		X
	NL07_0016	Berkel		X
	NL07_0017	Ramsbeek		X
	NL07_0019	Leerinkbeek		X
	NL07_0020	Groenlose Slinge		X
	NL07_0021	Ratumsebeek-Willinkbeek		X
	NL07_0022	Meibeek-Nieuwe Waterleiding		X
	NL07_0023	Grote Waterleiding		X
	NL07_0024	Barchemse Veengoot		X
	NL07_0025	Eefsebeek		X
	NL07_0026	Zuidelijk Afwateringskanaal		X
	NL07_0027	Dommerbeek		X
	NL07_0028	Schipbeek		X
	NL07_0029	Buurserbeek		X
	NL07_0030	Zoddebeek		X
	NL07_0031	Nieuwe Waterleiding		X
	NL07_0032	Dortherbeek-Oost		X
	NL07_0033	Oude Schipbeek Groteboerswtg		X
	NL07_0034	Dortherbeek		X
	NL07_0035	Bielheimerbeek		X

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	natuurlijke omstandigheden	onevenredig kostbaar	technisch onhaalbaar			
		malevering / historische belasting	te hoge lasten	grondverwerving	maatschappelijk draagvlak	synergie met andere beleidsvoornemens	uitvoeringscapaciteit
NL07_0005	Wehsebeek		X		X	X	X
NL07_0006	Oude IJssel		X	X	X	X	X
NL07_0008	Bergerslagbeek	X	X		X	X	
NL07_0010	Waalse water		X	X			
NL07_0011	Grote beek		X	X	X	X	X
NL07_0012	Oosterwijksevoed	X	X	X	X	X	X
NL07_0015	Vierakkerselaak	X	X	X	X	X	X
NL07_0020	Groenlose Slinge		X	X			
NL07_0027	Dommerbeek	X	X	X	X	X	
NL07_0030	Zoddebeek	X	X		X	X	
NL07_0032	Dortherbeek-Oost		X	X			
NL07_0034	Dortherbeek		X	X			
NL07_0035	Bielheimerbeek		X	X			

Deelstroomgebied : Rijn-Oost
 Beheergebied : Waterschap Regge en Dinkel

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					EKR	EKR	EKR	EKR	Totaal stikstof (zomergeremde)	Totaal fosfaat (zomergeremde)	Chloride (zomergeremde)	Doorzicht (zomergeremde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zomergeremde)	Zuursterkverzadiging (zomergeremde)
					Fytoplankton	Macrofauna	Macrofyten	Vis	mg N/l	mg P/l	mg Cl/l	Meter	°C		%
Rivieren	R5	NL05_Azelerbeek	Azelerbeek	S		0,53	0,55	0,55	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Bolscherbeek	Bolscherbeek	S		0,32	0,4	0,38	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Bornsebeek	Bornsebeek	S		0,28	0,35	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Boven_Regge	Boven Regge	S		0,5	0,5	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Broekbeek	Broekbeek	S		0,38	0,45	0,41	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Drienerbeek	Drienerbeek_Koppelleiding	S		0,6	0,55	0,55	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Elsbeek	Elsbeek	S		0,6	0,55	0,55	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Elsenerbeek	Elsenerbeek	S		0,52	0,6	0,52	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Entergraven	Entergraven	S		0,37	0,45	0,45	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Gammelkerbeek	Gammelkerbeek	S		0,52	0,57	0,6	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Geelebeek	Geelebeek	S		0,5	0,5	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Glanerbeek	Glanerbeek	S		0,6	0,55	0,6	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Hagmolenbeek	Hagmolenbeek	S		0,5	0,5	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Hammerwetering	Hammerwetering	K		0,47	0,47	0,43	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Hooge_Laarsleiding	Hooge Laarsleiding	S		0,35	0,43	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Iterbeek	Iterbeek	S		0,39	0,46	0,45	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Lolee	Lolee	S		0,45	0,55	0,45	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Markgraven	Markgraven	S		0,45	0,5	0,45	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Oude_Bornsche_beek	Oude Bornsche beek	S		0,4	0,55	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Poelsbeek	Poelsbeek	S		0,5	0,5	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Puntbeek	Puntbeek	S		0,48	0,47	0,21	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Ruenergerbeek	Ruenergerbeek	S		0,6	0,55	0,6	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL05_Tilgterbeek	Tilgterbeek	S		0,6	0,55	0,6	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL05_Beneden_Regge	Beneden en Midden Regge	S		0,43	0,5	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL05_Boven_Dinkel	Boven Dinkel	S		0,6	0,55	0,6	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL05_Dinkel	Dinkel	S		0,6	0,55	0,6	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL05_Exosche_Aa	Exosche Aa_Doorbraak	S		0,4	0,5	0,45	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL05_Linderbeek	Linderbeek	S		0,35	0,4	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL05_Untere_Dinkel	Untere Dinkel	S		0,6	0,55	0,6	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
Overig	M1a	NL05_Westerbouwland	Westerbouwlandleiding	K		0,6	0,55	0,6	2,5	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M3	NL05_Veeneleiding	Veeneleiding	K	0,6	0,6	0,55	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade	
			Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering	Andere duurzame activiteiten
S	NL05_Azelerbeek	Azelerbeek	X	X
	NL05_Beneden_Regge	Beneden en Midden Regge	X	X
	NL05_Bolscherbeek	Bolscherbeek	X	X
	NL05_Bornsebeek	Bornsebeek	X	X
	NL05_Boven_Dinkel	Boven Dinkel	X	X
	NL05_Boven_Regge	Boven Regge	X	X
	NL05_Broekbeek	Broekbeek	X	X
	NL05_Dinkel	Dinkel	X	X
	NL05_Drienerbeek	Drienerbeek_Koppelleiding	X	X
	NL05_Elsbeek	Elsbeek	X	X
	NL05_Elsenerbeek	Elsenerbeek	X	X
	NL05_Entergraven	Entergraven	X	X
	NL05_Exosche_Aa	Exosche Aa_Doorbraak	X	X
	NL05_Gammelkerbeek	Gammelkerbeek	X	X
	NL05_Geelebeek	Geelebeek	X	X
	NL05_Glanerbeek	Glanerbeek	X	X
	NL05_Hagmolenbeek	Hagmolenbeek	X	X
	NL05_Hooge_Laarsleiding	Hooge Laarsleiding	X	X
	NL05_Itterbeek	Itterbeek	X	X
	NL05_Linderbeek	Linderbeek	X	X
	NL05_Lolee	Lolee	X	X
	NL05_Markgraven	Markgraven	X	X
	NL05_Oude_Bornsche_beek	Oude Bornsche beek	X	X
	NL05_Poelsbeek	Poelsbeek	X	X
	NL05_Ruenbergerbeek	Ruenbergerbeek	X	X
	NL05_Tilligterbeek	Tilligterbeek	X	X
NL05_Untere_Dinkel	Untere Dinkel	X	X	

Motivering Fasering

		technisch onhaalbaar			
Code waterlichaam	Naam waterlichaam	grondvererving	maatschappelijk draagvlak	synergie met andere beleidsvoornemens	uitvoeringscapaciteit
NL05_Azelerbeek	Azelerbeek	X	X	X	X
NL05_Beneden_Regge	Beneden en Midden Regge	X	X	X	X
NL05_Bolscherbeek	Bolscherbeek	X	X	X	X
NL05_Bornsebeek	Bornsebeek	X	X	X	X
NL05_Boven_Dinkel	Boven Dinkel	X	X	X	X
NL05_Boven_Regge	Boven Regge	X	X	X	X
NL05_Broekbeek	Broekbeek	X	X	X	X
NL05_Dinkel	Dinkel	X	X	X	X
NL05_Drienerbeek	Drienerbeek_Koppelleiding	X	X	X	X
NL05_Elsbeek	Elsbeek	X	X	X	X
NL05_Elsenerbeek	Elsenerbeek	X	X	X	X
NL05_Entergraven	Entergraven	X	X	X	X
NL05_Exosche_Aa	Exosche Aa_Doorbraak	X	X	X	X
NL05_Gammelkerbeek	Gammelkerbeek	X	X	X	X
NL05_Geelebeek	Geelebeek	X	X	X	X
NL05_Glanerbeek	Glanerbeek	X	X	X	X
NL05_Hagmolenbeek	Hagmolenbeek	X	X	X	X
NL05_Hammerwetering	Hammerwetering	X	X	X	X
NL05_Hooge_Laarsleiding	Hooge Laarsleiding	X	X	X	X
NL05_Itterbeek	Itterbeek	X	X	X	X
NL05_Linderbeek	Linderbeek	X	X	X	X
NL05_Lolee	Lolee	X	X	X	X
NL05_Markgraven	Markgraven	X	X	X	X
NL05_Oude_Bornsche_beek	Oude Bornsche beek	X	X	X	X
NL05_Poelsbeek	Poelsbeek	X	X	X	X
NL05_Ruenbergerbeek	Ruenbergerbeek	X	X	X	X
NL05_Tilligterbeek	Tilligterbeek	X	X	X	X
NL05_Untere_Dinkel	Untere Dinkel	X	X	X	X
NL05_Veeneleiding	Veeneleiding	X	X	X	X

Deelstroomgebied : Rijn-Oost
 Beheergebied : Waterschap Reest en Wieden

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton	Macrofauna	Macrofyten	Vis	Totaal stikstof (zonegemiddelde)	Totaal fosfaat (zonegemiddelde)	Chloride (zonegemiddelde)	Doorzicht (zonegemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zonegemiddelde)	Zuurafverzadiging (zonegemiddelde)
					EKR	EKR	EKR	EKR	mg NI	mg P/I	mg Cl/I	Meter	°C		%
Rivieren	R5	NL35_Oude_Diep	Oude Diep	S		0,4	0,4	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL35_Oude_Vaart	Oude Vaart	S		0,4	0,4	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL35_Vledder_Aa	Vledder Aa	S		0,4	0,4	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL35_Wapserveensche_Aa	Wapserveensche Aa	S		0,4	0,5	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL35_Wold_Aa	Wold Aa	S		0,4	0,5	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R12	NL35_Reest	Reest	S		0,4	0,3	0,6	4	0,14	150		25	4,5-6,5	70-120
	R6	NL99_MEPELERDIEP	Meppelerdiep	S		0,4	0,4	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
Meren	M27	NL35_Boezem	Boezem	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
Overig	M3	NL35_Drentse_kanalen	Drentse kanalen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade
S	NL35_Oude_Diep	Oude Diep	X
	NL35_Oude_Vaart	Oude Vaart	X
	NL35_Reest	Reest	X
	NL35_Vledder_Aa	Vledder Aa	X X
	NL35_Wapserveensche_Aa	Wapserveensche Aa	X
	NL35_Wold_Aa	Wold Aa	X X
	NL99_Meppelerdiep	Meppelerdiep	X

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	natuurlijke omstandigheden	onevenredig kostbaar	technisch onhaalbaar		
		trage effecten maatregelen	te hoge lasten	grondverwerving	maatschappelijk draagvlak	synergie met andere beleidsvoornemens
NL35_Boezem	Boezem	X	X			X
NL35_Drentse_kanalen	Drentse kanalen		X			X X
NL35_Oude_Diep	Oude Diep			X	X	X X
NL35_Oude_Vaart	Oude Vaart			X	X	X X
NL35_Reest	Reest			X	X	X X
NL35_Vledder_Aa	Vledder Aa			X	X	X X
NL35_Wapserveensche_Aa	Wapserveensche Aa			X	X	X X
NL35_Wold_Aa	Wold Aa			X	X	X X
NL99_Meppelerdiep	Meppelerdiep			X	X	X X

Deelstroomgebied : Rijn-Midden
 Beheergebied : Waterschap Veluwe

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SV/K	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton EKR	Macrofauna EKR	Macrofyten EKR	Vis EKR	Totaal stikstof (zomegemiddelde) mg N/l	Totaal fosfaat (zomegemiddelde) mg P/l	Chloride (zomegemiddelde) mg Cl/l	Meer (zomegemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde) °C	Zuurgraad (zomegemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zomegemiddelde) %
Rivieren	R5	NL08_01	Schulterbeek	K		0,5	0,55	0,46	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL08_02	Veldbeek	S		0,6	0,55	0,42	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL08_03	Hierdensebeek	S		0,79	0,53	0,51	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL08_04	Puttenerbeek	K		0,5	0,79	0,31	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL08_07	Griit	K		0,5	0,52	0,53	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL08_11	Fliert	S		0,5	0,54	0,48	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL08_13	Voorsterbeek	K		0,5	0,53	0,51	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL08_14	Voorstondense Beek	K		0,5	0,57	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
Meren	M14	NL08_15	Oude IJssel	S	0,77	0,5	0,47	0,42	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120
	M20	NL08_12	Bussloo	K	0,6	0,5	0,46	0,56	0,9	0,03	200	0,9	25	6,5-8,5	60-120
Overig	M3	NL08_06	Watergangen Oosterwolde	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL08_09	Weteringen	K	0,69	0,79	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,9	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL08_16	Lage Leiding	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,9	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL08_05	Stadsgracht Elburg	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
M6a	NL08_08	Apeldoorns Kanaal	K	0,66	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120	
M6a	NL08_10	Toevoerkanaal	K	0,6	0,7	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120	

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade	Milieu in bredere zin
S	NL08_02	Veldbeek	X	X
	NL08_03	Hierdensebeek	X	X
	NL08_11	Fliert	X	X
	NL08_15	Oude IJssel	X	X

Motivering Fasering

		onevenredig kostbaar
Code waterlichaam	Naam waterlichaam	te hoge lasten
NL08_01	Schuitenbeek	X
NL08_05	Stadsgracht Elburg	X
NL08_06	Watergangen Oosterwolde	X
NL08_07	Grift	X
NL08_08	Apeldoorns Kanaal	X
NL08_09	Weteringen	X
NL08_10	Toevoerkanaal	X
NL08_12	Bussloo	X
NL08_14	Voorstondense Beek	X
NL08_16	Lage Leiding	X

Deelstroomgebied : Rijn-Midden
 Beheergebied : Waterschap Zuiderzeeland

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SV/K	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton EKR	Macrofauna EKR	Macrofyten EKR	Vis EKR	Totaal stikstof (zomegemiddelde) mg N/l	Totaal fosfaat (zomegemiddelde) mg P/l	Chloride (zomegemiddelde) mg Cl/l	Doorzicht (zomegemiddelde) Meter	Temperatuur (maximum waarde) °C	Zuurgraad (zomegemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zomegemiddelde) %
Meren	M14	NL37_Bovenwater	Bovenwater	K	0.40	0.31	0.53	0.25	2	0.2	200		25		60-120
	M14	NL37_Harderbroek	Harderbroek	K	0.34	0.24	0.39	0.18	2	0.25	200		25		60-120
	M14	NL37_Lepelaarplassen	Lepelaarplassen	K	0.37	0.24	0.26	0.18	2	1.3	200		25		60-120
	M14	NL37_Oostvaardersplassen	Oostvaardersplassen	S	0.37	0.24	0.26	0.18	2.5	0.3	200		25		60-120
	M14	NL37_X	Vollenhover- en Kadoelermeer	S	0.6	0.45	0.45	0.38	2	0.1	200		25		60-120
	M20	NL37_Noordplassen	Noordplassen	K	0.60	0.36	0.42	0.39	2	0.1	400		25		60-120
Overig	M20	NL37>Weerwater	Weerwater	K	0.44	0.46	0.39	0.48	1	0.1	200		25		60-120
	M3	NL37_ABC1	Tochten ABC1	K	0.6	0.6	0.6	0.6	2	0.15	200		25		40-120
	M3	NL37_ABC2	Tochten ABC2	K	0.6	0.6	0.6	0.6	2.5	0.15	200		25		40-120
	M3	NL37_DE	Tochten DE	K	0.6	0.6	0.6	0.6	5	0.3	400		25		40-120
	M3	NL37_FGK	Tochten FGK	K	0.6	0.6	0.6	0.6	4.5	0.2	500		25		40-120
	M3	NL37_H	Tochten H	K	0.6	0.6	0.6	0.6	3.5	0.1	400		25		40-120
	M3	NL37_J	Tochten J	K	0.6	0.6	0.6	0.6	7.5	0.2	500		25		40-120
	M3	NL37_LMNOP	Tochten lage afdeling NOP	K	0.6	0.6	0.6	0.6	5	0.2	400		25		40-120
	M3	NL37_Q	Tochten hoge afdeling NOP	K	0.6	0.6	0.6	0.6	5	0.2	200		25		40-120
	M6b	NL37_RS	Vaarten NOP	K	0.6	0.6	0.6	0.6	3.8	0.15	300		25		40-120
	M6b	NL37_U	Vaarten hoge afdeling ZOF	K	0.6	0.6	0.6	0.6	2.5	0.1	200		25		40-120
	M6b	NL37_V	Vaarten lage afdeling ZOF	K	0.6	0.6	0.6	0.6	3.8	0.2	500		25		40-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering
S	NL37_Oostvaardersplassen	Oostvaardersplassen	X
	NL37_X	Vollenhover- en Kadoelermeer	X

Motivering Fasering

		onevenredig kostbaar		technisch onhaalbaar		
Code waterlichaam	Naam waterlichaam	ontschrijvingstermijnen	te hoge lasten	grondvererving	synergie met andere beleidsvoorname	uitvoeringscapaciteit
NL37_ABC1	Tochten ABC1	X	X	X		X
NL37_ABC2	Tochten ABC2	X	X	X		X
NL37_DE	Tochten DE	X	X	X		X
NL37_FGIK	Tochten FGIK	X	X	X		X
NL37_H	Tochten H	X	X	X		X
NL37_J	Tochten J	X	X	X		X
NL37_LMNOP	Tochten lage afdeling NOP	X	X	X		X
NL37_Noordeplassen	Noordeplassen	X	X		X	
NL37_Q	Tochten hoge afdeling NOP	X	X	X		X
NL37_RS	Vaarten NOP	X	X	X		
NL37_Weerwater	Weerwater		X		X	

Deelstroomgebied : Rijn-Midden
 Beheergebied : Waterschap Vallei en Eem

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	Status	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton EKR	Macrofauna EKR	Macrofyten EKR	Vis EKR	Totaal stikstof (zomergemiddelde) mg NI	Totaal fosfaat (zomergemiddelde) mg PII	Chloride (zomergemiddelde) mg ClI	Meer (zomergemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde) °C	Zuiggraad (zomergemiddelde)	Zuurafverzaging (zomergemiddelde) %
Rivieren	R4	NL10-0001	Heelsumse Beek	S		0,6	0,6	0,45	4	0,12	40		18	4,5-8,0	50-100
	R4	NL10-0006	Modderbeek	S		0,4	0,4	0,4	4	0,12	40		18	4,5-8,0	50-100
	R4	NL10-0007	Grote Valkse Beek	S		0,35	0,30	0,30	4	0,12	40		18	4,5-8,0	50-100
	R4	NL10-0008	Kleine Barneveldse Beek	S		0,35	0,55	0,35	4	0,12	40		18	4,5-8,0	50-100
	R4	NL10-0012	Moorsterbeek	S		0,4	0,4	0,35	4	0,12	40		18	4,5-8,0	50-100
	R5	NL10-0003	Zijdewetering	K		0,3	0,40	0,15	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL10-0004	Lunterse Beek	S		0,4	0,4	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL10-0005	Heiligenbergerbeek	S		0,45	0,45	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL10-0009	Middenloop Barneveldse Beek	S		0,45	0,5	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL10-0011	Esvelderbeek	S		0,45	0,4	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R5	NL10-0013	Hoewelakense Beek	S		0,35	0,5	0,3	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL10-0002	Valleikanaal	S		0,45	0,6	0,35	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL10-0010	Benedenloop Barneveldse Beek	S		0,50	0,45	0,45	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R7	NL10-0014	Eem	S		0,3	0,6	0,3	2,5	0,14	150		25	6,0-8,5	70-120
Overig	M3	NL10-0015	Wiel	K	0,6	0,6	0,5	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL10-0016	Eemnesservaart	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL10-0017	Noordewetering	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,4	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL10-0018	Haarse Wetering	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M7b	NL10-0019	Arkervaart	K	0,6	0,6	0,1	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade
S	NL10-0001	Heelsumse Beek	Milieu in bredere zin Scheepvaart of recreatie Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering Andere duurzame activiteiten
	NL10-0004	Lunterse Beek	X
	NL10-0006	Modderbeek	X X
	NL10-0007	Grote Valkse Beek	X
	NL10-0008	Kleine Barneveldse Beek	X X
	NL10-0009	Middenloop Barneveldse Beek	X X
	NL10-0010	Benedenloop Barneveldse Beek	X X
	NL10-0011	Esvelderbeek	X
	NL10-0013	Hoewelakense Beek	X
	NL10-0014	Eem	X X
	NL10-0002	Valleikanaal	X X
	NL10-0005	Heiligenbergerbeek	X
NL10-0012	Moorsterbeek	X	

Motivering Fasering

		natuurlijke omstandigheden		technisch onhaalbaar	Anders
Code waterlichaam	Naam waterlichaam	nalevering / historische belasting	trage effecten maatregelen	maatschappelijk draagvlak	anders
NL10-0004	Lunterse Beek	X	X		X
NL10-0006	Modderbeek	X	X		X
NL10-0007	Grote Valkse Beek	X	X		
NL10-0008	Kleine Bameveldse Beek	X	X		
NL10-0009	Middenloop Bameveldse Beek	X	X		X
NL10-0010	Benedenloop Bameveldse Beek	X	X		
NL10-0012	Moorsterbeek	X	X		
NL10-0015	Wiel	X			X
NL10-0016	Eemnesservaart				X
NL10-0017	Noordenwetering				X
NL10-0018	Haarse Wetering				X
NL10-0019	Arkervaart		X	X	X

Deelstroomgebied : Rijn-West
Beheergebied : Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen											
					EKR	Macrolauna	Macrofyten	V/a	Totaal stikstof (zome/gemiddelde)	Totaal fosfaat (zome/gemiddelde)	Chloride (zome/gemiddelde)	Doorzicht (zome/gemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zome/gemiddelde)	Zuurafveradriging (zome/gemiddelde)					
Meien	M14	NL12_202	watennijk 't Twiske	K	0,5	0,4														
	M14	NL12_410	watennijk Heehugowaard Stad van de Zon	K																
	M14	NL12_420	watennijk polder Oosterdel +	K																
	M14	NL12_810	watervelden Weste duinen / PWN	K																
	M14	NL12_820	watervelden duingebied Zuid NHH	S																
	M14	NL12_830	watervelden duingebied Noord NHH +	S																
	M14	NL12_840	watervelden duingebied Texel	S																
	M20	NL12_201	Alkmaardermeer	K	0,5	0,4	0,5	0,5	1,1	0,1	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120					
	M20	NL12_401	Geestmeambacht	K	0,5	0,4	0,5	0,5	1,1	0,1	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120					
	M30	NL12_130	watervelden Amstelmeerboezem +	K	0,6	0,4	0,5	0,5	1,8	0,22	300-3000	0,9	25	6,0-9,0	60-120					
M30	NL12_340	watervelden Wijde womer	K	0,6	0,4	0,5	0,5	1,8	0,22	300-3000	0,9	25	6,0-9,0	60-120						
M30	NL12_501	Amstelmeer	K																	
M30	NL12_510	watervelden Wieingermeer West +	K	0,6	0,4	0,5	0,5	1,8	0,22	300-3000	0,9	25	6,0-9,0	60-120						
M30	NL12_530	watervelden polder Wieingerwaard	K	0,6	0,4	0,5	0,5	1,8	0,22	300-3000	0,9	25	6,0-9,0	60-120						
M30	NL12_540	watervelden Anna Paulownapolder laag	K	0,6	0,4	0,5	0,5	1,8	0,22	300-3000	0,9	25	6,0-9,0	60-120						
M30	NL12_610	watervelden polder Eijeland +	K	0,6	0,4	0,5	0,5	1,8	0,22	300-3000	0,9	25	6,0-9,0	60-120						
M30	NL12_620	watervelden Waal en Burg en het Noorden +	K	0,6	0,4	0,5	0,5	1,8	0,22	300-3000	0,9	25	6,0-9,0	60-120						
M30	NL12_630	watervelden Gemeenschappelijke polders +	K	0,6	0,4	0,5	0,5	1,8	0,22	300-3000	0,9	25	6,0-9,0	60-120						
M31	NL12_520	watervelden Wieingermeer Oost +	K	0,5	0,4	0,5	0,5	2,9	0,22	10000	0,9	25	7,5-9,0	60-120						
M31	NL12_780	watervelden Harge polder +	K	0,5	0,4	0,5	0,5	2,9	0,22	10000	0,9	25	7,5-9,0	60-120						
Oveig	M1a	NL12_560	watervelden Wieingen +	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150	25	5,5-8,5	35-120						
	M3	NL12_311	watervelden de Schermer Noord	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_312	watervelden de Schermer Zuid	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_320	watervelden Beemster	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_330	watervelden Pumer +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_415	watervelden polder Heehugowaard	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_425	watervelden polder Geestmeambacht	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_430	watervelden polder Schagekogge +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_440	watervelden polder Vier Noorder Koogen 2-20	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_445	watervelden polder Vier Noorder Koggen 3-70	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_450	watervelden polder Grootslag +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_460	watervelden polder Dieban	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_470	watervelden Oostepolder +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_480	watervelden polder Westekogge	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_490	watervelden polder Usem	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_550	watervelden Anna Paulownapolder hoog	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_710	watervelden Uitgeest + en Heemskerkpolder +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_720	watervelden Castoumpolder +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_730	watervelden Groot Limpe polder +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_740	watervelden Oostzijpolder	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_750	watervelden polder Edmondemeer +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_755	watervelden Sammerpolder +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_760	watervelden polder Bergemeer +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M3	NL12_770	watervelden Verenigde polder +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M6b	NL12_140	watervelden VRNKboezem +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M7b	NL12_110	watervelden Schemerboezem Noord +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M7b	NL12_120	watervelden Schemerboezem Zuid +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120					
	M10	NL12_210	watennijk Eilandspolder +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120					
	M10	NL12_220	watennijk Wormer en IJpeveld	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120					
	M10	NL12_230	watervelden polder Zeevang +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120					
	M10	NL12_240	watennijk Kommermeer Woudpolder	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120					
	M10	NL12_250	watennijk polder Westzaan	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120					
	M10	NL12_260	watennijk Waterland +	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120					
	M10	NL12_280	watervelden polder Assendelft (NW)	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120					

Motivering status : beheerdgebied Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
[PM]

Motivering Fasering

		onevenredig kostbaar	technisch onhaalbaar
		te hoge lasten	uitvoeringscapaciteit
Code waterlichaam	Naam waterlichaam		
NL12_110	waterdelen Schermerboezem-Noord +	X	X
NL12_120	waterdelen Schermerboezem-Zuid +	X	X
NL12_130	waterdelen Amstelmeerboezem +	X	X
NL12_140	waterdelen VRNK-boezem +	X	X
NL12_201	Alkmaardermeer	X	X
NL12_202	waterrijk 't Twiske	X	X
NL12_210	waterrijk Eilandspolder +	X	X
NL12_220	waterrijk Wormer- en Jisperveld	X	X
NL12_230	waterdelen polder Zeevang +	X	X
NL12_240	waterrijk Krommenieer Woudpolder	X	X
NL12_250	waterrijk polder Westzaan	X	X
NL12_260	waterrijk Waterland +	X	X
NL12_280	waterdelen polder Assendelft (NW)	X	X
NL12_312	waterdelen de Schermer-Zuid	X	X
NL12_320	waterdelen Beemster	X	X
NL12_330	waterdelen Purmer +	X	X
NL12_340	waterdelen Wijdewormer	X	X
NL12_401	Geestmerambacht	X	X
NL12_410	waterrijk Heerhugowaard Stad van de Zon	X	X
NL12_415	waterdelen polder Heerhugowaard	X	X
NL12_420	waterrijk polder Oosterdel +	X	X
NL12_425	waterdelen polder Geestmerambacht	X	X
NL12_430	waterdelen polders Schagerkogge +	X	X
NL12_440	waterdelen polder Vier Noorder Koggen -2,20	X	X
NL12_445	waterdelen polder Vier Noorder Koggen -3,70	X	X
NL12_450	waterdelen polder Grootslag +	X	X
NL12_460	waterdelen polder Drieban	X	X
NL12_470	waterdelen Oosterpolder +	X	X
NL12_480	waterdelen polder Westerkogge	X	X
NL12_490	waterdelen polder Ursem	X	X
NL12_501	Amstelmeer	X	X
NL12_510	waterdelen Wieringermeer-West +	X	X
NL12_520	waterdelen Wieringermeer-Oost +	X	X
NL12_530	waterdelen polder Wieringerwaard	X	X
NL12_540	waterdelen Anna Paulownapolder laag	X	X
NL12_550	waterdelen Anna Paulownapolder hoog	X	X
NL12_560	waterdelen Wieringen +	X	X
NL12_610	waterdelen polder Eijerland +	X	X
NL12_620	waterdelen Waal en Burg en het Noorden +	X	X
NL12_630	waterdelen Gemeenschappelijke polders +	X	X
NL12_710	waterdelen Uitgeester- en Heemskerkerbroekpolder +	X	X
NL12_720	waterdelen Castricummerpolder +	X	X
NL12_730	waterdelen Groot-Limmerpolder +	X	X
NL12_740	waterdelen Oosterzijpolder	X	X
NL12_750	waterdelen polders Egmondermeer +	X	X
NL12_755	waterdelen Sammerspolder +	X	X
NL12_760	waterdelen polders Bergermeer +	X	X
NL12_770	waterdelen Verenigde polders +	X	X
NL12_780	waterdelen Hargerpolder +	X	X
NL12_810	waterdelen Westerduinen/PWN	X	X

Deelstroomgebied : Rijn-West
 Beheergebied : Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton	Macrofauna	Macrophyten	Mis	Totaal stikstof (zomegemiddelde)	Totaal fosfaat (zomegemiddelde)	Chloride (zomegemiddelde)	Doorzicht (zomegemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zomegemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zomegemiddelde)
					EKR	EKR	EKR	EKR	mg N/l	mg P/l	mg Cl/l	Meter	°C		%
Meren	M14	NL11_4_1	Naardermeer	N	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120
	M20	NL11_3_1	Sloterplas	K	0,6	0,5	0,51	0,51	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL11_3_2	Gaasperplas	K	0,6	0,5	0,6	0,6	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL11_3_3	Ouderkerkerplas	K	0,6	0,5	0,51	0,53	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL11_3_4	Vinkeveense Plassen	K	0,6	0,5	0,6	0,6	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL11_3_6	Spiegelplas	K	0,6	0,54	0,6	0,6	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL11_3_7	Wijde Blik	K	0,6	0,52	0,6	0,52	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL11_3_8	Grote Maarsveense Plas	K	0,6	0,56	0,6	0,59	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL11_3_9	Waterleidingplas	K	0,6	0,5	0,51	0,55	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M27	NL11_5_1	Loosdrechtse Plassen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL11_5_3	Loenderveen Oost	K	0,6	0,5	0,51	0,58	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL11_5_4	Terra Nova	K	0,6	0,5	0,51	0,38	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL11_6_1	Ster en Zodden	K	0,6	0,51	0,51	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL11_6_2	Hollands Ankeveense plassen	K	0,6	0,6	0,6	0,59	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL11_6_3	Sichtse Ankeveense Plassen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL11_6_4	Kortenhoefse Plassen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL11_6_5	Molenpolder en Tienhovense Plassen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M30	NL11_7_1	Botshol	K	0,6	0,4	0,6	0,45	1,8	0,11	300	0,9	25	6,0-9,0	60-120
	M30	NL11_7_2	Noorder Uplas	K	0,6	0,52	0,56	0,54	1,8	0,11	300	0,9	25	6,0-9,0	60-120
Overig	M6a	NL11_2_2	Vaarten Vechstreek	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M6b	NL11_1_1	Amstellandboezem	S	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M6b	NL11_2_1	Vaarten Amsterdam	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M7b	NL11_1_2	Vecht	S	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M10	NL11_2_3	Vaarten Ronde Venen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL11_2_4	Vaarten Zevenhoven	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL11_2_5	Vaarten Ronde Hoep	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,22	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL11_2_6	Vaarten Westeramstel	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL11_2_7	Vaarten GrootMijdrecht	K	0,6	0,6	0,6	0,46	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL11_8_1	Tussenboezem Vinkeveena	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL11_8_2	Tussenboezem Vinkeveen b	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade	
			Scheepvaart of recreatie	Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering
S	NL11_1_1	Amstellandboezem	X	X
	NL11_1_2	Vecht	X	X

Motivering Fasering

		natuurlijke omstandigheden		technisch onhaalbaar					Anders
Code waterlichaam	Naam waterlichaam	trage effecten maatregelen	anders	grondverwerving	maatschappelijk draagvlak	synergie met andere beleidsvoorkeuren	uitvoeringscapaciteit	anders	anders
NL11_1_1	Amstelandoezem							X	
NL11_1_2	Vecht						X		
NL11_2_1	Vaarten Amsterdam				X				
NL11_2_2	Vaarten Vechtstreek			X					
NL11_2_3	Vaarten Ronde Venen	X							
NL11_2_4	Vaarten Zevenhoven			X					
NL11_2_5	Vaarten Ronde Hoep			X					
NL11_2_6	Vaarten Westeramstel			X					
NL11_2_7	Vaarten Groot Mijdrecht			X					
NL11_3_1	Sloterplas				X				X
NL11_3_2	Gaasperplas					X			
NL11_3_3	Ouderkerkerplas	X						X	
NL11_3_4	Vinkeveense Plassen	X							
NL11_3_6	Spiegelplas				X				
NL11_3_7	Wijde Blik	X							
NL11_3_9	Waterleidingplas							X	
NL11_4_1	Naardemeer		X						
NL11_5_1	Loosdrechtse Plassen				X		X		X
NL11_5_3	Loenderveen Oost	X							
NL11_5_4	Terra Nova	X							
NL11_6_1	Ster en Zodden						X		
NL11_6_2	Hollands Ankeveense plassen				X		X		
NL11_6_3	Stichtse Ankeveense Plassen				X				
NL11_6_4	Kortenhoefse Plassen				X		X		
NL11_6_5	Molenpolder en Tienhovense Plassen					X			
NL11_7_1	Botshol						X		
NL11_7_2	Noorder IJplas							X	
NL11_8_1	Tussenboezem Vinkeveen a						X		
NL11_8_2	Tussenboezem Vinkeveen b	X							

Deelstroomgebied : Rijn-West
 Beheergebied : Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SV/K	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen							
					EKR	EKR	EKR	EKR	Totaal stikstof (zomergemiddelde)	Totaal fosfaat (zomergemiddelde)	Chloride (zomergemiddelde)	Doorzicht (zomergemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zomergemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde)	
					Fytoplankton	Macrofauna	Macrofyten	V/is	mg N/l	mg P/l	mg Cl/l	Meter	OC		%	
Rivieren	R6	NL14_2	Kromme Rijn	S		0,56	0,58	0,44	4	0,14	150		25		5,5-8,5	70-120
Overig	M1a	NL14_1	Langbroekerwetering	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25		5,5-8,5	35-120
	M1a	NL14_19	Gerverscoop	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25		5,5-8,5	35-120
	M1a	NL14_3	Westerlaak	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25		5,5-8,5	35-120
	M1a	NL14_32	Houtenswetering	K		0,51	0,44	0,46	2,4	0,22	150		25		5,5-8,5	35-120
	M1a	NL14_4	Honswijk	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25		5,5-8,5	35-120
	M1a	NL14_6	Ravenswetering	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25		5,5-8,5	35-120
	M3	NL14_12	De Pleijt	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_13	De Koekoek	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_15	Bijveld	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_18	Galecoop	K	0,6	0,55	0,44	0,55	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_21	Ouwenaar-Haarrijn	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_23	Snelrewaard	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_24	Lange Linschoten	S	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_25	Montfoortse Vaart	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_31	Kamerik Teijlingens	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_5	Bitsse Grift	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_8	Binnenstad Utrecht	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M3	NL14_9	Maartensdijk	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M6b	NL14_10	Hollandse IJssel	S	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M6b	NL14_16	Leidsche Rijn	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M6b	NL14_27	Oude Rijn	S	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M7b	NL14_7	Menwedekanaal	K	0,6	0,54		0,48	3,8	0,25	300	0,65	25		5,5-8,5	40-120
	M8	NL14_26	Meijepolder	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25		5,5-8,0	35-120
	M8	NL14_28	Zegveld	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25		5,5-8,0	35-120
	M8	NL14_30	Kockengen	K		0,5	0,46	0,5	2,4	0,22	300		25		5,5-7,5	35-120
	M10	NL14_11	De Keulevaart	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,0	40-120
	M10	NL14_20	De Tol	K	0,6	0,55	0,55	0,54	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,0	40-120
	M10	NL14_22	Wiericke's	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,0	40-120
	M10	NL14_29	Grecht	S	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25		5,5-8,0	40-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade			
			Scheepvaart of recreatie	Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering	Andere duurzame activiteiten	
S	NL14_10	Hollandse IJssel	X	X	X	
	NL14_2	Kromme Rijn		X		
	NL14_24	Lange Linschoten		X		
	NL14_27	Oude Rijn	X	X		
	NL14_29	Grecht	X	X		

Motivering Fasering

		onevenredig kostbaar	technisch onhaalbaar				Anders
Code waterlichaam	Naam waterlichaam	te hoge lasten	grondverwerving	maatschappelijk draagvlak	synergie met andere beleidsvoorkeuren	anders	anders
NL14_1	Langbroekerwetering		X	X		X	
NL14_10	Hollandse IJssel	X	X	X			
NL14_11	De Keulevaart					X	
NL14_12	De Pleijt	X	X	X	X	X	
NL14_13	De Koekoek	X	X	X	X	X	
NL14_15	Bijveld		X	X		X	
NL14_16	Leidsche Rijn	X	X	X	X	X	
NL14_18	Galecop	X	X	X	X		
NL14_19	Gerverscop	X	X	X	X	X	
NL14_2	Kromme Rijn	X	X	X	X	X	
NL14_20	De Tol	X	X	X		X	
NL14_21	Ouwenaar-Haarrijn		X	X	X		
NL14_22	Wiericke's	X	X	X		X	
NL14_23	Snelrewaard		X	X	X	X	
NL14_24	Lange Linschoten	X	X	X		X	
NL14_25	Montfoortse Vaart	X	X	X		X	X
NL14_26	Meijepolder	X	X	X	X	X	
NL14_27	Oude Rijn	X	X	X		X	
NL14_28	Zegveld		X	X	X	X	
NL14_29	Grecht					X	
NL14_3	Westerlaak		X	X		X	
NL14_30	Kockengen		X	X	X	X	
NL14_31	Kamerik Teijngens		X	X		X	
NL14_32	Houtensewetering	X	X	X		X	
NL14_4	Honswijk	X	X	X		X	
NL14_5	Billse Grift		X	X	X		
NL14_6	Ravensewetering	X	X	X	X	X	
NL14_7	Merwedekanaal	X	X	X	X	X	
NL14_8	Binnenstad Utrecht		X	X	X	X	
NL14_9	Maartensdijk	X	X	X	X	X	

Deelstroomgebied : Rijn-West
Beheergebied : Hoogheemraadschap van Rijnland

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteits-elementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteits-elementen				Fysisch-Chemische kwaliteits-elementen						
					Fytoplankton EKR	Macrofauna EKR	Macrophyten EKR	Vis EKR	Totaal stikstof (zomergemiddelde) mg N/l	Totaal fosfaat (zomergemiddelde) mg P/l	Chloride (zomergemiddelde) mg Cl/l	Meer (zomergemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zomergemiddelde)	Zuursterkte (zomergemiddelde) %
Meren	M14	NL13_14	Vogelplas Sterrevaart	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,44	200	0,45	25	5,5-8,5	60-120
	M20	NL13_01	t.Joppe	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL13_02	Vlieland	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL13_03	Zegerplas	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL13_04	Nieuwe Meer	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL13_05	Valkenburgse Meer	K	0,6	0,6	0,6	0,6	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL13_09	Broekvelden Vellenbroek	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,2	0,03	200	2,9	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL13_10	Zoetermeerse Plas	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,09	300	1,1	25	6,5-8,5	60-120
	M23	NL13_17	Meijndel	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,6	0,1	200	0,9	25	6,5-8,5	60-120
	M23	NL13_35	Zuid-Kennemerland	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,5	0,1	200	0,9	25	6,5-8,5	60-120
	M23	NL13_36	Amsterdamse Waterleidingduinen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,6	0,1	200	0,9	25	6,5-8,5	60-120
	M23	NL13_37	Berkheide	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,3	0,1	200	0,9	25	6,5-8,5	60-120
	M27	NL13_06	Kagerplassen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,06	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL13_07	Westinderplassen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,06	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL13_08	Brassemmermeer en Wijde Aa	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,06	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL13_11	Reeuwijkse Plassen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,06	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL13_12	Langeraarsee Plassen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,06	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL13_13	Amstelveense Poel	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,06	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL13_20	Nieuwkoopse Plassen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,06	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M30	NL13_16	Spaarne, Mooie Nel en Liede	S	0,6	0,4	0,6	0,6	3,8	0,25	200	0,6	27,5	9,0-9,5	40-120
	M30	NL13_25	VaartHaarlemmermeerpolder	K	0,6	0,4	0,6	0,6	3,5	0,39	200	0,45	27,5	9,0-9,5	40-120
	M30	NL13_26	VaartNieuwe Driemanspolder	K	0,6	0,4	0,6	0,6	3,9	0,22	200	0,6	27,5	6,0-9,0	40-120
	M30	NL13_27	VaartPolder de Noordplas	K	0,6	0,4	0,6	0,6	3,9	0,22	200	0,6	27,5	9,0-9,5	40-120
	M30	NL13_31	VaartHoutrakpolder	K	0,6	0,4	0,6	0,6	5	1	200	0,45	27,5	9,0-9,5	40-120
	M30	NL13_42	Noordelijk deel RingvaartHaarlemmermeer	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	200	0,6	27,5	9,0-9,5	40-120
Overig	M3	NL13_28	VaartPolder Vierambacht	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL13_29	VaartWassenaarschepolder	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL13_33	VaartPolder Nieuwkoop	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL13_46	Wateringen Wassenaar en Valkenburg	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL13_44	Does en omliggende kanalen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL13_47	Trekvaartstelsel	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M6b	NL13_43	Aarkanaal, Leidse Vaarten Drecht	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M7b	NL13_38	Gouwe en oostelijk deel Oude Rijn	S	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M7b	NL13_39	Vliet Rijn-Schiekanaal, Oude Rijn tot tui	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M7b	NL13_40	Westelijk deel RingvaartHaarlemmermeer	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M7b	NL13_41	Oostelijk deel RingvaartHaarlemmermeer	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M8	NL13_18	De Wijk	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
	M8	NL13_19	Polder Steijn + weidegebied	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
	M10	NL13_21	Gouwepolder	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL13_22	Veender- en Lijkerpolder	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL13_23	Aalsmeer	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL13_30	VaartReeuwijk en Sluipwijk	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL13_32	VaartPolder Bloemendaal	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL13_34	VaartZuid- en Noordinderpolder	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120
	M10	NL13_45	Brakke vaarten zuidelijk veengebied	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120

Motivering status

[PM]

beheergebied Hoogheemraadschap van Rijnland

Motivering fasering

[PM]

beheergebied Hoogheemraadschap van Rijnland

Deelstroomgebied : Rijn-West
 Beheergebied : Hoogheemraadschap van Delfland

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton	Macrofauna	Macrophyten	Mis	Totaal stikstof (zonegemiddelde)	Totaal fosfaat (zonegemiddelde)	Chloride (zonegemiddelde)	Doorzicht (zonegemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zonegemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zonegemiddelde)
					ER	ER	ER	ER	mg N/l	mg P/l	mg Cl/l	Meter	°C		%
Meren	M23	NL15_07	Duinwater Solleveld	K	>0,6	>0,45	>0,6	>0,6	<3,0	<0,10	<200	>0,9	<25	6,5-8,5	>60
	M23	NL15_08	Duinwater Meijendel	K	>0,6	>0,45	>0,6	>0,6	<3,6	<0,10	<200	>0,9	<25	6,5-8,5	>60
Overig	M3	NL15_02	WestBoezem	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,8	0,3	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120
	M3	NL15_04	Zuidpolder Delfgauw	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,8	0,3	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120
	M3	NL15_05	Polder Berkel	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,8	0,3	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120
	M7b	NL15_01	OostBoezem	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,8	0,3	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120
	M10	NL15_06	Hollerhoekse en Zouteveensepolder	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,8	0,3	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120

Motivering status beheergebied Hoogheemraadschap van Delfland
 [PM]

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	natuurlijke omstandigheden	onevenredig kostbaar	technisch onhaalbaar		Anders
				grondenverwerving	maatschappelijk draagvlak	
NL15_01	Oost Boezem	X	X	X	X	X
NL15_02	West Boezem	X	X	X	X	X
NL15_04	Zuidpolder Delfgauw	X				X
NL15_05	Polder Berkel	X	X		X	X
NL15_06	Hollerhoekse en Zouteveensepolder	X		X	X	X

Deelstroomgebied : Rijn-West
 Beheergebied : Waterschap Rivierenland

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	Status	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton	Macrofauna	Macrophyten	Mis	Totaal stikstof (zomegemiddelde)	Totaal fosfaat (zomegemiddelde)	Chloride (zomegemiddelde)	Doorzicht (zomegemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zomegemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zomegemiddelde)
					EKR	EKR	EKR	EKR	mg N/l	mg P/l	mg Cl/l	Meter	°C		%
Rivieren	R4	NL09_03	Beken Groesbeek	S		0,5	0,5	0,5	4	0,12	40		20	4,5-8,0	50-100
	R5	NL09_30	Weteringen Ooijpolder	S		0,4	0,45	0,5	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R6	NL09_04	Beneden-Linge	S		0,4	0,5	0,4	4	0,14	150		25	5,5-8,5	70-120
	R7	NL09_20	Oude Rijn	S	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	R8	NL09_15	Kreekrestanten Alm & Biesbosc	S		0,6	0,6	0,4	2,5	0,14	300		25	6,0-8,5	70-120
Meren	M27	NL09_06	Hoge Boezem van de Overwaard	K	0,4	0,4	0,4	0,4	1,5	0,45	200	0,60	25	5,5-7,5	60-120
Overig	M1a	NL09_22	Sloten Bommelerwaard West	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL09_24	Sloten Lek & Linge	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL09_25	Sloten Nederbetuwe	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL09_26	Sloten Overbetuwe	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M1a	NL09_27	Sloten Tielerwaarden	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M2	NL09_21	Sloten Bloemers	K		0,6	0,6		2,4	0,22	150		25	5,5-8,0	35-120
	M2	NL09_23	Sloten Citters	K		0,6	0,6		2,4	0,22	150		25	5,5-8,0	35-120
	M3	NL09_02	Alm	S	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL09_07	Kanalen Bloemers	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL09_08	Kanalen Bommelerwaard Oost	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL09_09	Kanalen Bommelerwaard West	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL09_10	Kanalen L v Heusden & Altena	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL09_11	Kanalen Lek & Linge	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL09_12	Kanalen Quarles van Ulford	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL09_13	Kanalen Tielerwaarden	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL09_14	Kanalen Vijfheerenlanden	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL09_16	Linge	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL09_17	Linge en Kanalen Nederbetuwe	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL09_18	Linge en Kanalen Overbetuwe	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
	M7b	NL09_19	Merwedekanaal Stenenhoek	K	0,6	0,6	0,6	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
M10	NL09_01	Alblas	S	0,5	0,5	0,5	0,5	2,8	0,20	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120	
M10	NL09_05	Giessen	S	0,5	0,5	0,55	0,55	2,8	0,20	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120	
M10	NL09_28	Veenvaarten Nederwaard	K	0,5	0,5	0,5	0,6	2,8	0,20	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120	
M10	NL09_29	Veenvaarten Overwaard	K	0,5	0,5	0,5	0,6	2,8	0,3	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120	
M10	NL09_31	Zouweboezem	K	0,5	0,5	0,6	0,6	2,8	0,20	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120	

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade			
			Milieu in bredere zin	Scheepvaart of recreatie	Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, atwatering	Andere duurzame activiteiten
S	NL09_01	Alblas		X	X	X
	NL09_02	Alm			X	
	NL09_03	Beken Groesbeek			X	
	NL09_04	Beneden-Linge	X	X	X	X
	NL09_05	Giessen		X	X	X
	NL09_15	Kreekrestanten Alm & Biesbosc			X	X
	NL09_30	Weteringen Ooijpolder			X	
	NL09_20	Oude Rijn			X	

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	natuurlijke omstandigheden		onevenredig kostbaar		technisch onhaalbaar		
		nalevering / historische belasting	trage effecten maatregelen	afschrijvingsstermijnen	te hoge lasten	grondvererving	maatschappelijk draagvlak	uitvoeringscapaciteit
NL09_01	Alblas	X	X		X	X	X	
NL09_02	Alm		X		X	X	X	
NL09_03	Beken Groesbeek			X	X	X	X	X
NL09_04	Beneden-Linge		X		X	X	X	
NL09_05	Giessen		X		X	X	X	
NL09_06	Hoge Boezem van de Overwaard	X	X	X	X			
NL09_07	Kanalen Bloemers		X		X	X	X	
NL09_08	Kanalen Bommelerwaard Oost	X	X		X	X	X	
NL09_09	Kanalen Bommelerwaard West		X		X	X	X	
NL09_10	Kanalen L v Heusden & Altena	X	X		X	X	X	
NL09_11	Kanalen Lek & Linge	X	X		X	X	X	
NL09_12	Kanalen Quarles van Ufford		X		X	X	X	
NL09_13	Kanalen Tielervwaarden	X	X		X	X	X	
NL09_14	Kanalen Vijfheerenlanden	X	X		X	X	X	
NL09_15	Kreekrestanten Alm & Biesbosc		X		X	X	X	
NL09_16	Linge		X		X	X	X	
NL09_17	Linge en Kanalen Nederbetuwe		X		X	X	X	
NL09_18	Linge en Kanalen Overbetuwe	X	X		X	X	X	
NL09_19	Merwedekanaal Stenenhoek		X		X	X	X	
NL09_21	Sloten Bloemers		X		X	X	X	
NL09_22	Sloten Bommelerwaard West		X		X	X	X	
NL09_23	Sloten Citters		X		X	X	X	
NL09_24	Sloten Lek & Linge		X		X	X	X	
NL09_25	Sloten Nederbetuwe		X		X	X	X	
NL09_26	Sloten Overbetuwe	X	X		X	X	X	
NL09_27	Sloten Tielervwaarden		X		X	X	X	
NL09_28	Veenvaarten Nederwaard	X	X		X	X	X	
NL09_29	Veenvaarten Overwaard	X	X		X	X	X	
NL09_30	Weteringen Ooijpolder		X		X	X	X	
NL09_31	Zouweboezem	X	X		X	X	X	

Deelstroomgebied : Rijn-West
 Beheergebied : Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton	Macrofauna	Macrophyten	Vis	Totaal stikstof (zonnegemiddelde)	Totaal fosfaat (zonnegemiddelde)	Chloride (zonnegemiddelde)	Doorzicht (zonnegemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zonnegemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zonnegemiddelde)
					EKR	EKR	EKR	EKR	mg N/l	mg P/l	mg Cl/l	Meter	CC		%
Meren	M14	NL39_01	Rotteboezem	S	0,6	0,42	0,5	0,35	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120
	M14	NL39_08	Kralingse Plas	K	0,6	0,42	0,45	0,29	1,3	0,09	250	0,6	27,5	5,5-8,5	120-130
	M20	NL39_04	Zevenhuizerplas	K	0,6	0,48	0,56	0,55	0,9	0,06	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M27	NL39_06	Bleiswijkse Zoom	K	0,6	0,54	0,6	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL39_07	Bergse Plassen	K	0,6	0,42	0,44	0,33	1,3	0,09	250	0,6	27,5	5,5-7,5	120-130
	M27	NL39_09	Rotmeren	K	0,4	0,42	0,55	0,6	1,9	0,18	250	0,6	27,5	5,5-7,5	120-130
	M27	NL39_10	'tWeggie	K	0,6	0,48	0,55	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M27	NL39_24	Hoge Bergse Bos	K	0,6	0,54	0,6	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-7,5	60-120
	M30	NL39_05	Lage Bergse Bos	K	0,6	0,54	0,6	0,24	1,8	0,11	3000	0,9	25	6,0-9,0	60-120
	Overig	M1a	NL39_13	Polder Bleiswijk	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25	5,5-8,5
M1a		NL39_14	Binnenwegse polder	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
M1a		NL39_15	Zuidplaspolder Noord	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
M3		NL39_17	Polder Prins Alexander	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120
M8		NL39_11	Sloten waterrijk EGB	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
M8		NL39_12	Sloten waterrijk Berkenwoude	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
M8		NL39_18	Zuidplaspolder Zuid	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
M8		NL39_19	Krimpen aan den IJssel	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
M8		NL39_20	Kromme, Geer en zijde	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
M8		NL39_21	Stolwijk	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120
M8	NL39_22	Bergambacht	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120	
M8	NL39_23	Den Hoek en Schuwacht	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	300		25	5,5-8,0	35-120	
M10	NL39_02	VaartBleiswijk	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120	
M10	NL39_03	Ringvaart	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,65	25	5,5-8,0	40-120	

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade
S	NL39_01	Rotteboezem	Scheepvaart of recreatie Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering Andere duurzame activiteiten
			X X X

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	natuurlijke omstandigheden		onevenredig kostbaar	technisch onhaalbaar	Anders
		nalevering / historische belasting	trage effecten maatregelen	te hoge lasten	uitvoeringcapaciteit	anders
NL39_01	Rotteboezem	X	X	X	X	
NL39_02	Vaart Bleiswijk	X	X			X
NL39_03	Ringvaart	X	X			X
NL39_04	Zevenhuizerplas	X	X	X	X	
NL39_05	Lage Bergse Bos	X	X			X
NL39_06	Bleiswijkse Zoom	X	X			X
NL39_07	Bergse Plassen	X	X			
NL39_08	Kralingse Plas	X	X			
NL39_09	Rottmeren	X	X	X	X	
NL39_10	't Weegje	X	X			X
NL39_11	Sloten waterrijk EGB	X	X			X
NL39_12	Sloten waterrijk Berkenwoude	X	X			
NL39_13	Polder Bleiswijk	X	X			
NL39_14	Binnenwegse polder	X	X			
NL39_15	Zuidplaspolder Noord	X	X			
NL39_17	Polder Prins Alexander	X	X			
NL39_18	Zuidplaspolder Zuid	X	X			
NL39_19	Krimpen aan den IJssel	X	X			
NL39_20	Kromme, Geer en zijde	X	X			
NL39_21	Stolwijk	X	X			
NL39_22	Bergambacht	X	X			
NL39_23	Den Hoek en Schuwacht	X	X			
NL39_24	Hoge Bergse Bos	X	X			X

Deelstroomgebied : Rijn-West
 Beheergebied : Waterschap Hollandse Delta

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteitselementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	SVK	Biologische kwaliteitselementen				Fysisch-Chemische kwaliteitselementen						
					Fytoplankton	Macrofauna	Macrofyten	Vis	Totaal stikstof (zomergeremd)	Totaal fosfaat (zomergeremd)	Chloride (zomergeremd)	Meer	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zomergeremd)	Zuurstofverzadiging (zomergeremd)
					EKR	EKR	EKR	EKR	mg N/l	mg P/l	mg Cl/l	Meer	°C		%
Meren	M14	NL19_10	De Viersprong	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120
	M20	NL19_01	Binnenbedijkte Maas	S	0,59	0,59	0,59	0,59	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL19_17	Brielse Meer en Bernisse	K	0,6	0,6	0,6	0,6	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M20	NL19_24	De Waal (Usselmonde)	S	0,59	0,59	0,59	0,59	0,9	0,03	200	1,7	25	6,5-8,5	60-120
	M30	NL19_07	De Keen (bovenstrooms gemaal Overwater)	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,8	0,11	300	0,9	25	6,0-9,0	60-120
	M30	NL19_20	Atwatering Spijkenisse	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,8	0,11	300	0,9	25	6,0-9,0	60-120
	M31	NL19_16	Oostvoornse Meer	K	0,6	0,6	0,6	0,6	1,8	0,11	3000	0,9	25	7,5-9,0	60-120
Overig	M1a	NL19_13	Atwatering Polder Moerkerken	K		0,6	0,6	0,6	2,4	0,22	150		25	5,5-8,5	35-120
	M3	NL19_08	Atwatering Oudeland Strijen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL19_09	Oostvliet	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL19_11	Kwalgat/Midden Els	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL19_12	Meer en Oude Mol	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL19_15	Boezemvliet	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL19_21	Vierambachtenboezem Oost	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M3	NL19_26	Atwatering Oud en Nieuw Reyerswaard	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_02	Piershische Gat/Vissersvliet	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_03	De Vliet	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_04	Oud-Beijerlandse Kreek	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_05	Schuringsche Haven/Verlorendiep	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_06	Strijnsche Haven, Nieuwe Haven, De Keen	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_14	Atwatering Stads polders	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_18	Atwatering Groot Voorne West	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_19	Atwatering Voorne Oost	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_23	Vierambachtenboezem West	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_25	Gemaalicht/De Hooge Nesse/Devel	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M6a	NL19_27	Koedood/Groote Duiker	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120
	M7a	NL19_22	Kanaal door Voorne	K	0,6	0,6	0,6	0,6	2,8	0,15	300	0,85	25	5,5-8,5	40-120

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade		
			Milieu in bredere zin	Scheepvaart of recreatie	Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering
S	NL19_01	Binnenbedijkte Maas	X	X	X

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	natuurlijke omstandigheden			onevenredig kostbaar	technisch onhaalbaar			Anders
		nalevering / historische belasting	trage effecten maatregelen	anders	te hoge lasten	grondvererving	uitvoeringcapaciteit	anders	anders
NL19_01	Binnenbedjkte Maas		X				X	X	
NL19_02	Piershilsche Gat/Vissersvliet		X			X	X		X
NL19_03	De Vliet		X			X	X		
NL19_04	Oud-Beijerlandsche Kreek		X			X	X		X
NL19_05	Schuringsche Haven/Verforendiep		X			X	X		X
NL19_06	Strijensche Haven, Nieuwe Haven, De Keen		X			X	X		X
NL19_07	De Keen (bovenstrooms gemaal Overwater)	X	X			X	X		X
NL19_08	Afwatering Oudeland Strijen		X			X	X		X
NL19_10	De Viersprong		X	X			X		
NL19_12	Meer en Oude Mol		X			X	X		
NL19_13	Afwatering Polder Moerkerken		X			X	X		X
NL19_14	Afwatering Stadspolders		X	X			X		
NL19_15	Boezemvliet		X	X		X	X		
NL19_16	Oostvoornse Meer	X	X						
NL19_18	Afwatering Groot Voome West	X	X			X	X		X
NL19_19	Afwatering Voome Oost		X			X	X		X
NL19_20	Afwatering Spijkenisse		X			X	X		X
NL19_21	Vierambachtenboezem Oost		X			X	X		X
NL19_22	Kanaal door Voome		X		X		X		X

Stroomgebied : Rijn
 Beheergebied : Rijkswateren

Doelen biologische en fysisch-chemische kwaliteits-elementen

Categorie	Type	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	Status	Biologische kwaliteits-elementen				Fysisch-Chemische kwaliteits-elementen								
					EKR	EKR	EKR	EKR	Totaal stikstof (zomergemiddelde)	Totaal fosfaat (zomergemiddelde)	Chloride (zomergemiddelde)	Doorzicht (zomergemiddelde)	Temperatuur (maximum waarde)	Zuurgraad (zomergemiddelde)	Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde)		
Kustwater	K1	NL95_3A	Hollandse kust (kustwater)	N													
	K2	NL81_1	Waddenzee	N													
	K2	NL81_10	Waddenzee vastelandskust	S	0,6	0,6	0,16							25			60
	K3	NL95_4A	Waddenkust (kustwater)	N													
Oevergangswater	O2	NL94_8	Nieuwe Maas, Oude Maas (benedenstrooms Hartelkanaal)	S	0,6	0,39		0,57						25			60
	O2	NL94_9	Nieuwe Waterweg, Hattel, Caland-, Beekkanaal	K	0,6	0,35		0,53						25			60
Rivieren	R7	NL93_7	Nederrijn/Lek	S	0,48	0,6	0,39	0,29	2,5	0,14	150		25	6,0-8,5	70-120		
	R7	NL93_8	Boven Rijn, Waal	S	0,50	0,28	0,50	0,50	2,5	0,14	150		25	6,0-8,5	70-120		
	R7	NL93_IJSSEL	IJssel	S	0,56	0,6	0,49	0,49	2,5	0,14	150		25	6,0-8,5	70-120		
	R8	NL94_2	Dortsche Biesbosch, Nieuwe Merwede	S	0,46	0,60	0,54	0,54	2,5	0,14	300		25	6,0-8,5	70-120		
	R8	NL94_3	Beneden Merwede, Boven Merwede, Sliedrechtse Biesbosch, Waal, Afgedamde Maas-Noord	S		0,44	0,60	0,46	2,5	0,14	300		25	6,0-8,5	70-120		
	R8	NL94_4	Oude Maas (bovenstrooms Hartelkanaal), Spui, Noord, Dortsche Kil, Lek tot Hagestein	S		0,37	0,58	0,43	2,5	0,14	300		25	6,0-8,5	70-120		
	R8	NL94_7	Hollandsche IJssel	S		0,42	0,52	0,32	2,5	0,14	300		25	6,0-8,5	70-120		
	R8	NL94_8	Nieuwe Maas, Oude Maas (benedenstrooms Hartelkanaal)	S		0,6	0,39	0,57	2,5	0,14	300		25	6,0-8,5	70-120		
Meer	M14	R	Ketelmeer + Vossemeer	S	0,6	0,48	0,41	0,29	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120		
	M14	NL92_RANDMEREN_OOST	Randmeren-Oost	S	0,6	0,44	0,6	0,55	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120		
	M14	NL92_RANDMEREN_ZUID	Randmeren-Zuid	S	0,6	0,50	0,49	0,40	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120		
	M14	NL92_ZWARTEMEER	Zwartemeer	S	0,6	0,46	0,50	0,28	1,3	0,09	200	0,9	25	5,5-8,5	60-120		
	M21	NL92_IJSSELMEER	IJsselmeer	S	0,47	0,39	0,36	0,6	1,3	0,07	200	0,9	25	6,5-8,5	60-120		
	M21	NL92_MARKERMEER	Markemeer	S	0,58	0,42	0,58	0,54	1,3	0,07	200	0,30	25	6,5-8,5	60-120		
	M30	NL87_1	Noordzeekanaal	K	0,6	0,6	0,02	0,6	1,8	0,11	3000	0,90	25	6,0-8,0	60-120		
	Oever	M7b	NL86_5	AR K Betuwepand	K	0,6	0,42	0,06	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120	
M7b		NL86_6	Amsterdam-Rijnkanaal Noordpa	K	0,6	0,39	0,06	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120		
M7b		NL91MWK	MaasWaalkanaal	K	0,6	0,6	0,35	0,45	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120		
M7b		NL93_TWENTHEKANALEN	Twentekanaalen	K	0,6	0,6	0,44	0,6	3,8	0,25	300	0,65	25	5,5-8,5	40-120		

Motivering Status

Status	Code waterlichaam	Naam waterlichaam	functieschade				
			Milieu in bredere zin	Scheepvaart of recreatie	Activiteiten waarvoor water wordt opgeslagen	Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering	Andere duurzame activiteiten
S	NL92_IJSSELMEER	IJsselmeer					X
	NL92_KETELMEER_VOSSEMEER	Ketelmeer + Vossemeer					X
	NL92_MARKERMEER	Markemeer					X
	NL92_RANDMEREN_OOST	Randmeren-Oost					X
	NL92_RANDMEREN_ZUID	Randmeren-Zuid					X
	NL92_ZWARTEMEER	Zwartemeer					X
	NL93_7	Nederrijn/Lek		X	X	X	X
	NL93_8	Boven Rijn, Waal		X		X	X
	NL93_IJSSEL	IJssel		X	X	X	X
	NL94_3	Beneden Merwede, Boven Merwede, Sliedrechtse Biesbosch, Waal, Afgedamde Maas-Noord		X		X	
	NL94_2	Dortsche Biesbosch, Nieuwe Merwede		X		X	
	NL94_7	Hollandsche IJssel		X	X	X	
NL94_8	Nieuwe Maas, Oude Maas (benedenstrooms Hartelkanaal)		X		X		

Motivering Fasering

Code waterlichaam	Naam waterlichaam	onevenredig kostbaar		technisch onhaalbaar				Anders
		afschrijvingstermijnen	te hoge lasten	grondvererving	maatschappelijk draagvlak	synergie met andere beleidsvoornemens	uitvoeringscapaciteit	anders
NL86_5	ARK Betuwepand	X						
NL86_6	Amsterdam-Rijnkanaal Noordpa	X						
NL91MWK	Maas-Waalkanaal		X					
NL92_IJSSELMEER	IJsselmeer							X
NL92_KETELMEER_VOSSEMEER	Ketelmeer + Vossemeer							X
NL92_MARKERMEER	Markemeer					X		X
NL92_RANDMEREN_OOST	Randmeren-Oost					X		X
NL92_RANDMEREN_ZUID	Randmeren-Zuid					X		X
NL92_ZWARTEMEER	Zwartemeer					X		X
NL93_7	Nederrijn/Lek		X	X	X		X	
NL93_8	Boven Rijn, Waal		X	X			X	
NL93_IJSSEL	IJssel			X			X	
NL93_TWENTHEKANALEN	Twentekanalen				X		X	
NL94_3	Beneden Merwede, Boven Merwede, Siedrechtse Biesbosch, Waal, Afgedamde Maas-Noord		X	X			X	
NL94_4	Oude Maas (bovenstrooms Hartekanaal), Spui, Noord, Dordtsche Kil, Lek tot Hagestein			X	X		X	
NL94_7	Hollandsche IJssel					X		X
NL94_8	Nieuwe Maas, Oude Maas (benedenstrooms Hartekanaal)			X			X	
NL94_9	Nieuwe Waterweg, Hartel-, Caland-, Beerkanaal					X		

Bijlage P Toelichting maatregelen per beheergebied

Rijn-Noord

Tijdvak	Waterbeheersgebied								
SGBP	Maatregelnaam	Eenheid	Wetterskip Fryslân	Waterschap Noorderzijlvest	RWS	Provincie Fryslân	Provincie Drenthe	Totaal	
Art. 11-3g	aanpakken riooloverstorten	m3	30					30	
	verminderen belasting RWZI	stuks		6				6	
	afkoppelen verhard oppervlak	ha	61	28				88	
Art. 11-3h	saneren verontreinigd(e) landbodems / grondwater	stuks				3	1	4	
	Verwijderen verontreinigde bagger	ha	2					2	
		m3	50000					50000	
Art. 11-3i	verminderen emissie verkeer / scheepvaart	stuks		1				1	
	aanpassen inlaat / doorspoelen / scheiden water	stuks		2				2	
	vispasseerbaar maken kunstwerk	stuks	43	41	15			99	
	verbreden / nvo; langzaam stromend / stilstaand water	ha	50					50	
		km	451	118				568	
	overige inrichtingsmaatregelen	ha	1015	4877	1535			7427	
		km		30				30	
		stuks				8	1	9	
	vasthouden water in haarvaten van het systeem	ha	5					5	
		km	9					9	
Art. 11-4	verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	km	17					17	
		stuks	2					2	
	aanleg zuiveringsmoeras	ha		57				57	
	uitvoeren actief vegetatie- / waterkwaliteitsbeheer	ha			10				10
		km		133					133
		stuks			1				1
	uitvoeren actief visstands- of schelpdierstandsbeheer	ha		274					274
stuks			7					7	
wijzigen / beperken gebruiksfunctie	stuks	1					1		
financiële maatregelen	stuks				1		1		
aanpassen begroeiing langs water	km		55					55	
Art. 11-5	uitvoeren onderzoek	ha			200			200	
		stuks			2	3	1	6	

Rijn-Noord

Tijdvak	2016-2027		Waterbeheersgebied			
SGBP	Maatregelnaam	Eenheid	Wetterskip Fryslân	Waterschap Noorderzijlvest	RWS	Totaal
Art. 11-3g	afkoppelen verhard oppervlak	ha	8			8
Art. 11-3i	vispasseerbaar maken kunstwerk	stuks	60			60
	verbreden / nvo; langzaam stromend / stilstaand water	ha	100			100
		km	891	68		959
	overige inrichtingsmaatregelen	ha	1762	383	300	2445
		km		9		9
	aanleg nevengeul / herstel verbinding	km	16			16
verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	km	8			8	
Art. 11-4	uitvoeren actief vegetatie- / waterkwaliteitsbeheer	km		210		210
Art. 11-5	uitvoeren onderzoek	ha			500	500

Rijn-Oost

Tijdvak	2010-2015													
SGBP	Maatregelnaam	Eenheid	Waterbeheersgebied										Totaal	
			Waterschap Groot Salland	Waterschap Reest en Wieden	Waterschap Regge en Dinkel	Waterschap Rijn en IJssel	Waterschap Velt en Vecht	RWS	Provincie Drenthe	Provincie Overijssel	Provincie Gelderland			
Art. 11-3e	aanpassen / verplaatsen grondwaterwinning	stuks										1	1	
Art. 11-3g	overige emissiereducerende maatregelen	stuks						3					3	
	vermindere belasting RWZI	stuks	2	2	6			1					11	
Art. 11-3h	saneren verontreinigd(e) landbodems / grondwater	stuks								1	2	7	10	
		Verwijderen verontreinigde bagger	ha					10					10	
		km		10									10	
Art. 11-3i	Verbr. watersyst. aansl. wetland / verlagen uiterwaard	m3	155000										155000	
		ha	180					157					337	
		km						6					6	
	verondiepen watersysteem	ha	211										211	
	aanpassen inlaat / doorspoelen / scheiden water	ha		1900									1900	
	aanpassen waterpeil	ha	20457										20457	
	vispasseerbaar maken kunstwerk	stuks	44	2	59	22	8						135	
	verbreden / nvo; langzaam stromend / stilstaand water	km	53	1			41	0					95	
	overige inrichtingsmaatregelen	ha	50											50
		km	10											10
		stuks							3	15	2			20
	aanleg nevengeul / herstel verbinding	km							29					29
		stuks						2	9					11
	vasthouden water in haanvaten van het systeem	stuks					14				1			15
	verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	ha					137							137
		km		7	82	1		108						197
	GGOR maatregelen	stuks					2							2
Art. 11-4	uitvoeren actief vegetatie- / waterkwaliteitsbeheer	km	131	64	67		44						306	
	geven van voorlichting	stuks								1	2		3	
	aanleg speciale leefgebieden flora en fauna	stuks	3										3	
	opstellen nieuw plan	stuks		1									1	
	beheren grootschalige grondwaterverontreinigingen	stuks									1		1	
Art. 11-5	uitvoeren onderzoek	stuks	4	2	3					1	2	9	21	

Rijn-Oost

Tijdvak	2016-2027		Waterbeheersgebied							Totaal
SGBP	Maatregelnaam	Eenheid	Waterschap Groot Salland	Waterschap Reest en Wiefden	Waterschap Regge en Dinkel	Waterschap Rijn en IJssel	Waterschap Velt en Vecht	RWS	Totaal	
Art. 11-3e	aanpassen / verplaatsen grondwaterwinning	stuks		1					1	
Art. 11-3g	aanpakken riooloverstorten	stuks		1					1	
	overige emissiereducerende maatregelen	stuks		1					1	
Art. 11-3h	Verwijderen verontreinigde bagger	km		10					10	
		m3	100						100	
Art. 11-3i	Verbr. watersyst, aansl. wetland / verlagen uiterwaard	ha	108					90	198	
	verondiepen watersysteem	ha	304						304	
		km	25						25	
	aanpassen inlaat / doorspoelen / scheiden water	ha		600					600	
		stuks						1	1	
	aanpassen waterpeil	ha	18499						18499	
	vispasseerbaar maken kunstwerk	stuks	41	42	150	51	21		305	
	verbreden / nvo; langzaam stromend / stilstaand water	km	90	60	33		67		250	
	overige inrichtingsmaatregelen	ha	100						100	
		km	32						32	
		stuks	2						2	
	aanleg nevengeul / herstel verbinding	km		4				9	13	
		stuks	4				6	9	19	
	vasthouden water in haarvaten van het systeem	km					8		8	
		stuks				9			9	
	verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	ha				578			578	
		km		17	167			50	234	
Art. 11-4	aanleg zuiveringsmoeras	ha		4					4	
	uitvoeren actief vegetatie- / waterkwaliteitsbeheer	km	196		213		60		469	
		onbekend		1					1	
	uitvoeren actief visstands- of schelpdierstandsbeheer	stuks						1	1	
	wijzigen / beperken gebruiksfunctie	stuks		1					1	
	aanleg speciale leefgebieden flora en fauna	ha		4					4	
		stuks	7						7	

Rijn-Midden

Tijdvak	2010-2015									
SGBP	Maatregelnaam	Eenheid	Waterbeheersgebied							Totaal
			Waterschap Zuiderzeeland	Waterschap Valleien Eem	Waterschap Veluwe	RWS	Provincie Flevoland	Provincie Utrecht	Provincie Gelderland	
Art. 11-3g	aanpakken riooloverstorten	stuks		2	1					3
	verminderen belasting RWZI	stuks		7	1	1				9
	saneren verontreinigd(e) landbodems / grondwater	stuks							6	6
Art. 11-3h	verminderen emissie nutriënten landbouw	stuks		106						106
	overige brongerichte maatregelen	stuks						1		1
	saneren uitlopende oeverbescherming	km			29					29
	Verwijderen verontreinigde bagger	ha				910				910
		m3			245200					245200
		stuks		19						19
		verminderen emissie gewasbescherming- / bestrijdingsmiddelen	stuks						1	
Art. 11-3i	inrichten mest- / spuitvrije zone	ha		695						695
		km			20					20
	verondiepen watersysteem	km	1							1
	aanpassen inlaat / doorspoelen / scheiden water	stuks	1		1					2
	verwijderen stuw	stuks		6						6
	vispasseerbaar maken kunstwerk	stuks		4	24	29				57
	verbreden / nvo; langzaam stromend / stilstaand water	ha		18						18
		km	146	51	27					225
		stuks	5							5
	verdiepen watersysteem (overdimensioneren)	stuks	1							1
	overige inrichtingsmaatregelen	ha	9			9				18
		stuks				0		2	2	4
	vasthouden water in haarvaten van het systeem	ha		129						129
stuks		1							1	
verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	ha				15				15	
	km		12	13					25	
GGOR maatregelen	stuks			1					1	
Art. 11-4	aanleg zuiveringsmoeras	ha			5					5
	uitvoeren actief vegetatie- / waterkwaliteitsbeheer	ha				425				425
		km		146	38					184
	uitvoeren actief visstands- of schelpdierstandsbeheer	ha				125750				125750
		stuks				10				10
	overige beheermaatregelen	km	276							276
		stuks				1				1
	geven van voorlichting	stuks			6			1		7
	overige instrumentele maatregelen	stuks						1		1
aanpassen begroeiing langs water	km		12						12	
aanpassen / introduceren (nieuwe) wetgeving	stuks						1		1	
Art. 11-5	uitvoeren onderzoek	stuks	3	6	6	2		127	6	150

Rijn-Midden

Tijdvak		2016-2027						
		Waterbeheersgebied						
SGBP	Maatregelnaam	Eenheid	Waterschap Zuiderzeeland	Waterschap Vallei en Eem	Waterschap Veluwe	RWS	Provincie Utrecht	Totaal
Art. 11-3g	overige emissiereducerende maatregelen	ha		2				2
Art. 11-3h	saneren uitlopende oeverbescherming	km			3			3
	Verwijderen verontreinigde bagger	m3			490500			490500
Art. 11-3i	verondiepen watersysteem	km	5					5
	vispasseerbaar maken kunstwerk	stuks			11	10		21
	verbreden / nvo; langzaam stromend / stilstaand water	ha		40				40
		km	222	4	29			255
		stuks		2				2
	overige inrichtingsmaatregelen	stuks					2	2
	verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	ha				119		119
		km			10			10
Art. 11-4	uitvoeren actief vegetatie- / waterkwaliteitsbeheer	ha				695		695
		km			77			77
	uitvoeren actief visstands- of schelpdierstandsbeheer	ha				72020		72020
Art. 11-5	uitvoeren onderzoek	stuks					77	77

Rijn-West

Tijdvak	2010-2015		Waterbeheersgebied													Totaal		
SGBP	Maatregelnaam	Eenheid	Waterschap Hollandse Delta	Waterschap Rivierland	Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Hoogheemraadschap van Delfland	Hoogheemraadschap van Rijnland	Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard	RWS	Provincie Noord-Brabant	Provincie Noord-Holland	Provincie Zuid-Holland	Provincie Utrecht	Provincie Gelderland	Totaal	
At 11-3e	aanpassen /verplaatsen grondwaterwinning	stuks															5	
At 11-3g	opheffen ongezuiverde lozigen	km	1														1	
		stuks	348		2												350	
	aanpakken tooloverstorten	stuks	70	4			1										75	
	overige emissiereducerende maatregelen	stuks			1	1	1	2		241							246	
	vermindere belasting RWZI	stuks		6	2	2					1						11	
	afkoppelen verhard oppervlak	ha								4							4	
	saneren verontreinigd(e) landbodems/grondwater	stuks													2		2	
At 11-3h	overige brongerichte maatregelen	stuks		4													4	
	saneren uitlopende oeverbescherming	km					1										1	
	Verwijderen verontreinigde bagger	ha	179		78	123		398	773	37	476						2063	
		m3	1945289		2148960		806500											4900749
		stuks						1			2			1			4	
		vermindere emissie gewasbescherming-/ bestrijdingsmiddelen	kg/jr stuks onbekend													6		6 -1
	inrichten mest-/ spuitwijn zone	ha km			154												154 -2	
At 11-3i	Verbr. watersyst, aansl. wetland / verlagen uitlewaard	ha								695							695	
		km								12							12	
		stuks								1							1	
	verondiepen watersysteem	ha			56					1								57
		m3	4000		20000				934618									958618
	aanpassen inlaat/ doorspoelen / scheiden water	stuks	16		10	2	18		12	4				3			65	
	aanpassen waterpeil	ha			2329				728									3057
		stuks					1	8		1				5	9	1		25
	vispasseerbaar maken kunstwerk	stuks	1	26	21	28	41	8	5	8	8							146
	verbreden /nvo; langzaam stromend / stilstaand water	ha							18									18
		km		17	126	32	52	112		101	17							457
		stuks						2										2
	verdiepen watersysteem (overdimensioneren)	ha				1				1								2
		m3	93179								1500							94679
	overige inrichtingsmaatregelen	ha				6					22							28
km						4				3							7	
aanleg nevengeul/ herstel verbinding	stuks	3	1	1	5	45		9				10	9	2			85	
	ha									27							27	
	km									42							42	
	stuks				1					9							10	
vasthouden water in haarvaten van het systeem	ha	7			2												9	
verbreden /hemeanderen /nvo; (snel)stromend water	ha									8							8	
	km									28							28	
At 11-4	aanleg speciale leefgebieden voorvis	ha			1	5		10									10	
		stuks	20					3	6								35	
	aanleg zuiveringsmoeras	ha	225		6					2							233	
		km	115	124	26	20	30		19								334	
	uitvoeren actiefvegetatie-/ waterkwaliteitsbeheer	km			650												650	
		stuks						1									1	
	uitvoeren actief visstands- of schelpdierstandsbeheer	ha			315					100							415	
		stuks					1		1		6						8	
	overige beheermaatregelen	ha			0					116							116	
		km					1637										1637	
	wijzen /beperken gebruiksfunctie	stuks	7		3				2					1			13	
		ha	331		1												332	
		onbekend									1						1	
	financiële maatregelen	stuks								1							1	
	geven van voofichting	stuks	1	2						1	3						7	
	aanleg speciale leefgebieden flora en fauna	ha								5							5	
	opstellen nieuwplan	stuks	6							3	1	1					11	
	overige instrumentele maatregelen	stuks	3		1									0	3		7	
	aanpassen begroeiing langs water	ha	2		93												95	
		stuks						1									1	
At 11-5	uitvoeren onderzoek	stuks	86	14	28	128	1	22	5	9	12	1	23	101	236	4	670	

Rijn-West

Tijdvak	2016-2027		Waterbeheersgebied											Totaal
SGBP	Maatregelnaam	Eenheid	Waterschap Delta	Waterschap Rivierland	Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Hoogheemraadschap van Rijnland	Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard	RWS	Provincie Noord-Holland	Provincie Zuid-Holland	Provincie Utrecht	Totaal
Art. 11-3e	aanpassen / verplaatsen grondwaterwinning	stuks												3
Art. 11-3g	opheffen ongezuiverde lozingen	stuks					108							108
	aanpakken riooloverstorten	stuks	5											5
	overige emissiereducerende maatregelen	ha			100									100
		km					14							14
		stuks					5							5
	vermindern belasting RWZI	stuks		1	3									4
	saneren verontreinigd(e) landbodems / grondwater	stuks									16			16
Art. 11-3h	saneren uitlopende oeverbescherming	km					3							3
	Verwijderen verontreinigde bagger	ha			375	3								378
		m3		1009487		50000	407203							1466690
	vermindern emissie gewasbescherming- / bestrijdingsmiddelen	kg/jr												6
	inrichten mest- / spuitvrije zone	ha					5							5
Art. 11-3i	Verbr. watersyst. aansl. wetland / verlagen uiterwaard	ha								210				210
		km								14				14
	verondiepen watersysteem	m3				117727		2297358						2415085
	aanpassen inlaat / doorspoelen / scheiden water	stuks	4		6		15	7						32
	aanpassen waterpeil	ha			1221		5							1226
		stuks					27	3				1		31
	vispasseerbaar maken kunstwerk	stuks			33		26	51	20		2			132
	verbreden / nvo; langzaam stromend / stilstaand water	ha						3						3
		km	9	130	580	117	146	258	12					1251
	verdiepen watersysteem (overdimensioneren)	ha			120									120
		m3		164568					2					164570
	overige inrichtingsmaatregelen	ha				11								11
		km						11						11
		stuks			2	3	119	4	4		12	2	3	149
aanleg nevengeul / herstel verbinding	km						1			2			2	
	stuks									8			8	
WB21 maatregelen	ha						24						24	
	stuks						1						1	
verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	ha								55				55	
	km			1					57				58	
Art. 11-4	aanleg speciale leefgebieden voor vis	km					30							30
		stuks				22								22
	uitvoeren actief vegetatie- / waterkwaliteitsbeheer	ha	36	221	29	56	43							385
		km			1303		3							1306
		stuks				3								3
	uitvoeren actief visstands- of schelpdierstandsbeheer	ha			1400									1400
		stuks					8							8
	overige beheermaatregelen	km					55							55
		stuks	1		2	3	7	8						21
	wijzigen / beperken gebruiksfunctie	ha	59											59
	financiele maatregelen	stuks			1				1					2
aanleg speciale leefgebieden flora en fauna	ha							15					15	
opstellen nieuw plan	stuks	1									1		2	
overige instrumentele maatregelen	stuks									1		1	2	
aanpassen begroeiing langs water	ha			12									12	
Art. 11-5	uitvoeren onderzoek	stuks	4							2	2	1	198	207

Bijlage Q

Register gedetailleerde programma's en beheerplannen Rijndelta

Indien er gemeenten in deze lijst zijn opgenomen die géén plan of besluit inzake KRW-maatregelen gaan nemen/hebben genomen, dan zullen deze gemeenten uit de lijst worden verwijderd.

In hoofdstuk 8 wordt een beschrijving gegeven van hoe informatie kan worden verkregen. De meeste programma's en beheerplannen kunnen op de website van de betreffende organisatie gedownload worden. Voor de aanvraag van kopieën wordt tevens verzocht contact op te nemen met de verantwoordelijke organisatie. De adresgegevens van de verantwoordelijke organisaties worden gegeven in hoofdstuk 9 van het hoofdrapport.

Id-nr	Titel	Planvorm	Voll./part. ¹	Looptijd	Verantwoordelijke organisatie
Rijk					
R1	Nationaal Waterplan	Nota voor de waterhuishouding ²	Voll.	2010-2015	V&W
R2	Beheerplan Rijkswateren	Beheersplan voor de rijkswateren ³	Voll.	2010-2015	Rijkswaterstaat
R3	Uitvoeringsprogramma diffuse bronnen	Programma	nieuw	2007 e.v.	VROM
Provincies					
P63	Ontwerp - besluit vaststelling doelen en maatregelen oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen in Drenthe op grond van de Europese Kaderrichtlijn Water	Provinciaal Omgevingsplan	Part.	2010-2015	Provincie Drenthe
P61	Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 - 2013 Voorontwerp vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen op 24 juni 2008	Provinciaal Omgevingsplan	Voll.	2009-2013	Provincie Groningen
P62	Waterhuishoudingsplan	Waterhuishoudingsplan	Voll.	2010-2015	Provincie Fryslân

¹ Voll. → volledige herziening van het plan/programma

Part. → partiele herziening van het plan/programma

² Onder de nieuwe waterwet gaat het hierbij om het nationale waterplan.

³ Onder de nieuwe waterwet gaat het hierbij om een (water)beheerplan.

Id-nr	Titel	Planvorm	Voll./ part.¹	Looptijd	Verantwoordelijke organisatie
	Fryslân 2010-2015 Waterbeheerplan 2010-2015				
P66	Omgevingsvisie Overijssel	Waterhuishoudingsplan / Provinciaal Omgevingsplan	Voll	2009-2015	Provincie Overijssel
P68	Waterplan Gelderland 2010-2015	Waterhuishoudingsplan / Provinciaal Omgevingsplan	Voll.	2009-2015	Provincie Gelderland
P64	Ontwerp partiële herziening Omgevingsplan (Water)	Provinciaal Omgevingsplan	Part.	2006-2015 met partiële herziening in 2009	Provincie Flevoland
P67	Provinciaal waterplan, deelplan KRW	Waterhuishoudingsplan	Part.	2010-2015	Provincie Utrecht
P69	Waterplan zuid- Holland 2010-2015	Waterhuishoudingsplan	Voll.	2010 - 2015	Provincie Zuid- Holland
P65	Waterplan Noord- Holland 2010-2015	Waterhuishoudingsplan	Voll.	2010-2015	Provincie Noord- Holland
P71	Provinciaal Waterplan Noord-Brabant 2010- 2015	Waterhuishoudingsplan	Voll.	2010-2015	Provincie Noord- Brabant
Waterschappen					
W2	Waterbeheerplan 2010-2015 Waterhuishoudingsplan Fryslân 2010-2015 Achtergronddocument: beschrijving watersysteem en wettelijk kader	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Fryslan
W34	Waterbeheerplan 2010-2015 Waterschap Noorderzijlvest	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Noorderzijlvest
W33	Waterschap Hunze en Aa's Waterbeheerplan	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Hunze en Aa's
W4	Waterbeheerplan Waterschap Groot Salland 2010-2015	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Groot Salland
W35	Waterbeheerplan Waterschap Reest en Wieden 2010-2015	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Reest en Wieden
W36	Waterbeheerplan Waterschap Velt en Vecht 2010-2015	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Velt en Vecht
W5	Waterbeheerplan Waterschap Regge en Dinkel 2010-2015	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Regge en Dinkel
W7	Waterbeheerplan Waterschap Rijn en IJssel 2010-2015	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Rijn en IJssel

Id-nr	Titel	Planvorm	Voll./part. ¹	Looptijd	Verantwoordelijke organisatie
W10	Waterbeheerplan Vallei & Eem	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Vallei en Eem
W8	Waterbeheerplan 2010-2015	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Veluwe
W37	Waterbeheerplan 2010-2015	Waterbeheerplan	Part.	2010-2015	Waterschap Zuiderzeeland
W11	Waterbeheerplan Europese Kaderrichtlijn Water Amstel, Gooi en Vecht	Waterbeheerplan	Part.	2010-2015	Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
W14	Water voorop, Waterbeheerplan 2010-2015	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
W12	Waterbeheersplan 2010-2015, Van veilige dijken tot schoon water	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
W15	Waterbeheerplan 2010-2015, Keuzes maken kansen benutten	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Hoogheemraadschap van Delfland
W13	Waterbeheerplan 2010-2015	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Hoogheemraadschap van Rijnland
W39	Waterbeheerplan Europese Kaderrichtlijn Water Schieland en Krimpenerwaard	Waterbeheerplan	Part.	2010-2015	Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard
W19	Waterbeheerplan 2009-2015	Waterbeheerplan	Voll.	2009-2015	Waterschap Hollandse Delta (deel Rijn-West)
W9	Waterbeheerplan 2010-2015, Werken aan een veilig en schoon Rivierenland	Waterbeheerplan	Voll.	2010-2015	Waterschap Rivierenland

Gemeenten

De onderstaande lijst geeft een overzicht van de gemeenten in het stroomgebied van Rijndelta die in de periode 2010-2015 KRW-maatregelen gaan nemen. In het definitieve SGBP wordt deze lijst aangevuld met de overige in het stroomgebied gelegen gemeenten.

Ablasterdam	Beverwijk	Heemskerk	Liesveld	Oud-Beijerland	Uitgeest	Wijk bij Duurstede
Alkmaar	Cappelle a/d IJssel	Heiloo	Lingewaard	Ouder-Amstel	Uithoorn	Woerden
Amstelveen	Castricum	Hellevoetsluis	Loenen	Oudewater	Velsen	Wormerland
Amsterdam	Comstrijen	Hendrik Ido Ambacht	Maarsse	Pijnacker-Nootdorp	Vianen	Woudrichem
Andijk	Delft	Heumen	Maasdriel	Purmerend	Vlaardingingen	Zaanstad
Anna Paulowna	Den Helder	Hilversum	Maassluis	Ridderkerk	Wassenaar	Zederik
Arnhem	De Ronde Venen	Hoorn	Medemblik	Rijswijk	Waterland	Zeevang

Beemster	Diemen	Huizen	Midden-Delfland	Rotterdam	Weesp	Zevenhuizen- Moerkappelle
Bergambacht	Dordrecht	Koggenland	Muiden	Schagen	Wervershoof	Zijpe
Bergen (NH.)	Drechterland	Korendijk	Naarden	Schiedam	Westland	Zwijndrecht
Bernisse	Enkhuizen	Krimpen a/d IJssel	Nederlek	's-Gravenhage	Westvoorne	
Binnenmaas	Graft-De Rijp	Landsmeer	Niedorp	Spijkenissen	Wieringen	
Breukelen	Groesbeek	Langedijk	Nieuw-Lekkerkerk	Stede Broec	Wieringermeer	
Bunnik	Hardinxveld- Giessendam	Lansingerland	Nijmegen	Strijen	Wijchen	
Bussum	Harenkarspel	Leidschendam- Voorburg	Opmeer	Texel	Wijdmeren	

Deelnemende organisaties Klankbordgroepen Rijndelta

Rijn-West

Voor Rijn-West bestaat de Klankbordgroep naast de betrokken overheden uit de volgende organisaties:

1. Onafhankelijk voorzitter
2. ANWB
3. Combinatie Beroepsvissers
4. Gelderse Milieufederatie
5. Havenbedrijf Rotterdam N.V.
6. Heineken Nederland Supply (VNO NCW)
7. Hiswa Vereniging
8. Kamer van Koophandel Amsterdam
9. Landschap Noord-Holland
10. LTO-Noord
11. Milieufederatie Noord-Holland
12. Milieufederatie Zuid-Holland
13. Natuur en Milieufederatie Utrecht
14. Oasen
15. Particuliere landgoedeigenaren
16. RECRON Gelderland
17. RECRON Utrecht en Zuid-Holland
18. RECRON Noord-Holland en Flevoland
19. Shell Nederland Raffinaderij B.V (Deltalinqs: haven- en industriële bedrijven in de Mainport Rotterdam)
20. Waterbedrijf Vitens
21. Waternet, sector Drinkwater
22. Bouwend Nederland
23. De Nederlandse Vakbond Varkenshouders
24. Duinwaterleiding Zuid-Holland
25. Kamer van Koophandel Utrecht
26. PWN Waterbedrijf Noord-Holland
27. IVN Consulentschap Noord-Holland
28. Hydron Midden-Nederland

Rijn-Midden

Voor Rijn-Midden bestaat de Klankbordgroep naast de betrokken overheden uit de volgende organisaties:

1. Onafhankelijk voorzitter
2. ANWB
3. BBZ
4. Combinatie Beroepsvissers
5. Flevolandschap
6. Gelderse Milieufederatie
7. H.S.V. Ons Genoegen
8. HISWA Vereniging
9. InterProvinciale Organisatie Sportvisserij

-
10. IVN consulentenschap Gelderland
 11. Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland
 12. Kamer van Koophandel Utrecht
 13. LTO Noord
 14. Milieuraad Almere
 15. Natuur en Milieu Flevoland
 16. Natuur en Milieufederatie Utrecht
 17. Nederlandse Melkveehouders Vakbond
 18. Nederlandse Vissersbond
 19. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland
 20. SBNL (Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied)
 21. Staatsbosbeheer Regio West
 22. Stichting Het Utrechts Landschap
 23. Stichting Ravon
 24. Stichting Waterrecreatie IJsselmeer en Randmeren
 25. UPG
 26. UPG/GPG
 27. Vereniging Natuurmonumenten
 28. Vitens N.V.

Rijn-Oost

Voor Rijn-Oost bestaat de Klankbordgroep naast de betrokken overheden uit de volgende organisaties:

1. Onafhankelijk voorzitter
2. ANWB
3. Friesland foods
4. GAJK (Gelders Agrarisch Jongerencontact)
5. Gelders Particulier Grondbezit
6. Gelderse Milieufederatie
7. Hengelsport Federatie Oost Nederland
8. IVN Drenthe
9. Kamer van Koophandel
10. Kamer van Koophandel p/a Akzo Nobel Locatie Hengelo
11. Landschap Overijssel
12. LTO Noord
13. LTO Nederland Faunabeheer/Water
14. Milieufederatie Drenthe
15. Natuur en Milieu Overijssel
16. Natuurmonumenten
17. Natuurmonumenten Gelderland
18. Natuurmonumenten Regio Noord
19. Ned. Melkveehouderij Vakbond
20. Ned. Melkveehouderij Vakbond Zuid-Drenthe
21. Ned. Vakbond voor Varkenshouders
22. NLTO Drachten (Nederlandse Land- en Tuinbouworganisatie)
23. Overijssels Particulier Grondbezit
24. Staatsbosbeheer Noord
25. Staatsbosbeheer Oost
26. Stichting 'Het Drentse Landschap'

Rijn-Noord

Voor Rijn-Noord (en Eems) bestaat de Klankbordgroep naast de betrokken overheden uit de volgende organisaties:

1. Onafhankelijk voorzitter
2. ANWB
3. Bouwend Nederland Regio Noord
4. Hengelsportfederatie Groningen-Drenthe
5. Hiswa/Recron
6. IVN Drenthe
7. IVN Groningen
8. Kamer van Koophandel Drenthe
9. Kamer van Koophandel Groningen
10. LTO Noord
11. Milieufederatie Drenthe
12. Milieufederatie Groningen
13. Recreatieschap Drenthe
14. Regioraad Noord Groningen
15. Staatsbosbeheer Regio Noord
16. Stichting Het Drentse Landschap
17. Stichting Het Groninger Landschap
18. Stichting Natuurwater
19. Streekraad Oost Groningen
20. Vereniging Drentse Gemeenten
21. Vereniging Natuurmonumenten regio Groningen
22. Vereniging van Kleine Dorpen Groningen
23. VNO-NCW
24. Waterbedrijf Groningen
25. Waterleidingsmaatschappij Drenthe
26. Watersportverbond District Noord

Nederland wordt onderverdeeld
in de volgende stroomgebieden:

 Ems

 Maas

 Rijn

 Schelde



vlot bewegen veilig leven verkeer en waterstaat